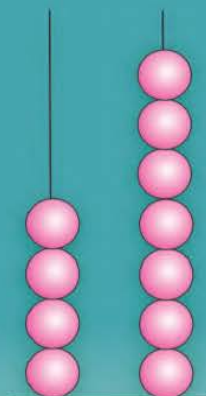
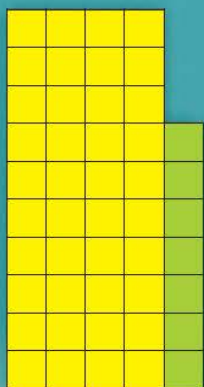

Г. Л. Мураўёва, М. А. Урбан

МАТЭМАТЫКА

2

$$47 - 40$$

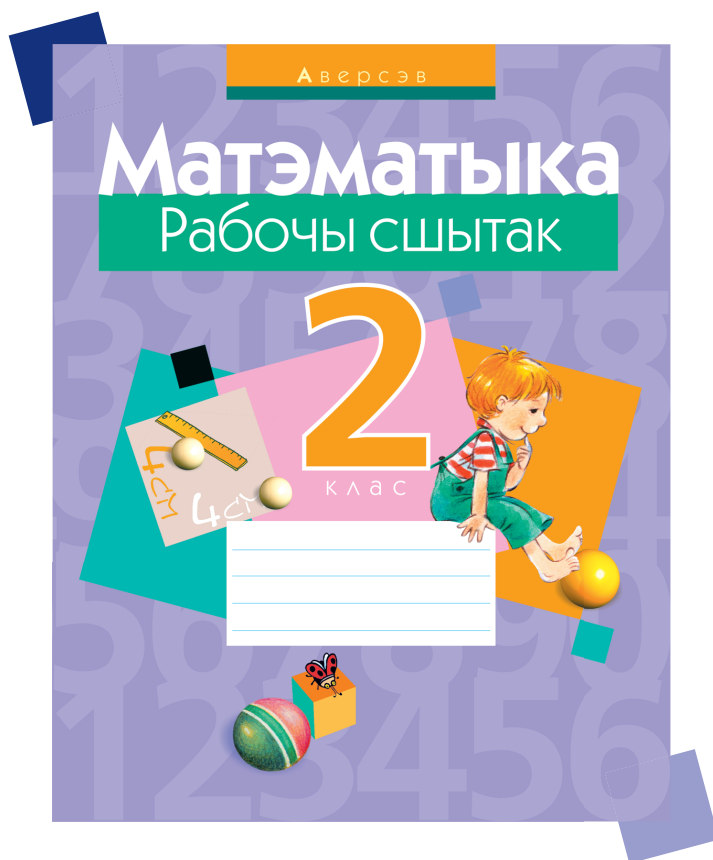
$$47 - 7$$

$$40 + 7$$

Частка 2

Матэматыка. 2 клас. Рабочы сшытак

Г. Л. Мураўёва, М. А. Урбан, А. В. Жураўская, К. А. Урбан

Рабочы сшытак з'яўляецца часткай вучэбна-метадычнага комплексу па матэматыцы для 2 класа аўтараў Г. Л. Мураўёвай, М. А. Урбан, С. В. Гадзавай, А. В. Жураўскай, К. А. Урбан.

Дапаможнік можа быць выкарыстаны на ўроках у якасці дадатковага матэрыялу для замацавання ведаў, удасканальвання ўменняў і навыкаў, а таксама дыферэнцыяцыі працэсу навучання.

*Рэкамендавана Навукова-метадычнай установай
«Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь*

Г. Л. Мураўёва, М. А. Урбан

МАТЭМАТЫКА

Вучэбны дапаможнік для **2** класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

У дзвюх частках

Частка 2

Допушчана
Міністэрствам адукацыі
Рэспублікі Беларусь

Мінск

Нацыянальны інстытут адукацыі

2020

УДК 51(075.2=161.3)
ББК 22.1я71
М91

Р э ц е н з е н т ы:

дацэнт кафедры дашкольнай і пачатковай адукацыі ўстановы адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава», кандыдат педагагічных навук, дацэнт *З. К. Ляўчук*;

метадычнае аб'яднанне настаўнікаў пачатковых класаў дзяржаўнай установы адукацыі «Гімназія № 146 г. Мінска» (настаўнік пачатковых класаў вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі *С. А. Фёдарова*)

Умоўныя абазначэнні:

— кажы і разважай так;

— адкажы на цікавае пытанне;

— «дружныя» задачы — рашы іх па чарзе;

— выканай заданне ў пары (групе);

— правер сябе;

— выканай заданне дома;

— прачытай у раздзеле «Гэта цікава!».

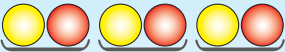
ISBN 978-985-594-557-5 (ч. 2)
ISBN 978-985-594-555-1

© Мураўёва Г. Л., Урбан М. А., 2020
© Афармленне. НМУ «Нацыянальны інстытут адукацыі», 2020

Змест

Пазатаблічнае складанне і адніманне лікаў у межах 100 (працяг)	4
Множанне і дзяленне	92
Паўтарэнне вывучанага ў другім класе	128
Гэта цікава!	135

 $2 + 2 + 2 = 2 \cdot 3$

 $3 + 3 = 3 \cdot 2$

Урок 66

Пазатаблічнае складанне і адніманне лікаў у межах 100 (працяг)

Як рознымі спосабамі вылічыць, колькі ўсяго птушак на малюнку?

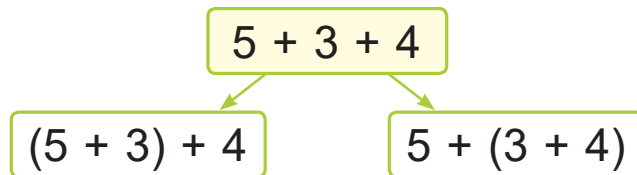

$$\begin{array}{l} (5 + 3) + 4 = ? \\ 8 + 4 = 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 5 + (3 + 4) = ? \\ 5 + 7 = 12 \end{array}$$

Спалучальная ўласцівасць складання

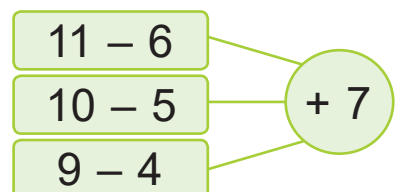
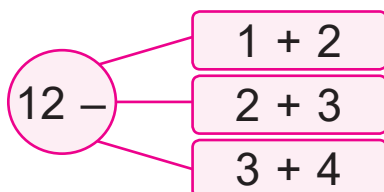
Пры складанні можна два суседнія складаемыя замяніць іх сумай.

1. Вылічы рознымі спосабамі, выкарыстоўваючы спалучальную ўласцівасць складання.

$6 + 4 + 5$	$10 + 20 + 30$	$9 + 1 + 10$
$5 + 2 + 8$	$30 + 30 + 40$	$18 + 1 + 1$

2. Састаў выразы з дужкамі. Знайдзі значэнні выразу.

3. Параўнай.
 $20 + (10 + 6)$? $(20 + 10) + 2$
 $(50 + 30) + 20$? $50 + (30 + 20)$
4. Было 80 м тканіны. Спачатку адрэзалі 20 м тканіны, а потым — яшчэ столькі ж метраў. Колькі метраў тканіны засталася?
5. Раніцай бабуля спякла піражкі. За сьнеданнем дзеці з'елі 5 піражкоў, а за абедам — 9 піражкоў. Засталася 6 піражкоў. Колькі піражкоў спякла бабуля?
6. Дапоўні задачу лікамі. Складзі дзве адваротныя задачы.
 У ёлачным наборы ? шароў і ? ліхтарыкаў.
 Колькі ўсяго цацак у наборы?

? Як скласці лікі 50, 20 і 10 рознымі спосабамі?

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$$100 - (1 + 19)$$

$$(72 - 2) + 4$$

2. Міле 9 гадоў. Колькі гадоў Дашы, калі яна на 7 гадоў старэйшая за Мілу?

Урок 67

Перамяшчальная ўласцівасць складання:

$$6 + 2 = 2 + 6$$

Спалучальная ўласцівасць складання:

$$6 + 2 + 4 = (6 + 2) + 4 = 6 + (2 + 4)$$

Ведаючы гэтыя **ўласцівасці** складання, можна выконваць вылічэнні рознымі спосабамі.

$$2 + 9 + 8 + 1 = ?$$

Способ 1

$$\underline{2 + 9} + 8 + 1 = ?$$

$$\underline{11 + 8} + 1 = ?$$

$$\underline{19 + 1} = 20$$

Способ 2

$$2 + 8 + 9 + 1 = ?$$

$$(2 + 8) + (9 + 1) = ?$$

$$10 + 10 = 20$$

1. Вылічы рознымі спосабамі.

$3 + 6 + 7$

$9 + 4 + 6$

$8 + 4 + 2 + 6$

$8 + 5 + 2$

$5 + 1 + 5$

$3 + 1 + 9 + 7$

2. Знайдзі значэнні выразаў.

$15 - (7 + 2)$

$(20 + 40) - 30 + 10$

$(15 - 7) + 2$

$20 + 40 - (30 + 10)$

$15 - 7 + 2$

$20 + 40 - 30 + 10$

У якіх выразах дужкі не ўплываюць на вынік вылічэнняў?

3. Параўнай.

$6 \text{ дм } ? 60 \text{ см}$

$54 \text{ см } ? 5 \text{ дм } 3 \text{ см}$

$5 \text{ м } ? 5 \text{ дм}$

$32 \text{ дм } ? 3 \text{ м } 3 \text{ дм}$

4. Разгледзь розныя спосабы запісу рашэння задачы.

У буфеце было 20 бісквітных і 30 заварных пірожных. Прадалі 10 пірожных. Колькі пірожных засталася?

$$1) 20 + 30 = 50 \text{ (п.)}$$

$$2) 50 - 10 = 40 \text{ (п.)}$$

$$(20 + 30) - 10 = 40 \text{ (п.)}$$

5. На катку было 10 хлопчыкаў і 8 дзяўчынак. Пайшлі 5 дзяцей. Колькі дзяцей засталася на катку?

6. Растлумач выразы.

Аўтобус у першы дзень быў у дарозе 9 г, што на 3 г больш, чым у другі дзень. У трэці дзень аўтобус быў у дарозе 11 г.

$$9 - 3$$

$$11 - 9$$

$$9 + 11$$

- ? Растлумач, як можна знайсці значэнне выразу.

$$2 + 10 + 8$$

1. Вылічы.

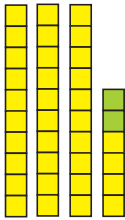
$$20 + 10 + 30$$

$$18 - (12 - 6)$$

2. Дзеці зрабілі 7 вырабаў з саломкі і 9 вырабаў з паперы. На школьную выстаўку ўзялі 10 вырабаў. Колькі вырабаў засталася?

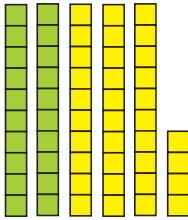
Урок 68

Растлумач вылічэнні.

$$34 + 2 = 30 + (4 + 2) = \boxed{?}$$

30 4

$$34 + 20 = (30 + 20) + 4 = \boxed{?}$$

30 4

1. Вылічы і растлумач.

$54 + 3$

$35 + 2$

$4 + 23$

$5 + 41$

$37 + 2$

$41 + 5$

$6 + 22$

$4 + 25$

2. Вылічы і растлумач.

$54 + 30$

$35 + 20$

$40 + 23$

$50 + 41$

$37 + 20$

$41 + 50$

$60 + 22$

$40 + 25$

3. Знайдзі значэнні выказаў.

$38 - (29 + 1)$

$79 + 20 + 1$

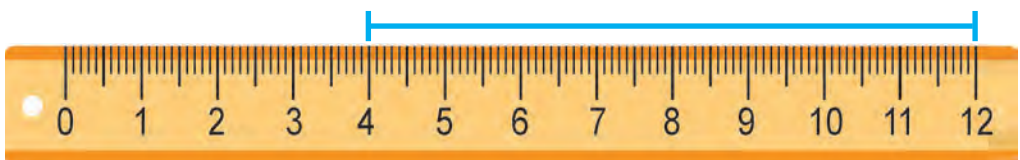
$14 - (17 - 9)$

$61 + 30 - 1$

$60 - (16 - 15)$

$12 + 40 + 4$

4. Знайдзі даўжыню адрэзка. Начарці адрэзак, даўжыня якога на 2 см большая.

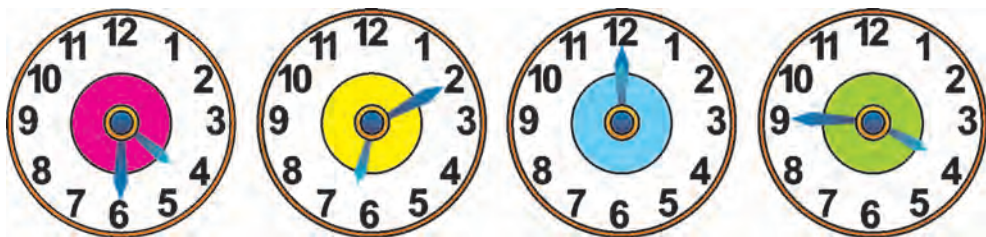

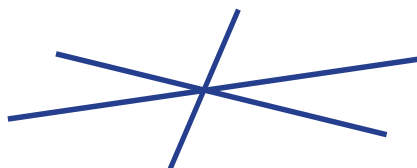
5. На будоўлю прыехала 22 машыны з пяском і 3 машыны з гравіем. Пасля разгрузкі 5 машын паехала. Колькі машын засталася?

6. У 18 г 10 мін Філіп пачаў чытаць кнігу. Спачатку ён прачытаў 20 старонак, а потым — яшчэ 10. Яму засталася прачытаць адну старонку. Колькі старонак у кнізе?

7. Які гадзіннік паказвае час, калі Філіп пачаў чытаць кнігу?

8. Ці правільна, што на малюнку прамых вуглоў менш, чым вострых?

? Раствлумач, як выканаць складанне лікаў.

52 і 4

52 і 40

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$46 + 20$

$46 + 2$

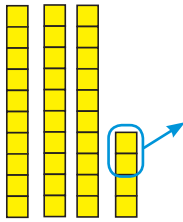
$66 + 3$

$66 + 30$

2. У садзе ў двух радах па 20 яблынь, а ў трэцім радзе 34 грушы. Колькі ўсяго дрэў у трох радах?

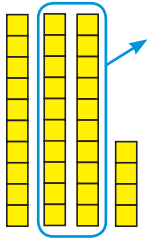
Урок 69

Растлумач вылічэнні.

$$34 - 2 = 30 + (4 - 2) = ?$$

$\begin{array}{c} 34 \\ \swarrow \searrow \\ 30 \quad 4 \end{array}$

$$34 - 20 = (30 - 20) + 4 = ?$$

$\begin{array}{c} 34 \\ \swarrow \searrow \\ 30 \quad 4 \end{array}$

1. Вылічы і растлумач.

$46 - 3$

$77 - 5$

$98 - 6$

$64 - 2$

$56 - 4$

$99 - 3$

$89 - 7$

$98 - 7$

2. Вылічы і растлумач.

$46 - 30$

$77 - 50$

$98 - 60$

$64 - 20$

$56 - 40$

$99 - 30$

$89 - 70$

$98 - 70$

3. Вылічы.

$1 \text{ дм} + 10 \text{ см}$

$1 \text{ м} - 4 \text{ дм}$

$7 \text{ дм} - 1 \text{ см}$

$8 \text{ дм } 5 \text{ см} - 30 \text{ см}$

$1 \text{ м} - 40 \text{ см}$

$6 \text{ дм } 7 \text{ см} - 4 \text{ см}$

4. Устаў прапушчаныя лікі так, каб запісы былі правільныя.

$3 \text{ кг} + ? \text{ кг} = 35 \text{ кг}$

$57 \text{ кг} - ? \text{ кг} = 7 \text{ кг}$

$4 \text{ кг} + ? \text{ кг} = 29 \text{ кг}$

$65 \text{ кг} - ? \text{ кг} = 60 \text{ кг}$

5. У Віні Пуха ёсць 4 л мёду, а варэння — на 8 л больш. Колькі літраў варэння ёсць у Віні Пуха?

6. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 5. Рашы задачу.
У Віні Пуха ёсць 4 л мёду і ? л варэння. Колькі ўсяго літраў мёду і варэння ёсць у Віні Пуха?

7. Мама адпрасавала 12 белых і 8 жоўтых сурвэтак. Калі некалькі сурвэтак мама схавала ў шафу, засталася 4 сурвэткі. Колькі сурвэтак мама схавала ў шафу?

8. Білет у кіно каштуе 90 капеек. Ці хопіць Арсенію гэтых манет, каб купіць білет у кіно?

? Раствлумач, як выканаць адніманне лікаў.

67 і 4

67 і 40

1. Знайдзі значэнні выразаў.

65 – 40

65 – 4

95 – 30

95 – 3

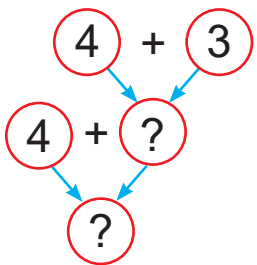
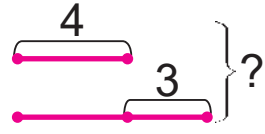
2. Калі прадалі 12 кг разынак і 8 кг чарнасліву, засталася 10 кг сухафруктаў. Колькі кілаграмаў сухафруктаў было?

Урок 70

У Тоні 4 заколкі, а ў Евы — на 3 заколкі больш. Колькі ўсяго заколак у дзяўчынак?

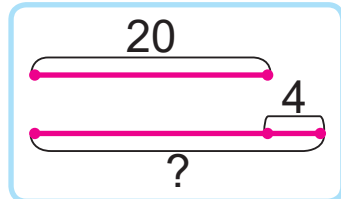
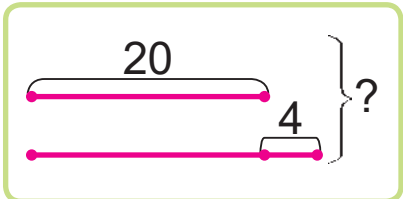
Тоня — 4 заколкі.
Ева — ?, на 3 заколкі больш. }?

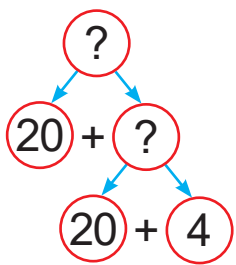
1. Спачатку даведаюся, колькі заколак у Евы.
2. Потым даведаюся, колькі ўсяго заколак у дзяўчынак.

1. Выберы схему. Рашы задачу. Сяргей знайшоў 20 грыбоў, а Кузьма — на 4 грыбы больш. Колькі ўсяго грыбоў знайшлі сябры?

- Што трэба ведаць, каб адказаць на пытанне задачы?
- Што трэба ведаць, каб вызначыць, колькі грыбоў знайшоў Кузьма?

2. Знайдзі колькасць камп'ютараў у трох класах, калі ў адным класе 7 камп'ютараў, у другім — 5, а ў трэцім — 6.

3. Знайдзі выразы, значэнні якіх большыя за 40. Састаў дзве правільныя няроўнасці.

$$45 + 4 \quad 43 + 30 \quad 74 - 40 \quad 27 - 6$$

$$99 - 8 \quad 49 - 10 \quad 10 + 31 \quad 37 + 2$$

4. Састаў выразы з дужкамі. Знайдзі значэнні выказаў.

$$39 - (14 + 6)$$

$$39 - (15 - 7)$$

$$(38 - 8) + 51$$

$$(1 + 9) + 51$$

5. Рашы задачу. Складзі адваротныя задачы. Пасля таго як з 30 л малака прыгатавалі тварог, засталася 40 л малака. Колькі літраў малака было?

6. Знайдзі заканамернасць і працягни рад.

0	5	2	10	4	15	6	?	?	?	?	?
---	---	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---

- ? Складзі пытанні да задачы.

Было 7 бяроз, а дубоў — на 3 больш.

1. Вылічы.

$$91 - 60 + 7$$

$$53 - (40 - 10)$$

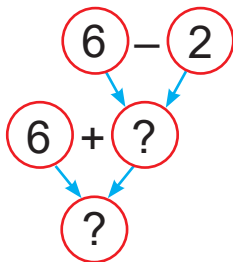
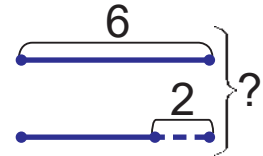
2. У лютым было 10 пахмурных дзён, а сонечных — на 8 дзён больш. Колькі ўсяго дзён было ў лютым?

Урок 71

У Мішы 6 цацачных робатаў, а ў Юры — на 2 роботы менш. Колькі ўсяго цацачных робатаў у хлопчыкаў?

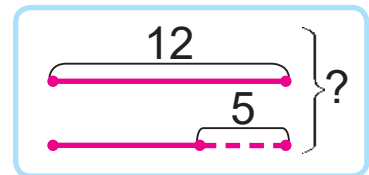
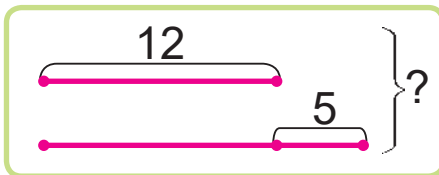
Міша — 6 робатаў.
Юра — ?, на 2 роботы менш.

- Што можна даведацца спачатку?
- Што можна даведацца потым?

1. Выберы схему. Рашы задачу.

Дзеці вылепілі з пластыліну 12 фігурак звяроў, а фігурак птушак — на 5 менш. Колькі ўсяго фігурак звяроў і птушак вылепілі дзеці?

- Што трэба ведаць, каб адказаць на пытанне задачы?
- Што трэба ведаць, каб вызначыць, колькі фігурак птушак вылепілі дзеці?

2. Знайдзі значэнні выказаў.

$50 + 3 + 2$

$4 + 30 + 5$

$3 + 4 + 7 + 6$

3. Знайдзі значэнні выразаў.

$$39 - 3 + 10 \quad 66 - 40 + 2 \quad 45 - (10 - 9)$$

$$48 - 4 + 20 \quad 55 - 30 + 3 \quad 56 - (11 - 8)$$

$$57 - 5 + 30 \quad 44 - 20 + 4 \quad 67 - (12 - 7)$$

Якім можа быць наступны выраз у кожным слупку?

4. Даўжыня ломанай з двух звёнаў роўная 10 см. Начарці такую ломаную, калі вядома, што даўжыні яе звёнаў роўныя.
5. Для правядзення віктарыны купілі 47 прызоў. Колькі прызоў засталася, калі дзеці атрымалі 30 прызоў?
6. У Сени было 12 футболак. Яму сталі малыя 4 футболкі, і ён аддаў іх малодшаму брату. На колькі больш футболак засталася ў Сени, чым ён аддаў брату?

Складзі пытанні да задачы.

Купілі 9 кг груш, а яблыкаў — на 3 кг менш.

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$$63 - 2 - 40 \quad (76 + 2) - 50$$

2. У Бярэзінскім запаведніку Вацлаў зрабіў 16 фотаздымкаў зуброў, а фотаздымкаў мядзведзяў — на 6 менш. Колькі ўсяго фотаздымкаў зрабіў Вацлаў?

Урок 72

1. Вылічы.

$13 + 40$

$43 + 4$

$70 + 16 + 2$

$57 - 40$

$65 - 3$

$59 - 20 - 4$

2. Вылічы.

$22 \text{ см} + 4 \text{ дм} + 3 \text{ см}$

$3 \text{ дм} 3 \text{ см} - 2 \text{ дм} 2 \text{ см}$

$10 \text{ дм} - 30 \text{ см} + 8 \text{ см}$

$1 \text{ м} - 1 \text{ дм} - 1 \text{ см}$

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці сталі правільнымі.

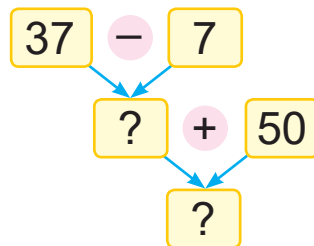
$20 + ? = 1 + 45$

$74 - 20 = ? + 30$

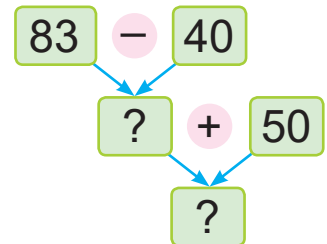
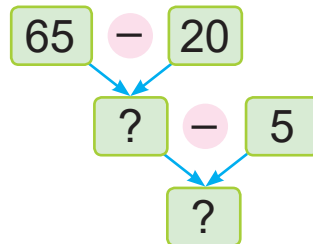
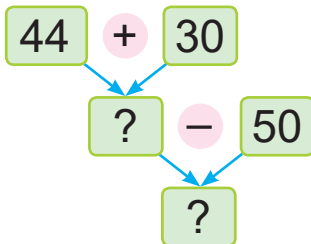
$40 + ? = 50 - 1$

$58 + 20 = ? + 10$

4. Састаў выразы па ўзоры. Знайдзі значэнні выказаў.

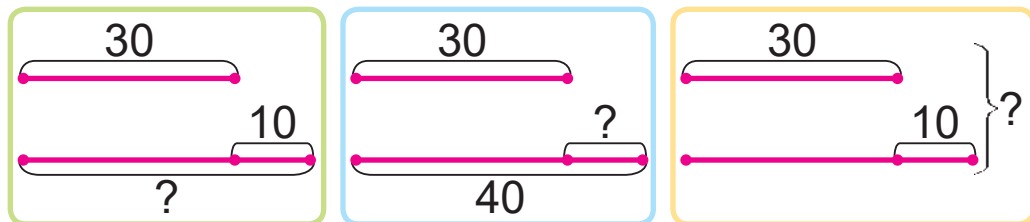

$(37 - 7) + 50 = 80$

5. Складзі задачы.

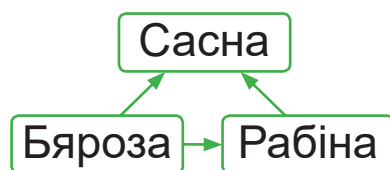
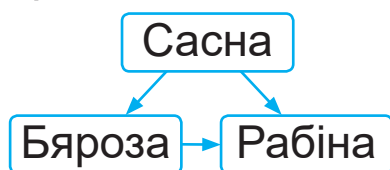

6. Для выстаўкі мастак напісаў 20 карцін: 4 пейзажы, 3 нацюрморты і некалькі партрэтаў. Колькі партрэтаў напісаў мастак?

7. На кінастудыі знялі фільм з 30 серый. Потым знялі працяг фільма, у якім было на 5 серый больш. Колькі ўсяго серый фільма знялі?

8. Бяроза вышэйшая за рабіну, але ніжэйшая за сасну. Якое дрэва самае высокае? Самае нізкае?

Выберыце схему, якая падыходзіць да задачы, калі стрэлкі праведзены ад высокага дрэва да нізкага.

1. Вылічы.

$$28 - (50 - 40)$$

$$(83 + 5) - 70$$

2. Даўжыня першага скачка ў кенгуру была 10 м, а даўжыня другога скачка — на 3 м большая. Вызнач даўжыню двух скачкоў кенгуру.

Урок 73

Растлумач вылічэнні.

$$24 + 6 = 20 + (4 + 6) = ?$$

\swarrow \searrow
 20 4

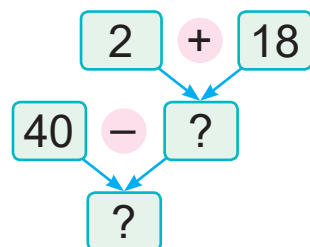
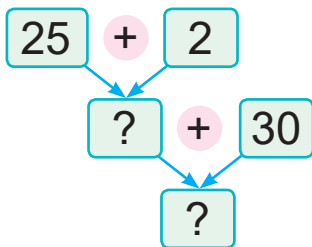
1. Вылічы і растлумач.

$47 + 3$	$9 + 51$	$64 + 6$	$95 + 5$
$28 + 2$	$1 + 39$	$4 + 76$	$3 + 97$

2. Састаў роўнасці.

Лікі	Знайдзі	
39 і 10	рознасць	суму
55 і 5	суму	рознасць

3. Састаў выразы і знайдзі іх значэнні.

4. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

- Ад ліку 94 адняць суму лікаў 36 і 4.
- Да рознасці лікаў 72 і 70 дадаць лік 98.

5. Рашы задачу. Складзі адваротныя задачы.
Колькі качанят было, калі пасля таго, як купілі яшчэ 5 качанят, іх стала 25?

6. На вуліцы Рабінавай было 36 дамоў. Гэта на 4 дамы менш, чым на вуліцы Лясной. Колькі ўсяго дамоў на гэтых дзвюх вуліцах?
7. У пункце пракату было 40 пар дарослых лыж і 27 пар дзіцячых лыж. Калі частку лыж узялі для катання, засталася 30 пар лыж. Колькі пар лыж узялі для катання?
8. Алесь разрэзаў ліст паперы на тры часткі. Адну з атрыманых частак ён таксама разрэзаў на тры часткі. Колькі частак ліста паперы атрымалася ў Алеся?

Яна кажа:

У Алеся атрымалася 6 частак ліста паперы.

Ці праўду кажа Яна?

? Растворы, як знайсці суму лікаў.

$$48 \div 2$$

$$9 \div 91$$

1. Вылічы.

$$57 + 3$$

$$85 + 5$$

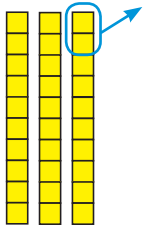
$$6 + 44$$

$$8 + 92$$

2. У майстэрні трэба адрамантаваць 36 крэсел. Адзін майстар адрамантаваў 2 крэслы, а другі — 4 крэслы. Колькі крэсел засталася адрамантаваць?

Урок 74

Растлумач вылічэнні.

$$30 - 2 = 20 + (10 - 2) = \boxed{?}$$

\swarrow \searrow
 20 10

1. Вылічы і растлумач.

$90 - 2$

$50 - 6$

$80 - 4$

$100 - 5$

$90 - 4$

$50 - 3$

$80 - 8$

$100 - 7$

2. Састаў выразы і знайдзі іх значэнні.

Памяншаемае	80	70	100
Аднімаемае	$63 - 60$	$95 - 90$	$15 - 7$

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб атрымаліся правільныя роўнасці.

$4 + \boxed{?} = 59$

$\boxed{?} + 9 = 90$

$\boxed{?} - 6 = 71$

$100 - \boxed{?} = 92 - 2$

4. Выпішы правільныя няроўнасці.

$72 + 3 < 78 - 3$

$100 - 40 > 52 + 7$

$61 + 4 < 70 - 3$

$87 - 2 > 83 + 1$

5. Вылічы.

$4 \text{ дм } 6 \text{ см} + 4 \text{ см}$

$2 \text{ дм} - 8 \text{ см} + 40 \text{ см}$

$8 \text{ дм} - 9 \text{ см}$

$1 \text{ м} - 6 \text{ дм} - 6 \text{ см}$

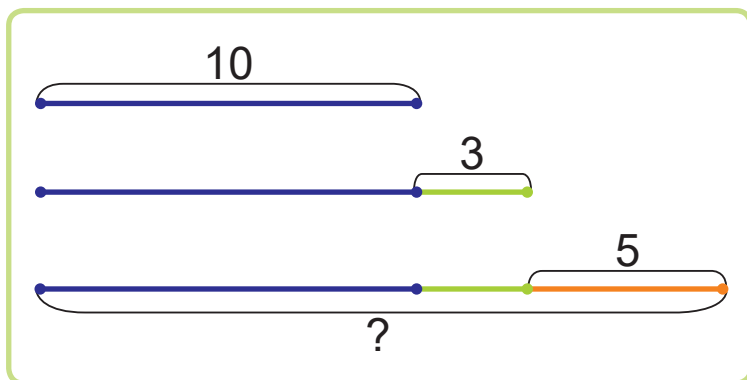
6. Тату 30 гадоў. Ён на 6 гадоў старэйшы за маму. Колькі гадоў маме?

7. Прачытай задачу. Разгледзь схему.

Рашы задачу.

У гарадскім парку пасадзілі 10 ліп, а клёнаў — на 3 больш, чым ліп. Ясеняў пасадзілі на 5 больш, чым клёнаў. Колькі пасадзілі ясеняў?

8. Бабуля і ўнукі ляпілі варэнікі. Яны зрабілі 30 варэнікаў з вішняй, а з тварагом — на 4 варэнікі менш. Колькі ўсяго варэнікаў з вішняй і з тварагом зрабілі бабуля і ўнукі?

? Растлумач, як знайсці рознасць лікаў 60 і 5.

1. Вылічы.

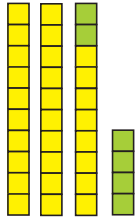
$$30 - (17 - 8)$$

$$8 + (72 - 30)$$

2. У заапарку 15 ваўкоў, а ліс — на 5 больш, чым ваўкоў. Малп у заапарку на 12 больш, чым ліс. Колькі малп у заапарку?

Урок 75

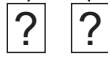
Растлумач вылічэнні.

$$28 + 6 = (28 + 2) + 4 = \boxed{?}$$

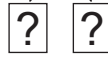
\swarrow \searrow
 2 4

1. Вылічы і растлумач.

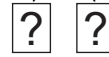
$47 + 9$

$78 + 5$

$55 + 8$

2. Вылічы і растлумач.

$37 + 5$

$64 + 8$

$6 + 49$

$7 + 85$

3. Знайдзі значэнні выразаў.

$8 + 5$

$7 + 8$

$6 + 4$

$90 - 7$

$18 + 6$

$17 + 7$

$26 + 5$

$80 - 6$

$28 + 7$

$27 + 6$

$46 + 6$

$70 - 5$

Якім можа быць наступны выраз у кожным слупку?

4. Устаў прапушчаныя лікі, каб атрымаліся правільныя роўнасці.

$49 = \boxed{?} + 40$

$70 = \boxed{?} - 6$

$58 = \boxed{?} + 8$

$60 = 2 + \boxed{?}$

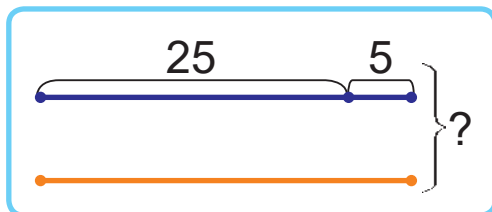
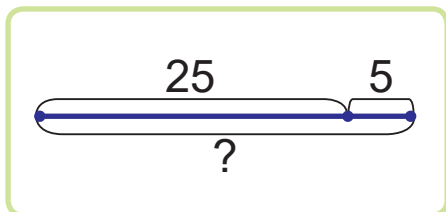
$100 = 3 + \boxed{?}$

$74 = 20 + \boxed{?}$

5. 3 дошкі даўжынёй 15 м зрабілі дзве лаўкі. Даўжыня адной лаўкі — 6 м. На колькі метраў адна лаўка даўжэйшая за другую?

6. Выберы схему. Рашы задачу.
 Вырасцілі 25 кустоў расады агуркоў, 5 кустоў расады перцаў, а расады памідораў — столькі, колькі агуркоў і перцаў разам. Колькі ўсяго кустоў расады вырасцілі?

7. Разгледзьце табліцу. Колькі грошай у Яны? У Алесья? Колькі ўсяго грошай у дзяцей? Ці змогуць дзеці купіць набор для творчасці за 18 рублёў?

Яна							
Алесь							

- ? Растлумач, як знайсці суму лікаў 47 і 7.

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$48 + 6$

$73 + 9$

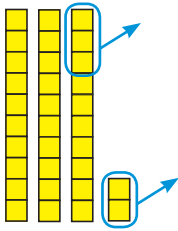
$80 - 3$

$50 - 6$

2. Піцэрыя закупіла 34 кг вяндрліны, 6 кг перцу, а сыру — столькі, колькі вяндрліны і перцу разам. Колькі ўсяго кілаграмаў прадуктаў закупіла піцэрыя?

Урок 76

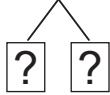
Растлумач вылічэнні.

$$32 - 5 = (32 - 2) - 3 = \boxed{?}$$

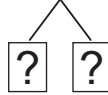
\swarrow \searrow
 2 3

1. Вылічы і растлумач.

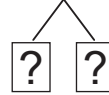
$24 - 9$

$73 - 6$

$55 - 8$

2. Вылічы і растлумач.

$34 - 5$

$44 - 8$

$61 - 7$

$52 - 5$

3. Знайдзі значэнні выразаў.

$42 - 5 + 6$

$34 + (18 - 9)$

$63 - (77 - 70)$

$(54 - 9) - 6$

$83 - 8 - 9$

$54 - (9 - 6)$

4. Параўнай.

$1 \text{ м} - 7 \text{ дм} \text{ ? } 10 \text{ дм} - 60 \text{ см}$

$8 \text{ дм} + 20 \text{ см} \text{ ? } 80 \text{ см} + 2 \text{ см}$

5. Якія адзінкі даўжыні падыходзяць?

Даўжыня алоўка — 15 ...

Таўшчыня альбома — 2 ...

Вышыня дома — 30 ...

Шырыня дарожкі — 6 ...

дм

см

м

6. У магазіне прадалі 35 мужчынскіх куртак і 5 дзіцячых. Жаночых куртак прадалі столькі, колькі мужчынскіх і дзіцячых разам. Колькі ўсяго куртак прадалі?

7. Растлумач выразы.

Купілі 20 кг цыбулі, 30 кг буракоў і 10 кг морквы.

$$20 + 30$$

$$20 + 30 + 10$$

$$(30 + 10) - 20$$

$$30 - 10$$

$$(20 + 30) - 10$$

$$(20 + 10) - 30$$

8. Падчас адпачынку сям'я была 15 дзён на дачы, а на возеры — на 5 дзён менш, чым на дачы. У горадзе сям'я была на 4 дні менш, чым на возеры. Колькі дзён сям'я была ў горадзе падчас адпачынку?

9. Галя прабегла 30 м, Караліна — 50 м, а Сцяпан — 60 м. Выберыце схему, якая падыходзіць, калі 1 см абазначае 10 м дыстанцыі.

? Растлумач, як знайсці рознасць лікаў 68 і 9.

1. Знайдзі значэнні выказаў.

$$41 - 4$$

$$53 - 9$$

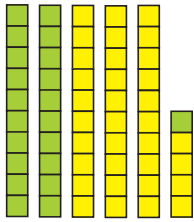
$$76 + 8$$

$$85 + 7$$

2. Купілі 20 мандарынаў і 7 апельсінаў. З'елі 9 штук садавіны. Колькі штук садавіны засталася?

Урок 77

Растлумач вылічэнні.

$$34 + 21 = (30 + 20) + (4 + 1) = \boxed{?}$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 34 \quad 21 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 30 \quad 4 \quad 20 \quad 1 \end{array}$

1. Вылічы і растлумач.

$$32 + 47$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \quad \diagup \quad \diagdown \\ \boxed{?} \quad \boxed{?} \quad \boxed{?} \quad \boxed{?} \end{array}$

$$68 + 11$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \quad \diagup \quad \diagdown \\ \boxed{?} \quad \boxed{?} \quad \boxed{?} \quad \boxed{?} \end{array}$

2. Вылічы і растлумач.

$$25 + 31 \quad 62 + 13 \quad 13 + 84 \quad 43 + 26$$

3. Вылічы.

$32 + 15$	$6 + 6 + 21$	$90 - (11 - 4)$
$42 + 16$	$7 + 7 + 41$	$80 - (12 - 6)$
$52 + 17$	$8 + 8 + 61$	$70 - (13 - 8)$

Якім можа быць наступны выраз у кожным слупку?

4. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

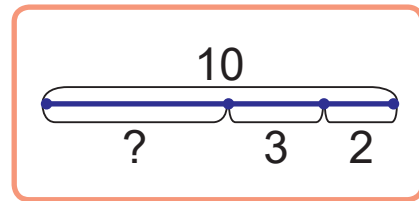
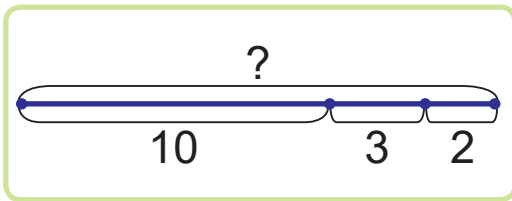
- Павяліч рознасць лікаў 50 і 4 на 8.
- Паменшы суму лікаў 13 і 25 на 6.

5. Рашы задачу. Складзі адваротныя задачы. Мультфільм доўжыўся 25 мін, а дакументальны фільм — 32 мін. Колькі мінут доўжыліся абодва фільмы?

6. Дзіму 7 гадоў, Соні 8 гадоў, а Валеру — столькі, колькі Дзіму і Соні разам. Ці зможа Валера паглядзець у кінатэатры фільм, калі на яго пускаюць глядачоў з 16 гадоў?

7. Выберы схему. Рашы задачу.
Са збана спачатку налілі 2 шклянкі соку, а потым — яшчэ 3 шклянкі соку. У збане засталася 10 шклянак соку. Колькі шклянак соку было ў збане?

8. Па факсе ў 9 г адправілі 8 дакументаў, у 14 г — яшчэ 6 дакументаў. Астатнія 15 дакументаў адправілі ў 16 г 30 мін. Колькі ўсяго дакументаў адправілі за дзень?

? Растлумач, як павялічыць 66 на 23.

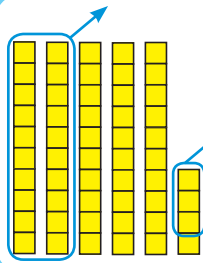
1. Знайдзі значэнні выразаў.

$$42 + 35 \quad 34 + 31 \quad 41 + 47 \quad 55 + 24$$

2. Бору 11 гадоў, а мама на 22 гады старэйшая за Бору. Вызнач узрост таты, калі яму столькі гадоў, колькі Бору і маме разам.

Урок 78

Растлумач вылічэнні.

$$54 - 23 = (50 - 20) + (4 - 3) = ?$$

1. Вылічы і растлумач.

$$95 - 22$$

$$79 - 54$$

2. Вылічы і растлумач.

$$65 - 32$$

$$75 - 12$$

$$19 - 17$$

$$14 - 13$$

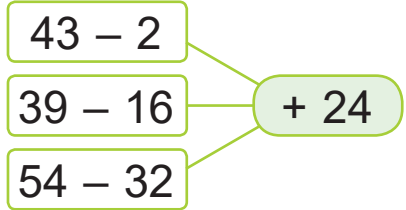
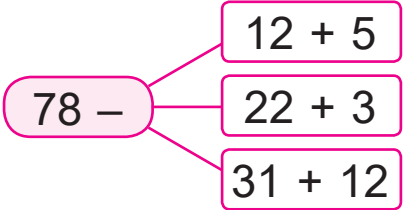
$$48 - 26$$

$$89 - 44$$

$$15 - 11$$

$$18 - 16$$

3. Састаў выразы і знайдзі іх значэнні.

4. Параўнай.

$$46 - 32 + 1 \text{ ? } 46 - 32$$

$$54 - 51 + 1 \text{ ? } 54 + 1$$

$$77 - 35 - 1 \text{ ? } 77 - 1$$

$$86 - 25 + 1 \text{ ? } 100 - 30 + 9$$

$$66 + 9 + 10 \text{ ? } 40 + 40 - 1$$

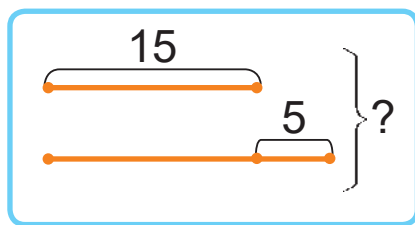
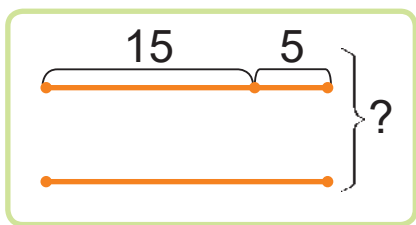
$$38 + 32 - 1 \text{ ? } 10 + 50 + 8$$

У якіх выпадках можна выканаць параўнанне без вылічэнняў?

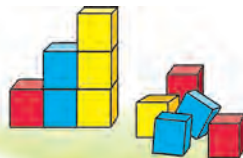

5. З 57 дм багету зрабілі рамку для нацюрмор-та і рамку для пейзажа. Колькі дэцыметраў багету засталася, калі для адной рамкі ўзялі 20 дм багету, а для другой — 14 дм?
6. Складзі да задачы розныя пытанні. У аддзеле цацак было 25 мішак і 37 лялек. Прадалі 13 мішак і 15 лялек.
7. Складзі і рашы задачы.

8. Максім вырашыў зрабіць лесвічку з кубікаў. Колькі кубікаў ён павінен узяць, каб скласці лесвічку з 4 прыступак? З 5 прыступак?

Раствумач, як паменшыць 77 на 22.

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$$74 - 32 \quad 69 - 45 \quad 88 - 36 \quad 98 - 72$$

2. У дзень нараджэння Мікіта атрымаў 6 віншаванняў ад гасцей, 20 віншаванняў па тэлефоне і 12 віншаванняў па электроннай пошце. Колькі ўсяго віншаванняў атрымаў Мікіта?

Урок 79

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$60 - 9 + 36$

$28 + (19 - 12)$

$40 - 5 - 31$

$79 - (18 - 16)$

$77 - (24 - 9)$

$36 + (63 - 42)$

2. Устаў прапушчаныя лікі, каб атрымаліся правільныя роўнасці.

$6 + \boxed{?} = 80$

$46 - \boxed{?} = 24$

$\boxed{?} - 8 = 31 + 3$

$7 + \boxed{?} = 70$

$57 - \boxed{?} = 35$

$\boxed{?} - 7 = 32 + 4$

$8 + \boxed{?} = 60$

$68 - \boxed{?} = 46$

$\boxed{?} - 6 = 33 + 5$

Якой можа быць наступная роўнасць у кожным слупку?

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

$7 \text{ дм } 4 \text{ см} - 32 \text{ см} = \boxed{?} \text{ см}$

$19 \text{ см} - 1 \text{ дм } 7 \text{ см} = \boxed{?} \text{ см}$

$4 \text{ дм } 4 \text{ см} + 6 \text{ см} = \boxed{?} \text{ см}$

$1 \text{ м} - 3 \text{ дм} = \boxed{?} \text{ см}$

$10 \text{ дм} - 1 \text{ см} = \boxed{?} \text{ см}$

4. Дапоўні ўмову задачы па малюнку. Адкажы на пытанні.

Мама купіла дзве ўпакоўкі губак для мыцця посуду па $\boxed{?}$ штук у кожнай.

- Колькі губак засталася, калі выкарысталі 4 губкі?
- На колькі губак засталася больш, чым зрасходалі?

5. У 2 А класе 25 вучняў. Гэта на 2 вучні больш, чым у 2 Б. Колькі вучняў у 2 В класе, калі іх на 6 больш, чым у 2 Б класе?

6. Дзве каманды гулялі ў баскетбол. Каманда «Смелыя» выйграла ў каманды «Вясёлыя» з лікам $56:30$. На колькі ачкоў каманда «Смелыя» набрала больш, чым каманда «Вясёлыя»?

7. Дзве каманды з задачы 6 згулялі яшчэ раз. Цяпер каманда «Смелыя» прайграла камандзе «Вясёлыя» з лікам $30:50$. Якая каманда набрала больш ачкоў за дзве гульні? На колькі ачкоў больш?

8. Назаві нумары прамых, вострых і тупых вуглоў.

1. Параўнай.

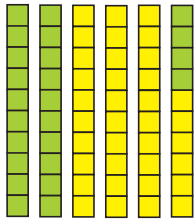
$$47 + 5 \quad ? \quad 63 - 5$$

$$49 + 2 \quad ? \quad 57 - 9$$

2. Мастаку трэба зрабіць 100 малюнкаў для падручніка. За першы тыдзень ён зрабіў 30 малюнкаў, за другі тыдзень — столькі ж малюнкаў. Колькі малюнкаў засталася зрабіць мастаку?

Урок 80

Растлумач вылічэнні.

$$36 + 24 = (30 + 20) + (6 + 4) = ?$$

1. Вылічы і растлумач.

$$11 + 49$$

Diagram: 11 is split into 10 and 1, 49 is split into 40 and 9. Below are boxes for the components: [?] [?] [?] [?]

$$57 + 33$$

Diagram: 57 is split into 50 and 7, 33 is split into 30 and 3. Below are boxes for the components: [?] [?] [?] [?]

2. Вылічы і растлумач.

$35 + 35$	$42 + 28$	$26 + 24$	$19 + 51$
$27 + 53$	$33 + 47$	$64 + 26$	$74 + 16$

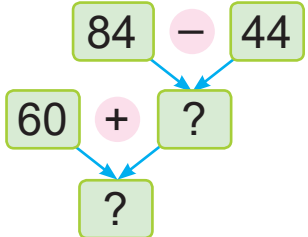
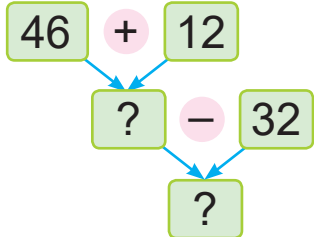
3. Які з трох лікаў з'яўляецца сумай двух іншых? Састаў роўнасці.

22	28	6	86	3	83	20	57	37	4	45	41
------	------	-----	------	-----	------	------	------	------	-----	------	------

4. Устаў прапушчаныя лікі.

$25 \text{ см} + ? \text{ см} = 86 \text{ см}$	$? \text{ дм} + 1 \text{ см} = 21 \text{ см}$
$3 \text{ дм} + ? \text{ см} = 6 \text{ дм}$	$? \text{ см} + 6 \text{ дм} = 1 \text{ м}$

5. Састаў роўнасці.

6. Растлумач выразы. Знайдзі іх значэнні. Сабралі 10 шклянак чарніц і 8 шклянак малін. З'елі 2 шклянкі ягад.

$$(10 + 8) - 2$$

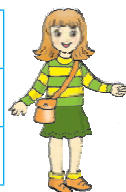
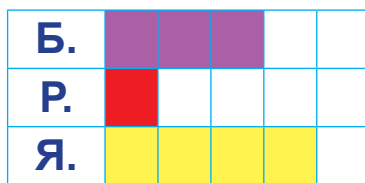
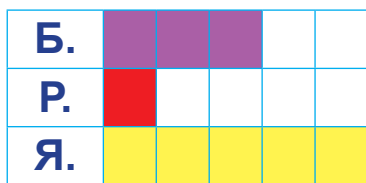
$$(10 - 2) + 8$$

$$10 + (8 - 2)$$

7. Пасадзілі 29 фасолін, зярнят кабачкоў — на 8 менш, чым фасолін, а зярнят агуркоў — столькі, колькі фасолін і зярнят кабачкоў разам. Колькі зярнят агуркоў пасадзілі?

Алесь і Яна зрабілі малюнкi да ўмовы задачы. Вышыня куста бэзу — 3 м, куста ружы — 1 м, а куста язміну — такая, як бэзу і ружы разам.

Хто зрабіў малюнак правільна?

Растлумач, як выканаць складанне лікаў.

$$47 + 33$$

1. Знайдзі значэнні выказаў.

$27 + 33$

$51 + 29$

$31 + 49$

$42 + 18$

2. На сеанс у планетарый прыйшлі 37 хлопчыкаў, а дзяўчынак — на 13 больш. Дарослых прыйшло на 20 чалавек менш, чым дзяўчынак. Колькі дарослых прыйшло ў планетарый?

Урок 81

Растлумач вылічэнні.

$$\begin{array}{c}
 36 + 64 = (30 + 60) + (6 + 4) = 100 \\
 \begin{array}{ccc}
 \swarrow & & \swarrow \\
 30 & 6 & 60 & 4
 \end{array}
 \end{array}$$

1. Вылічы і растлумач.

$$\begin{array}{c}
 52 + 48 \\
 \begin{array}{ccc}
 \swarrow & & \swarrow \\
 ? & ? & ? & ?
 \end{array}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 21 + 79 \\
 \begin{array}{ccc}
 \swarrow & & \swarrow \\
 ? & ? & ? & ?
 \end{array}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 84 + 16 \\
 \begin{array}{ccc}
 \swarrow & & \swarrow \\
 ? & ? & ? & ?
 \end{array}
 \end{array}$$

2. Вылічы і растлумач.

$$\begin{array}{l}
 53 + 47 \\
 46 + 54
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 82 + 18 \\
 29 + 71
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 33 + 27 \\
 48 + 22
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 65 + 15 \\
 17 + 13
 \end{array}$$

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

$$3 \text{ дм } 8 \text{ см} + 62 \text{ см} = ? \text{ дм}$$

$$2 \text{ дм } 3 \text{ см} + 37 \text{ см} = ? \text{ дм}$$

$$27 \text{ см} + 7 \text{ дм } 3 \text{ см} = ? \text{ дм}$$

$$1 \text{ дм } 4 \text{ см} + 56 \text{ см} = ? \text{ дм}$$

4. Разгледзь розныя спосабы рашэння задачы. Растлумач.

У аўтобусе было 38 пасажыраў. На прыпынку выйшлі 5 мужчын і 3 жанчыны. Колькі пасажыраў засталася ў аўтобусе?

Спосаб 1

$$1) 38 - 5 = 33 \text{ (п.)}$$

$$2) 33 - 3 = 30 \text{ (п.)}$$

Спосаб 2

$$1) 5 + 3 = 8 \text{ (п.)}$$

$$2) 38 - 8 = 30 \text{ (п.)}$$

5. Рашы задачу двума спосабамі.
На велогонцы стартавалі 95 удзельнікаў. У першы дзень сышлі з дыстанцыі 5 спартсменаў, а ў другі дзень — 10 спартсменаў. Колькі спартсменаў працягнула ўдзел у велогонцы?

6. Даўжыня скачка льва на 3 м большая за даўжыню скачка антылопы і на 3 м меншая за даўжыню скачка кенгуру. Знайдзіце рознасць даўжынь скачкоў кенгуру і антылопы.

Жывёла	Алень	Леў	Тыгр	Конь
Даўжыня скачка	6 м	10 м	9 м	7 м

? Растлумач, як выканаць складанне лікаў.

$$45 + 55$$

1. Вылічы.

$$32 + 3 + 65$$

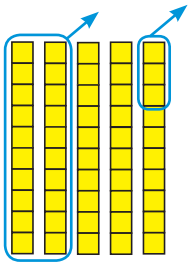
$$77 + (20 + 3)$$

2. Рашы задачу двума спосабамі.

Данута на трэніроўцы ў басейне павінна праплысці дыстанцыю даўжынёй 100 м. Яна праплыла 30 м хутка, а наступныя 50 м — павольна. Колькі метраў засталася праплысці Дануце?

Урок 82

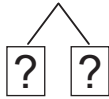
Растлумач вылічэнні.

$$50 - 23 = (50 - 20) - 3 = \boxed{?}$$

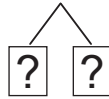
$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 20 \quad 3 \end{array}$

1. Вылічы і растлумач.

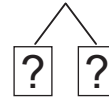
$40 - 17$

$70 - 39$

$50 - 46$

2. Вылічы і растлумач.

$20 - 13$

$30 - 18$

$40 - 21$

$50 - 33$

$90 - 84$

$80 - 43$

$70 - 59$

$60 - 25$

3. Вылічы.

$30 - (21 - 9)$

$28 + 32 - 24$

$90 - (37 + 6)$

$24 + 56 - 57$

$(33 - 3) - 18$

$45 + 45 - 26$

4. Параўнай.

$17 \text{ ? } 27 - 9$

$21 - 3 \text{ ? } 60 - 42$

$34 \text{ ? } 24 + 9$

$48 + 2 \text{ ? } 48 - 2$

$53 \text{ ? } 70 - 22$

$75 - 5 \text{ ? } 75 - 4$

У якіх выпадках можна выканаць параўнанне без вылічэнняў?

5. Рашы задачу двума спосабамі.

У рулоне было 68 м тканіны. Колькі метраў тканіны застанецца ў рулоне, калі ад яго спачатку адрэзаць 12 м, а потым — яшчэ 4 м?

6. Рашы задачу. Складзі адваротныя задачы. Карабель знаходзіўся ў марскім круізе 40 дзён. З іх 11 дзён ён стаяў у партах. Колькі дзён карабель плыў па моры?
7. У ломанай тры звяны. Даўжыня першага звяна ломанай — 30 см, што на 6 см больш за даўжыню другога звяна. Даўжыня трэцяга звяна ломанай на 1 дм большая за даўжыню другога звяна. Знайдзі даўжыню трэцяга звяна ломанай.
8. Калі ў бензабаку было б на 15 л бензіну больш, у ім было б 45 л бензіну. Колькі літраў бензіну ў бензабаку?

9. Якія вуліцы пры перасячэнні ўтвараюць прамыя вуглы? Непрамыя вуглы?

- ? Растлумач, як ад ліку 60 адняць лік 12.

1. Вылічы.

$$70 - 25$$

$$30 - 18$$

$$44 + 56$$

$$37 + 23$$

2. Кампазітар напісаў 17 вальсаў, 13 маршаў, а песень — столькі, колькі вальсаў і маршаў разам. Колькі музычных твораў напісаў кампазітар?

Урок 83

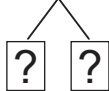
Растлумач вылічэнні.

$$100 - 23 = (100 - 20) - 3 = 77$$

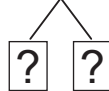
$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 20 \quad 3 \end{array}$

1. Вылічы і растлумач.

$100 - 14$

$100 - 92$

$100 - 55$

2. Вылічы.

$100 - (30 + 7)$

$100 - (74 - 8)$

$100 - (70 - 4)$

$100 - (40 + 45)$

$100 - (40 - 23)$

$100 - (49 - 4)$

3. Знайдзі прапушчаныя лікі.

Складаемае	21	75	30	?	51	?
Складаемае	?	15	?	6	49	32
Сума	90	?	38	49	?	100

4. Параўнай.

$34 + 3 \text{ ? } 50 - 13$

$60 - 21 \text{ ? } 28 + 8$

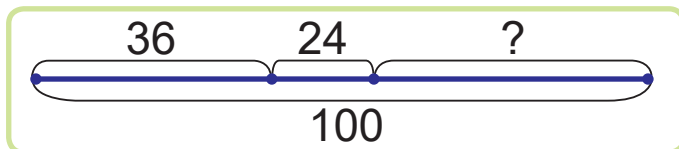
$49 + 20 + 31 \text{ ? } 35 - 12 + 77$

$14 + 16 + 22 \text{ ? } 100 - 53 + 6$

5. У каробцы 100 кавалачкаў цукру. Для гарбаты кожны дзень сям'я бярэ 12 кавалачкаў цукру. Колькі кавалачкаў цукру застанецца ў каробцы праз два дні?

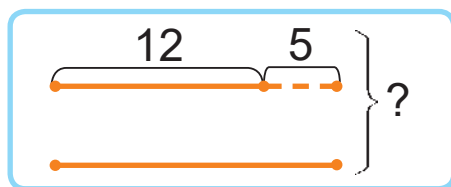

6. Складзі і рашы задачу.

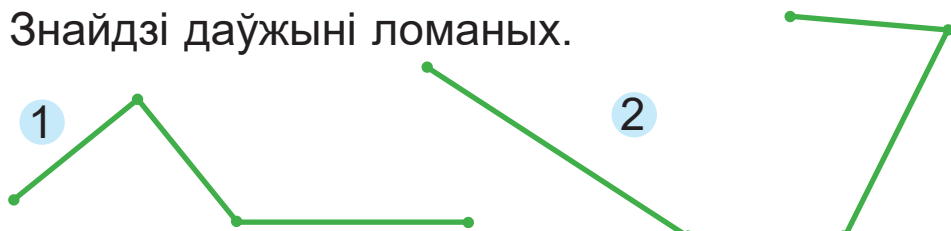

7. Дапоўні тэкст задачы данымі схемы.
Рашы задачу.

Дамінік пафарбаваў ? м плота. Гэта на ? м менш, чым пафарбаваў Міраслаў. Колькі метраў плота пафарбавалі хлопчыкі разам?

8. Калі ў баку было б на 14 л вады больш, у ім было б 60 л вады. З гэтага бака вылілі 33 л вады. Колькі літраў вады засталася ў баку?
9. Знайдзі даўжыні ломаных.

- ? Растлумач, як ад ліку 100 адняць лік 15.

1. Вылічы.

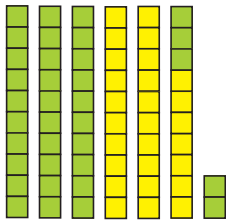
$$100 - (21 + 37)$$

$$100 - (83 - 41)$$

2. Вышыня рабіны — 22 м. Бяроза на 5 м вышэйшая за рабіну. Знайдзі вышыню каштана, калі ён на 10 м вышэйшы за бярозу.

Урок 84

$$27 + 35 = (20 + 30) + (7 + 5) = ?$$

1. Да ліку 27 трэба дадаць лік 35.
2. Спачатку складваю дзясяткі, атрымліваю 50.
3. Потым складваю адзінкі, атрымліваю 12.
4. Да 50 дадаю 12, атрымліваю 62.

1. Вылічы і растлумач.

$$\begin{array}{c}
 45 + 28 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{?} \quad \boxed{?}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 66 + 29 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{?} \quad \boxed{?}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 58 + 38 \\
 \swarrow \quad \searrow \\
 \boxed{?} \quad \boxed{?}
 \end{array}$$

2. Вылічы.

$55 + (15 + 17)$

$23 + 24 - 15$

$70 - (18 - 13)$

$69 + 16 + 15$

$80 - (19 - 14)$

$29 + 19 - 22$

3. Параўнай.

$100 \text{ кг} - 24 \text{ кг} \text{ ? } 70 \text{ кг}$

$100 \text{ кг} - 85 \text{ кг} \text{ ? } 20 \text{ кг}$

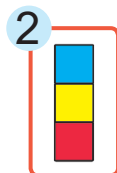
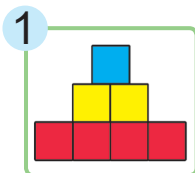
$54 \text{ кг} + 31 \text{ кг} \text{ ? } 45 \text{ кг} + 44 \text{ кг}$

$66 \text{ кг} - 43 \text{ кг} \text{ ? } 20 \text{ кг} - 12 \text{ кг}$

4. Купілі 2 каробкі алоўкаў, па 12 штук у кожнай, і яшчэ 6 алоўкаў. Колькі ўсяго алоўкаў купілі?

5. На агародзе сабралі 34 кг агуркоў, 28 кг буракоў і памідоры. Колькі кілаграмаў памідораў сабралі, калі маса ўсёй агародніны была 100 кг?
6. Аркадзь на 2 гады старэйшы за Алісу. Праз 13 гадоў Аркадзь будзе 24 гады. Колькі гадоў Алісе зараз?
7. Алесь сфатаграфавалі вежу з кубікаў. Якія фотаздымкі маглі атрымацца?

Яна кажа:

Атрымайся фотаздымак 4.

Ці праўду кажа Яна?

Растлумач, як знайсці суму лікаў 48 і 25.

1. Вылічы.

$$26 + 36$$

$$35 + 29$$

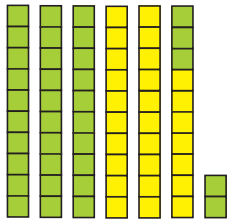
$$18 + 74$$

$$49 + 39$$

2. У тэлефоне ў Соні было 24 фотаздымкі сяброў, у Анэлі — на 18 фотаздымкаў больш, чым у Соні. У Ларысы было столькі фотаздымкаў, колькі ў Соні і Анэлі разам. Колькі фотаздымкаў сяброў было ў тэлефоне ў Ларысы?

Урок 85

$$27 + 35 = (27 + 30) + 5 = ?$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 30 \quad 5 \end{array}$

1. Да ліку 27 трэба дадаць лік 35.
2. Спачатку да 27 дадаю 30, атрымліваю 57.
3. Потым да 57 дадаю 5, атрымліваю 62.

1. Вылічы і растлумач.

Спосаб 1

$$\begin{array}{c} 46 + 27 \\ \diagup \quad \diagdown \quad \diagup \quad \diagdown \\ 40 \quad 6 \quad 20 \quad 7 \end{array}$$

Спосаб 2

$$\begin{array}{c} 46 + 27 \\ \quad \quad \quad \diagup \quad \diagdown \\ \quad \quad \quad 20 \quad 7 \end{array}$$

2. Вылічы двума спосабамі.

$59 + 35 \quad 28 + 33 \quad 44 + 39 \quad 73 + 18$

3. Параўнай.

$25 + 36 \quad ? \quad 25 + 38 \quad 39 + 11 \quad ? \quad 100 - 51$

$31 + 16 \quad ? \quad 54 - 16 \quad 67 - 24 \quad ? \quad 67 - 26$

У якіх выпадках можна выканаць параўнанне без вылічэнняў?

4. На спаборніцтвах па шашках Федзя згуляў усяго 15 партый. 3 іх ён 7 партый выйграў, 4 — прайграў, а астатнія партыі згуляў унічыю. Колькі разоў Федзя згуляў унічыю?

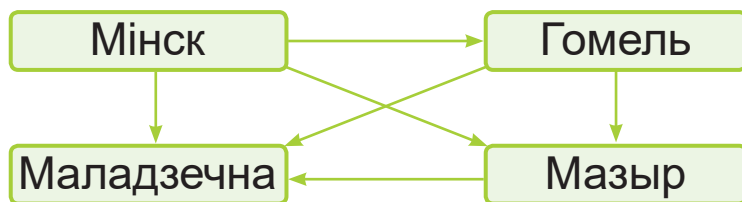

5. Складзі розныя пытанні да ўмовы задачы. У пункце пракату ўзялі 27 дзіцячых ровараў, а дарослых — на 13 больш. Потым узялі яшчэ 16 дарослых ровараў.

6. Дапоўні задачу данымі маляўка. Рашы задачу. Тата пасадзіў каля дома сасну вышыняй ? м. Вышыня дома — ? м. На колькі метраў павінна вырасці сасна, каб стаць вышэйшай за дом на 5 м?

7. Стрэлка праведзена ад горада, дзе больш жыхароў, да горада, дзе менш жыхароў.

У якім горадзе менш за ўсё жыхароў?

Растворы, як знайсці суму лікаў 38 і 45.

1. Вылічы.

$$49 + 16$$

$$12 + 29$$

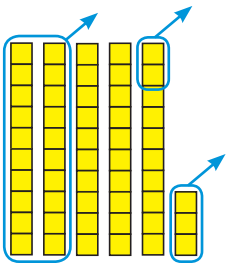
$$37 + 56$$

$$18 + 65$$

2. На будоўлі працавалі 36 рабочых. Днём прыйшлі яшчэ 18 рабочых, а 5 рабочых перайшлі на іншую будоўлю. Колькі рабочых засталася?

Урок 86

$$53 - 25 = (53 - 20) - 5 = ?$$

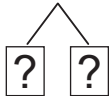
$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 20 \quad 5 \end{array}$

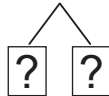
1. Ад ліку 53 трэба адняць лік 25.
2. Спачатку ад 53 аднімаю 20, атрымліваю 33.
3. Потым ад 33 аднімаю 5, атрымліваю 28.

1. Вылічы і растлумач.

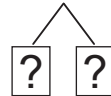
$46 - 28$

$51 - 36$

$72 - 47$

2. Вылічы.

$57 - 8 + 10$

$46 + 9 - 4$

$57 - 18 + 20$

$46 + 19 - 3$

$57 - 28 + 30$

$46 + 29 - 2$

Якім можа быць наступны выраз у кожным слупку?

3. Параўнай.

$39 + 27 \text{ ? } 100$

$54 - 27 \text{ ? } 20$

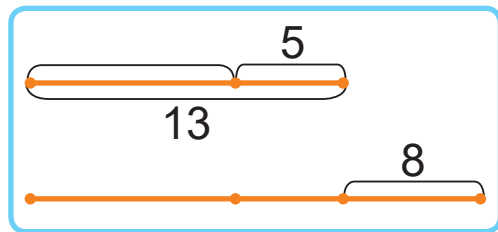
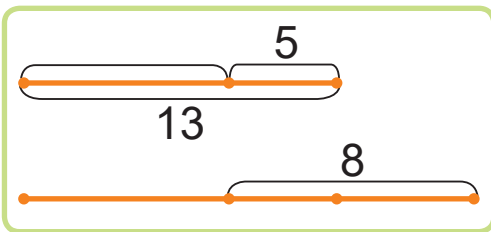
$42 + 28 \text{ ? } 83$

$92 - 46 \text{ ? } 49$

4. У бібліятэцы на паліцы было 26 кніг на беларускай мове і 20 кніг на рускай мове. З паліцы ўзялі пачытаць некалькі кніг. Засталася 18 кніг. Колькі кніг узялі з паліцы?

5. Два браты Цімур і Артур павінны прабежы па 100 м. Артур ужо прабеж 34 м, а Цімур — 47 м.
- Колькі метраў засталася прабежы кожнаму?
 - На колькі метраў менш засталася прабежы аднаму брату, чым другому?
6. Выберы схему. Рашы задачу.
Праз 5 гадоў Марце будзе 13 гадоў. Колькі гадоў споўніцца ёй праз 8 гадоў?

7. Падумайце, колькі лічбаў вам спатрэбіцца для запісу лікаў ад 0 да 30. Праверце сваю здагадку.

- Растлумач, як знайсці рознасць лікаў 42 і 15.

1. Вылічы.

$$81 - 13 \quad 62 - 27 \quad 54 - 38 \quad 44 - 35$$

2. На адным участку дарогі трэба паставіць 34 дарожныя знакі, а на другім — 18 знакаў. Калі частку знакаў паставілі, засталася паставіць 25 знакаў. Колькі дарожных знакаў ужо паставілі?

Урок 87

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$65 - 23 + 58$

$36 + 57 - 48$

$100 - 86 - 11$

$32 + 29 + 39$

$13 + 77 - 44$

$72 - 20 + 48$

2. Запішы выразы і знайдзі іх значэнні.

• Лік 80 паменшы на суму лікаў 29 і 36.

• Лік 40 павяліч на суму лікаў 18 і 14.

3. Выпішы выразы, значэнні якіх большыя за 45.

$19 + 25$

$78 - 32$

$26 + 24$

$56 - 29$

$47 + 53$

$100 - 64$

$18 + 23$

$62 - 14$

4. Вылічы. Састаў роўнасці па ўзоры.

$20 + 5 = 25$

$30 + 7$

$6 + 41$

$25 - 5 = 20$

$80 + 4$

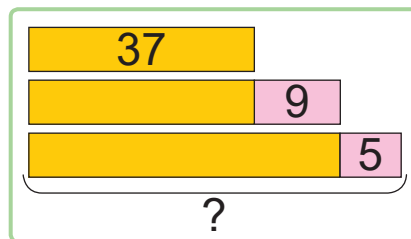
$3 + 52$

$25 - 20 = 5$

$90 + 6$

$9 + 68$

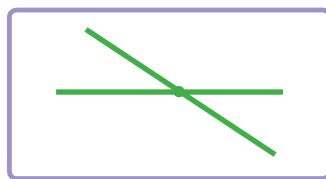
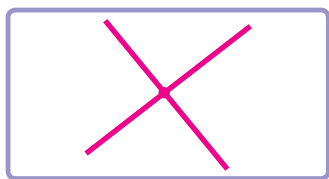
5. Складзі і рашы задачу.

6. Тату трэба раздрукаваць 27 старонак. Пасля таго як ён раздрукаваў некалькі старонак, засталася раздрукаваць 14 старонак. На колькі старонак менш тата раздрукаваў, чым яму засталася раздрукаваць?

7. У гаспадарцы адрамантавалі 13 сеялак, а трактароў — на 5 больш. Колькі ўсяго сеялак і трактароў адрамантавалі?
8. Мар'ян прынёс у касцёр 34 палены, Іван — 22 палены, а дзядуля — на 3 палены менш, чым Мар'ян. Папа прынёс столькі пален, колькі Мар'ян і дзядуля разам. Колькі пален прынёс тата?
9. Уладзік начарціў дзве чырвоныя прамыя, а Тоня — дзве зялёныя. Якія вуглы ўтварыліся пры перасячэнні гэтых прамых? Колькі атрымалася праменяў?

10. Састаўце з лічбаў 3, 6, 9 двухзначныя лікі. Лічбы ў ліку могуць паўтарацца. Колькі лікаў атрымалася? Запішыце гэтыя лікі ў парадку павелічэння.

1. Вылічы.

$$23 + 49$$

$$56 - 27$$

$$41 + 59$$

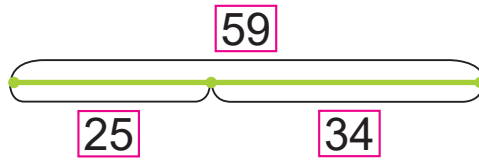
$$100 - 12$$

2. На экскурсію ў Нясвіж паехалі 24 хлопчыкі. Іх было на 8 менш, чым дзяўчынак. Колькі дзяцей паехала на экскурсію?

Урок 88

Складанне можна праверыць адніманнем.

$$\begin{array}{r} 25 + 34 = 59 \\ 59 - 34 = 25 \end{array}$$

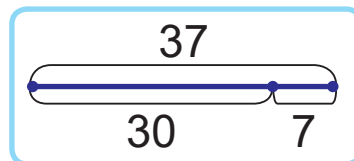
$$\begin{array}{r} 25 + 34 = 59 \\ 59 - 25 = 34 \end{array}$$

Калі ад сумы адняць адно са складаемых, павінна атрымацца другое складаемае.

- Вылічы. Выканай праверку.
 $46 + 23$ $37 + 42$ $85 + 15$ $68 + 25$
- Знайдзі прапушчаныя лікі. Запішы правільныя роўнасці.
 $41 + ? = 45$ $? + 37 = 49 + 51$
 $26 + ? = 28$ $? + 62 = 47 + 44$
- Параўнай.
 $10 \text{ см } ? 1 \text{ м}$ $4 \text{ дм } ? 65 \text{ см} - 24 \text{ см}$
 $68 \text{ см } ? 7 \text{ дм}$ $10 \text{ дм } ? 25 \text{ см} + 70 \text{ см}$
- Састаў роўнасці па ўзоры.

$$\begin{array}{r} 37 - 7 = 30 \\ 30 + 7 = 37 \\ 37 - 30 = 7 \end{array}$$

$42 - 2$ $65 - 60$ $78 - 4$ $59 - 20$

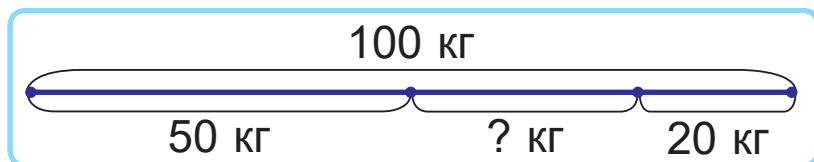
5. Разгледзь розныя спосабы рашэння задачы. У кветкавым кіёску было 35 чырвоных і 47 белых руж. Прадалі 29 руж. Колькі руж засталася?

1) $35 + 47 = 82$ (р.)
2) $82 - 29 = ?$ (р.)

1) $35 - 29 = 6$ (р.)
2) $6 + 47 = ?$ (р.)

3) 1) $47 - 29 = 18$ (р.)
2) $18 + 35 = ?$ (р.)

6. Рашы задачу рознымі спосабамі. У галубятні ў дзядзькі Архіпа 26 белых галубоў і 17 шэрых. Паляцела 8 галубоў. Колькі галубоў засталася ў галубятні?
7. Складзі і рашы задачу.

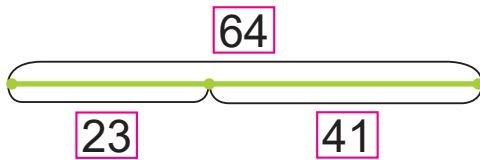
- ? Закончы сказ: «Для праверкі складання трэба ад сумы...».

1. Вылічы. Выканай праверку.
 $32 + 35$ $25 + 11$ $65 + 18$ $16 + 58$
2. Рашы задачу рознымі спосабамі. На стаянцы было 12 грузавых машын і 15 легкавых. Паехала 6 машын. Колькі машын засталася на стаянцы?

Урок 89

Адніманне можна праверыць складаннем.

$$64 - 41 = 23$$

$$23 + 41 = 64$$

Калі да рознасці дадаць аднімаемае, павінна атрымацца памяншаемае.

1. Вылічы і выканай праверку складаннем.

$75 - 30$

$46 - 24$

$61 - 18$

$52 - 33$

2. Знайдзі прапушчаныя лікі. Запішы правільныя роўнасці.

$? - 42 = 5$

$(20 + 30) + ? = 75$

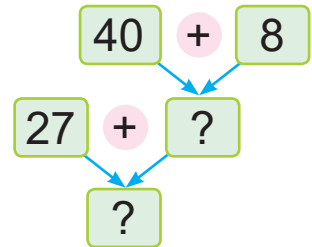
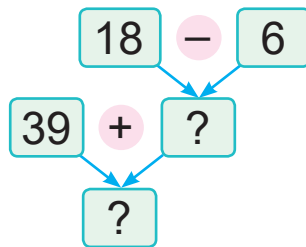
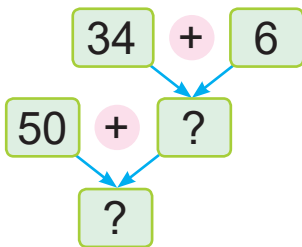
$? - 30 = 26$

$(80 - 40) + ? = 97$

$? - 71 = 29$

$? - 29 = 57 + 13$

3. Састаў па схемах роўнасці.

4. Рашы задачу рознымі спосабамі.

У адным пакеце было 25 зярнят агуркоў, а ў другім — 27 зярнят. Пасадзілі 19 зярнят. Колькі зярнят засталася пасадзіць?

5. Праз 16 гадоў Гену будзе 24 гады. Колькі гадоў будзе Гену праз 9 гадоў?
6. У кросе ўдзельнічалі 35 хлопчыкаў. Іх было на 6 больш, чым дзяўчынак. Колькі ўсяго дзяцей удзельнічала ў кросе?
7. Ад шланга даўжынёй 63 м спачатку адрэзалі 17 м, а потым — яшчэ столькі ж метраў. Ці хопіць для паліву агарода часткі шланга, якая засталася, калі ён размешчаны ў 20 м ад крана з вадой?

8. У трох сябровак, Рыты, Вольгі і Тані, былі такія манеты:

У Рыты і Вольгі разам — 60 капеек. У Рыты і Тані разам — 20 капеек.

- Колькі капеек у кожнай дзяўчынкі?
- Якія манеты могуць быць у дзяўчынак?

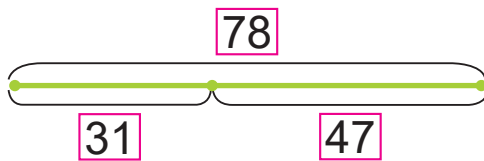
Закончы сказ: «Адніманне можна праверыць складаннем. Для гэтага...».

1. Вылічы і выканай праверку складаннем.
 $47 - 20$ $65 - 33$ $52 - 17$ $94 - 49$
2. Першы цясляр абстругаў 24 дошкі, а другі — на 5 дошак менш. Трэці цясляр абстругаў на 9 дошак больш, чым другі. Колькі дошак абстругаў трэці цясляр?

Урок 90

Адніманне можна праверыць адніманнем.

$$78 - 47 = 31$$

$$78 - 31 = 47$$

Калі ад памяншаемага адняць рознасць, павінна атрымацца аднімаемае.

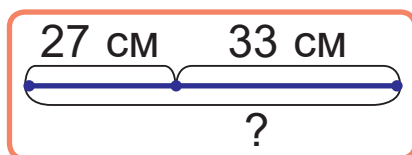
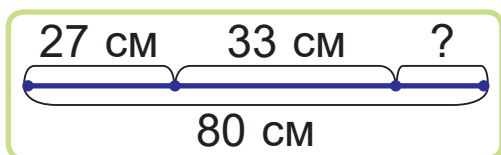

- Вылічы і выканай праверку адніманнем.
 $58 - 18$ $94 - 31$ $35 - 18$ $70 - 28$
- Знайдзі прапушчаныя лікі. Запішы правільныя роўнасці.
 $38 - \square = 8$ $55 - \square = 21$ $91 - \square = 19$
 $74 - \square = 20$ $67 - \square = 44$ $84 - \square = 48$
- Вылічы. Адказ запішы ў дэцыметрах і сантыметрах.
 $26 \text{ см} + 9 \text{ см} - 14 \text{ см}$ $1 \text{ м} - 5 \text{ дм} - 1 \text{ см}$
 $6 \text{ дм} - 30 \text{ см} + 42 \text{ см}$ $1 \text{ м} - 9 \text{ дм} + 4 \text{ см}$
 $75 \text{ см} - 30 \text{ см} + 16 \text{ см}$ $1 \text{ м} - 7 \text{ см} - 5 \text{ дм}$
- Устаў прапушчаныя лікі так, каб запісы былі правільныя.
 $22 \square 8 \square 4 = 26$ $38 \square 16 \square 15 = 37$
- У Ігара 18 машынак. Калі б яго сястры Людзе падарылі 3 лялькі, у яе стала б столькі ж лялек, колькі машынак у Ігара. Колькі машынак і лялек разам у дзяцей?

6. Выберы схему. Рашы задачу рознымі спосабамі.

За першы дзень смоўж прапоўз 27 см, а за другі — яшчэ 33 см. Колькі сантыметраў смоўж прапоўз за трэці дзень, калі ўсяго ён прапоўз 80 см?

7. Алесь і Яна рашалі задачу.

Па дарозе адно за адным ідуць 7 дзяцей. За кожным хлопчыкам, акрамя апошняга, ідзе дзяўчынка. Колькі дзяўчынак ідзе па дарозе?

Алесь кажа:

Па дарозе ідуць 4 дзяўчыныкі.

Яна кажа:

Па дарозе ідуць 3 дзяўчыныкі.

Чыя праўда?

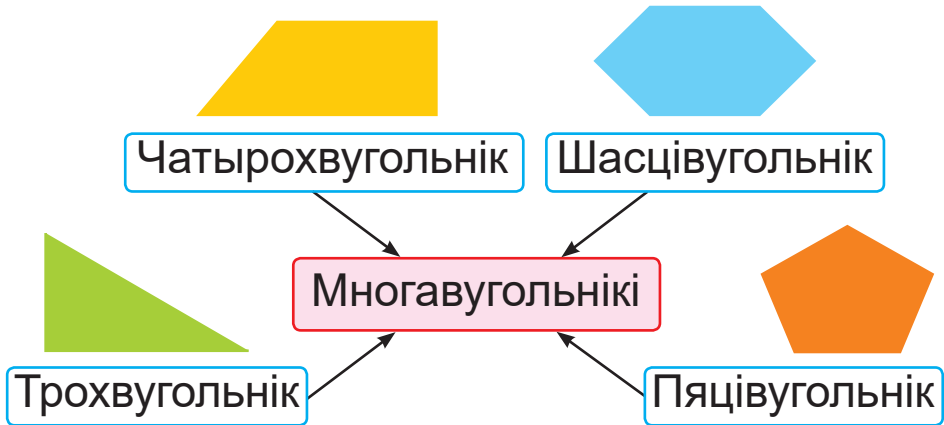
Закончы сказ: «Адніманне можна праверыць адніманнем. Для гэтага...».

1. Вылічы і выканай праверку адніманнем.
 $46 - 26$ $41 - 27$ $40 - 28$ $100 - 57$
2. У парку пафарбавалі 40 лавак. 3 іх 26 лавак — жоўтай фарбай, астатнія — сіняй. На колькі больш лавак пафарбавалі жоўтай фарбай, чым сіняй?

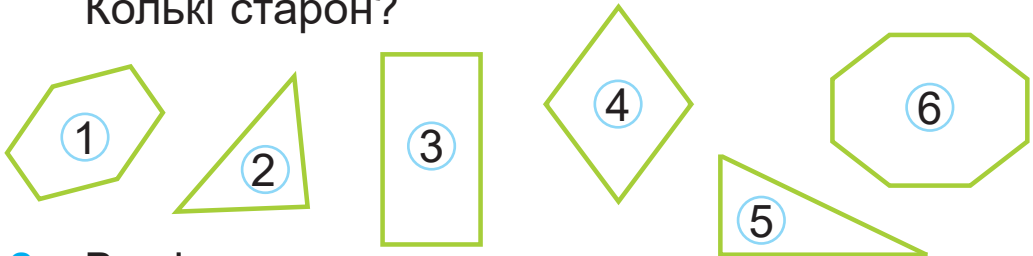
Урок 91

Колькі вуглоў у кожнай фігуры?
Колькі старон? Раствлумач назвы фігур.

У многавугольніка старон столькі ж,
колькі вуглоў.

1. Назаві фігуры. Колькі вуглоў?
Колькі старон?

2. Вылічы.

$$30 - 6 + 49$$

$$100 - 65 - 26$$

$$74 - (25 - 9)$$

$$(28 + 27) - 37$$

3. Вылічы. Выканай праверку.

$$52 - 35$$

$$26 + 68$$

$$100 - 44$$

$$28 + 72$$

4. Параўнай.

$$2 \text{ дм } 8 \text{ см} + 39 \text{ см} \text{ ? } 6 \text{ дм} - 2 \text{ см}$$

$$46 \text{ см} + 3 \text{ дм} \text{ ? } 7 \text{ дм} + 5 \text{ см}$$

5. За першую гадзіну працы кандытар упрыгожыў 20 тартоў. За другую гадзіну — на 6 тартоў больш, чым за першую. За трэцюю гадзіну — на 3 тарты менш, чым за другую. Колькі тартоў кандытар упрыгожыў за трэцюю гадзіну працы?
6. Выберы задачы, якія рашаюцца так:

$$34 - (13 + 16)$$

- Спяклі 34 плюшкі. На сьнеданне з'елі 13 плюшак, а на полудзень — 16. Колькі плюшак засталася?
- Спяклі 34 плюшкі, 13 булчак і 16 ватрушак. Колькі спяклі плюшак, булчак і ватрушак разам?
- Спяклі 34 плюшкі, 13 булчак і 16 ватрушак. На колькі больш спяклі плюшак, чым булчак і ватрушак разам?

? Як называецца многавугольнік, у якога пяць вуголоў? Колькі ў яго старон?

1. Вылічы. Выканай праверку.

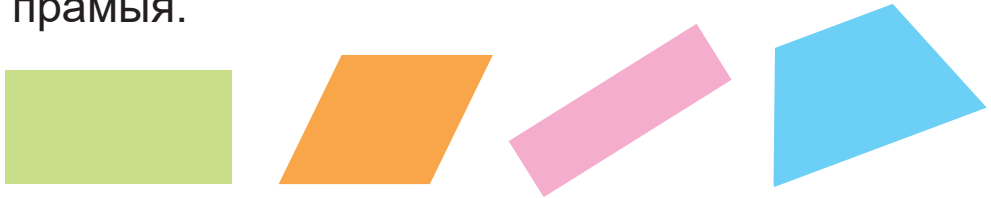
$$90 - 54 \quad 36 + 58 \quad 41 - 25 \quad 68 + 29$$

2. На першай лініі метро 15 станцый, на другой — на 3 станцыі больш. На трэцяй лініі метро на 4 станцыі больш, чым на другой. Колькі станцый на трэцяй лініі метро?

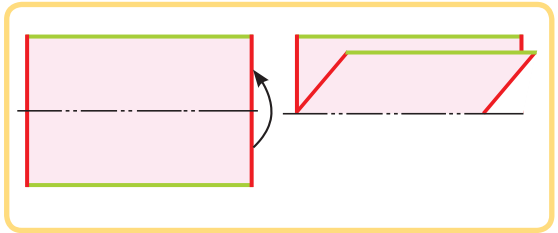
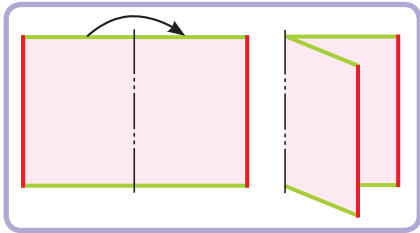
Урок 92

Знайдзі чатырохвугольнікі, у якіх усе вуглы прамыя.

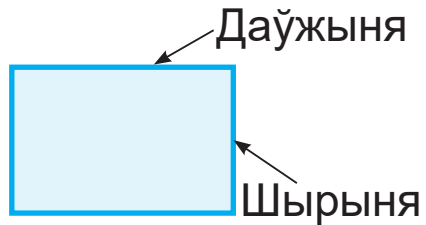
Прамавугольнік — гэта чатырохвугольнік, у якога ўсе вуглы прамыя.

Складзі прамавугольнікі так, як паказана на малюнках.

Супрацьлеглыя стораны прамавугольніка роўныя.

1. Прачытай, як называюцца стораны прамавугольніка. Вымерай даўжыні супрацьлеглых старон.

2. Састаў выразы і знайдзі іх значэнні.

Складаемае	$40 - 1$	20	$43 - 7$	80
Складаемае	17	$12 + 29$	50	$51 - 46$

3. Вылічы. Выканай праверку.

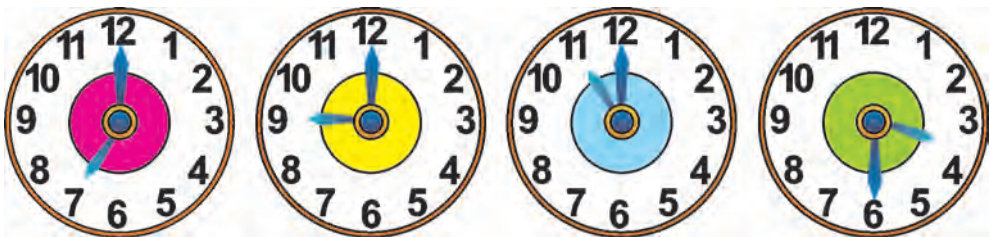
$63 + 19$ $25 + 56$ $100 - 37$ $71 - 13$

4. Для школы купілі 23 камп'ютары, некалькі прынтараў і 30 планшэтаў. Камп'ютараў і прынтараў разам купілі столькі ж, колькі планшэтаў. Колькі купілі прынтараў?

5. Цеплаход плыў ад першага порта да другога 10 г. На дарогу назад яму спатрэбілася на 2 г менш. Колькі часу спатрэбілася цеплаходу на ўсё падарожжа?

6. Няхай цеплаход адплыў ад першага порта ў 9 г раніцы. Які гадзіннік паказвае гэты час? Які гадзіннік паказвае, у колькі гадзін цеплаход прыплыў у другі порт?

? Закончы сказ: «Прамавугольнік — гэта...».

1. Вылічы. Выканай праверку.

$$11 + 77 \quad 74 - 9 \quad 29 + 27 \quad 64 - 31$$

2. Калі на стаянку прыехала 15 машын, а потым — яшчэ 13, на стаянцы стала 52 машыны. Колькі машын было на стаянцы?

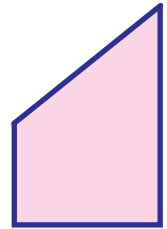
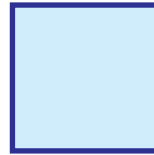
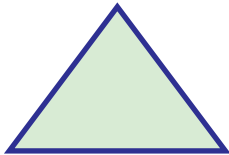
Урок 93

Знайдзі прамавугольнікі, у якіх даўжыні ўсіх старон роўныя.

Квадрат — гэта прамавугольнік, у якога даўжыні ўсіх старон роўныя.

1. Вымерай стораны квадрата.

2. Вылічы.

$22 + 8 + 30$

$100 - 14 - 10$

$90 - (23 + 7)$

$24 + 18 + 30$

$100 - 34 - 11$

$90 - (43 + 7)$

$26 + 28 + 30$

$100 - 54 - 12$

$90 - (63 + 7)$

Якім можа быць наступны выраз у кожным слупку?

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$100 = 36 + \boxed{?}$

$82 = 74 + \boxed{?}$

$25 = \boxed{?} - 17$

$47 = 26 + \boxed{?}$

$73 = 25 + \boxed{?}$

$39 = \boxed{?} - 14$

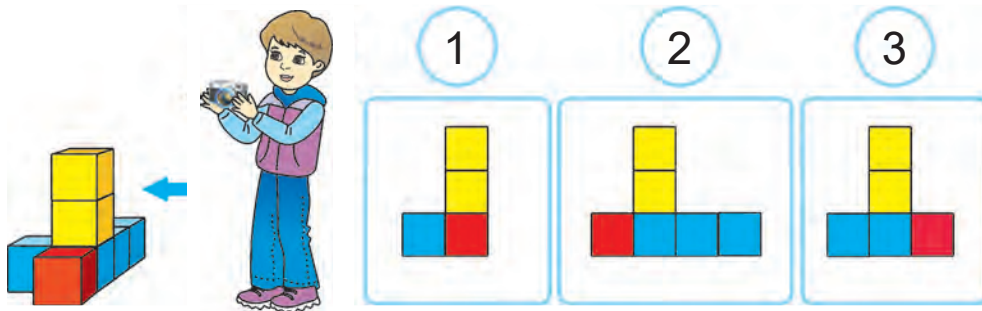
4. Колькі ўсяго кустоў хрызантэм пасадзілі, калі жоўтых хрызантэм пасадзілі 32 кусты, а белых — на 14 кустоў менш?

5. Хлопчыкі гулялі ў футбол 54 мін, а дзяўчынкі — у валејбол 37 мін. Ці правільна, што дзяўчынкі гулялі на 17 мін менш, чым хлопчыкі?
6. У сталовай было 40 л малака. Гэта на 14 л менш, чым было кефіру. Колькі ўсяго літраў малака і кефіру было ў сталовай?
7. Змяні пытанне задачы так, каб яна рашалася ў два дзеянні. Рашы задачу.
У прычала было 22 лодкі, а катараў — на 5 менш. Колькі катараў было ў прычала?
8. Складзі задачы, якія рашаюцца так:

$$(32 + 14) - 29$$

9. Алесь сфатаграфавай вежу з кубікаў. Пад якім нумарам гэты фотаздымак?

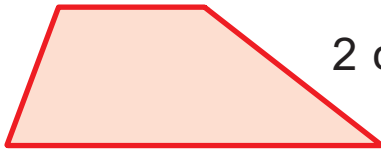
Закончы сказ: «Квадрат — гэта...».

1. Вылічы і выканай праверку.
 $26 + 8$ $53 + 9$ $42 - 9$ $37 - 8$
2. Купілі 26 персікаў і 15 ківі. З'елі 9 штук садавіны. Колькі штук садавіны засталася?

Урок 94

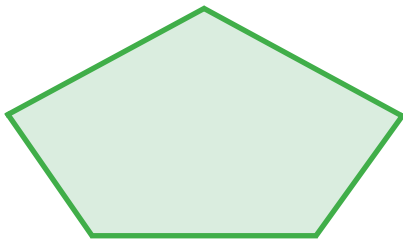
Знайді суму даўжынь усіх старон многавугольніка.

$$2 \text{ см} + 2 \text{ см} + 3 \text{ см} + 5 \text{ см} = ?$$

Сума даўжынь усіх старон многавугольніка — гэта яго **перыметр**.

1. Знайдзі перыметр кожнай фігуры.

2. Знайдзі перыметр прамавугольніка і перыметр квадрата.

3. Вылічы і выканай праверку.

$14 + 19$

$32 + 68$

$27 - 13$

$100 - 36$

4. Састаў выразы і знайдзі іх значэнні.

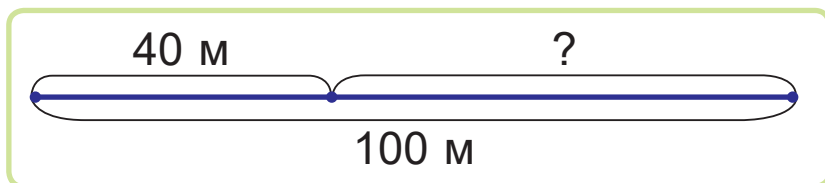
Памяншаемае	$50 - 25$	100	$80 - 36$
Аднімаемае	12	$27 + 15$	31

5. Дапоўні ўмову задачы данымі схемы.

Рашы задачу.

Лісе да нары трэба прабегчы ? м. Яна ўжо прабегла ? м. На колькі больш метраў ёй засталася прабегчы, чым яна ўжо прабегла?

6. Для клумбы купілі 23 цыбуліны цюльпанаў, што на 9 менш, чым цыбулін нарцысаў. Цыбулін лілей купілі на 5 менш, чым цыбулін нарцысаў. Колькі цыбулін лілей купілі?

7. Вазьміце ліст паперы прамавугольнай формы. Як зрабіць з гэтага ліста квадрат з дапамогай нажніц, але без лінейкі?

- ? Закончы сказ: «Перыметр многавугольніка — гэта сума...».

1. Вылічы.

$$76 - 29 + 53$$

$$35 + 17 - 49$$

2. У групе сучаснага танца 46 дзяцей. 3 іх 30 дзяўчынак, астатнія хлопчыкі. На колькі больш дзяўчынак, чым хлопчыкаў, у групе сучаснага танца?

Урок 95

1. Знайдзі прапушчаныя лікі. Састаў роўнасці.

Складаемае	?	63	33	?	?	46
Складаемае	28	?	?	13	23	54
Сума	73	90	85	51	100	?

2. Параўнай.

$19 + 19 + 19 \text{ ? } 62 - 24 - 19$

$57 + 24 + 9 \text{ ? } 70 + 10 + 15$

$96 - 13 - 25 \text{ ? } 100 - 64 + 22$

3. Вылічы. Выканай праверку.

$38 + 57$

$19 + 66$

$65 - 32$

$71 - 27$

4. Выберы пары лікаў, сума якіх роўная 74. Састаў роўнасці.

33

28

17

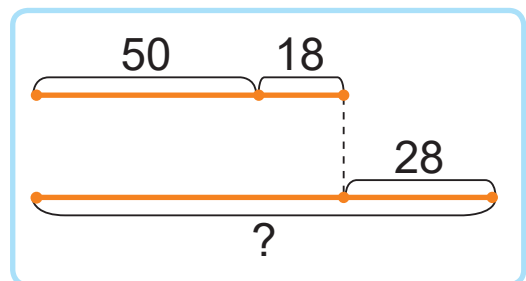
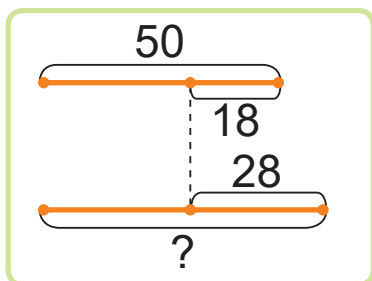
41

57

46

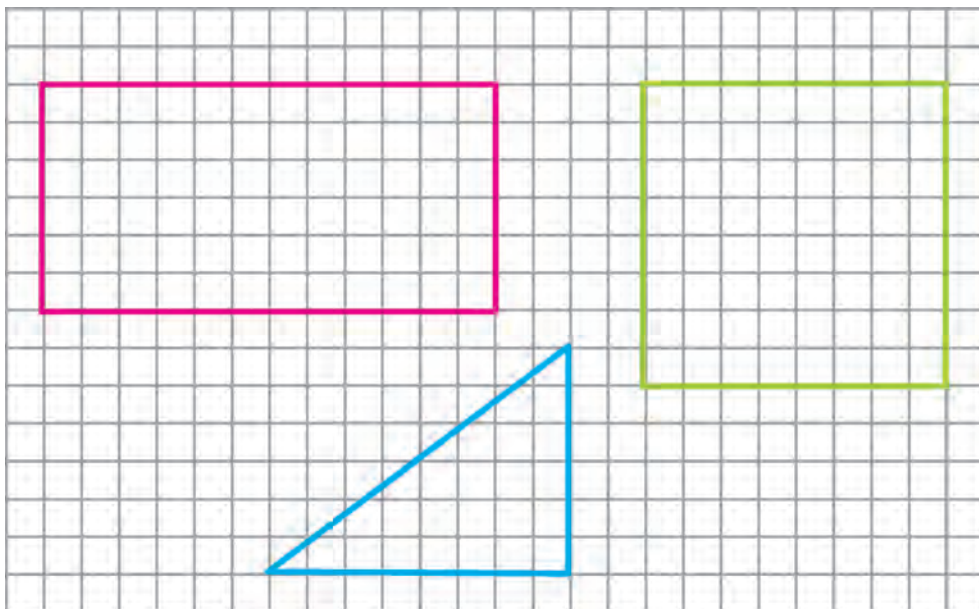
5. Выберы схему. Рашы задачу.

У першым пачку было 50 лістоў паперы. Калі з яго ўзялі 18 лістоў, у ім засталася на 28 лістоў менш, чым у другім пачку. Колькі лістоў паперы было ў другім пачку?

- На каруселях каталіся 25 дзяцей. Потым 12 дзяцей пайшлі на арэлі, а на каруселі прыйшлі яшчэ 18 дзяцей. Колькі дзяцей стала на каруселях?
- Рашы задачу. Складзі адваротныя задачы. Адзін клас сабраў 46 кг макулатуры. Колькі кілаграмаў макулатуры сабраў другі клас, калі разам яны сабралі 92 кг?
- Знайдзі перыметр кожнай фігуры. Начарці ў сшытку гэтыя фігуры.

1. Вылічы.

$$90 - 15 \quad 82 - 47 \quad 74 - 35 \quad 100 - 13$$

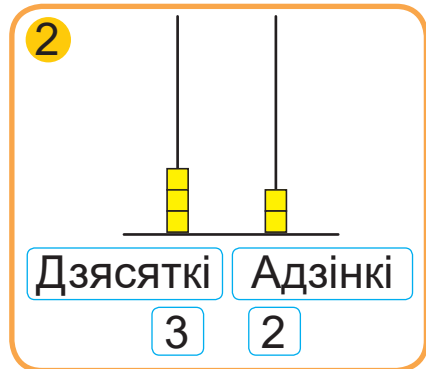
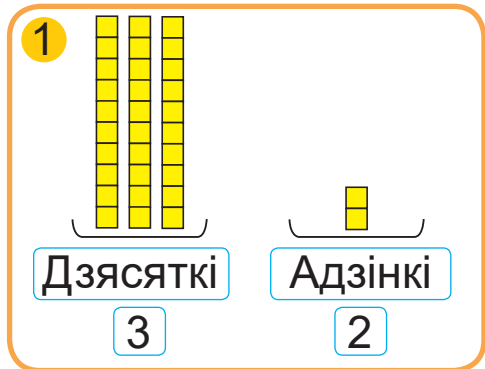
2. У двух стручках 16 гарошын, а ў адным з іх — 9 гарошын. На колькі гарошын у адным стручку больш, чым у другім?

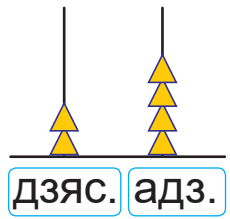
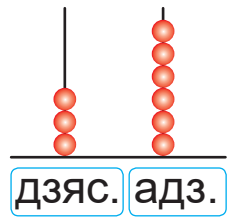
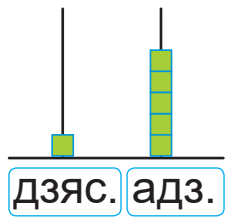
Урок 96

Разгледзь, як паказаны лік 32 на малюнках 1 і 2.

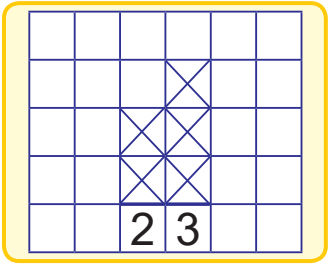
Як абазначаны дзясяткі на першым малюнку? На другім малюнку? Як абазначаны адзінкі на кожным малюнку?

1. Запішы лікі. Колькі дзясяткаў? Колькі адзінак?

2. Зрабі ў сшытку малюнку па ўзоры.

63

55

34

43

16

60

3. Вылічы. Выканай праверку.

$47 - 29$

$100 - 47$

$27 + 19$

$58 - 39$

$83 - 59$

$24 + 76$

4. У касцюмернай тэатра было 29 мужчынскіх і 48 жаночых касцюмаў. Для спектакля ўзялі 14 касцюмаў. Колькі касцюмаў засталася ў касцюмернай?

5. Параўнай кароткія запісы.
Складзі і рашы задачы.

1 — 32 кг сліў.
2 — ?, на 15 кг сліў больш.

1 — 32 кг сліў.
2 — ?, на 15 кг сліў больш. } ?

6. Колькі звяроў у заапарку? Колькі звяроў стане ў заапарку, калі прывязуць яшчэ 17 пінгвінаў і 24 малпы?

Сланы									
Папугаі									
Зебры									
Тыгры									

? Колькі дзясяткаў і адзінак у ліках?

27

30

88

1. Вылічы.

$33 - 27$

$45 - 39$

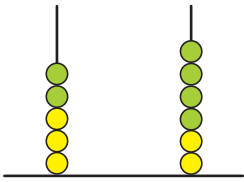
$36 + 28$

$77 + 23$

2. У магазіне было 25 скрынак з памідорамі і 32 скрынкі з агуркамі. Да вечара засталася 30 скрынак з агароднінай. Колькі скрынак агародніны было прададзена за дзень?

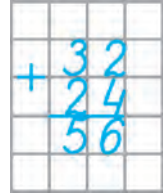
Урок 97

$32 + 24 = ?$

Дзясяткі Адзінкі

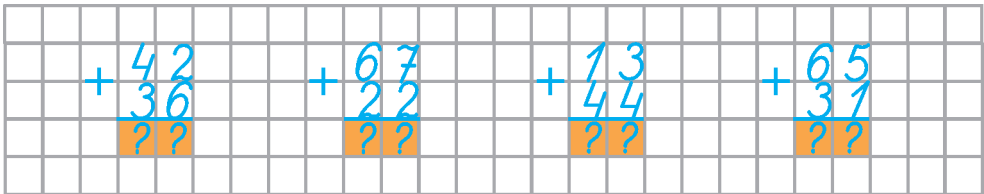
Пры складанні лікі зручна запісваць адзін пад адным — у слупок. Пры складанні ў слупок вылічэнні пачынаюць з адзінак.

1. **Пішу** дзясяткі пад дзясяткамі, адзінкі пад адзінкамі.
2. **Складваю адзінкі.** Атрымліваю 6. Пішу 6 пад адзінкамі.
3. **Складваю дзясяткі.** Атрымліваю 5. Пішу 5 пад дзясяткамі.
4. **Чытаю** адказ — 56.

1. Вылічы і растлумач.

2. Запішы ў слупок. Вылічы.
26 + 41 15 + 72 47 + 22 64 + 35

3. Якія лікі падыходзяць?
48 + ? < 55 56 - ? > 52 100 > 95 + ?

4. Знайдзі прапушчаныя лікі. Састаў роўнасці.

$$\begin{array}{c} 62 - 15 \\ \swarrow \quad \searrow \\ ? + 27 \\ \swarrow \quad \searrow \\ ? \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 24 + 42 \\ \swarrow \quad \searrow \\ ? - ? \\ \swarrow \quad \searrow \\ 29 \end{array}$$

5. Было 35 тэлефонаў і 22 смартфонаў. Прадалі 15 тэлефонаў. Чаго засталася больш — тэлефонаў або смартфонаў? На колькі больш?
6. У Стэфаніі і Яся былі карамелькі і ірыскі. Дзеці падзялілі ўсе цукеркі паміж сабой. Стэфанія ўзяла сабе 14 цукерак, а Ясь — 15 цукерак. Колькі было карамелек, калі ірысак было 9?
7. Даўжыня прамавугольніка — 8 см, а шырыня — 5 см. Знайдзі перыметр прамавугольніка. Як зменіцца перыметр гэтага прамавугольніка, калі яго даўжыня павялічыцца на 2 см, а шырыня паменшыцца на 2 см?

? Як скласці лікі 31 і 53 у слупок?

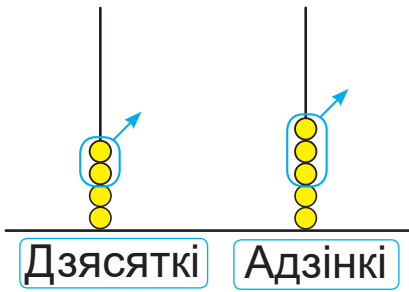
1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$22 + 34 \quad 40 + 31 \quad 65 + 22 \quad 34 + 51$$

2. Прамавугольнік мае даўжыні старон 12 см і 7 см. Знайдзі перыметр гэтага прамавугольніка.

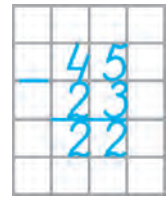

Урок 98

$45 - 23 = ?$

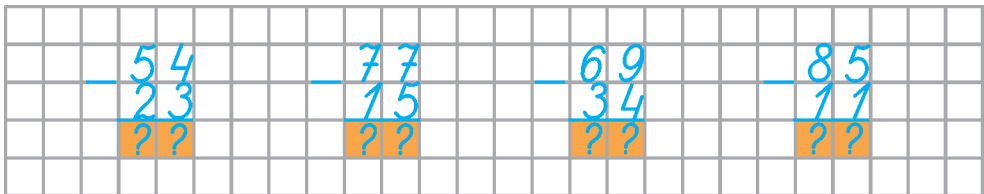
Пры аднімання лікі зручна запісваць адзін пад адным — у слупок. Пры аднімання ў слупок вылічэнні пачынаюць з адзінак.

1. **Пішу** дзясяткі пад дзясяткамі, адзінкі пад адзінкамі.
2. **Аднімаю адзінкі.** Атрымліваю 2. Пішу 2 пад адзінкамі.
3. **Аднімаю дзясяткі.** Атрымліваю 2. Пішу 2 пад дзясяткамі.
4. **Чытаю** адказ — 22.

1. Вылічы і растлумач.

2. Запішы ў слупок. Вылічы.

$76 - 32 \quad 39 - 12 \quad 48 - 25 \quad 94 - 63$

3. Устаў прапушчаныя лікі.

$10 \text{ дм} = ? \text{ м} \quad 10 \text{ см} = ? \text{ дм} \quad 2 \text{ дм} = ? \text{ см}$

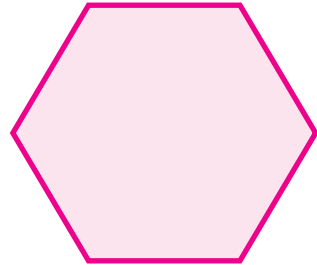
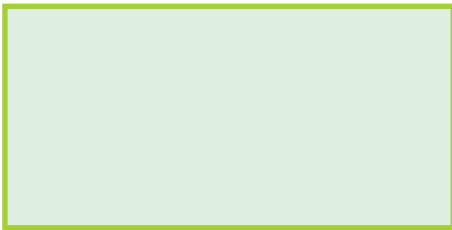

4. Першы месяц лета 15 вучняў класа правядуць у летнім лагеры, 4 вучні — на дачах, а Света і Валера — у бабулі ў вёсцы. Колькі вучняў у класе?
5. Для рамонту кухні купілі 45 вялікіх і маленькіх керамічных плітак блакітнага і жоўтага колеру. Маленькіх плітак купілі 17, а жоўтых — 20. Колькі вялікіх плітак купілі?

Ці могуць усе жоўтыя пліткі быць маленькімі? Ці могуць усе маленькія пліткі быць жоўтымі?

6. Знайдзі і параўнай перыметры фігур.

? Як выканаць адніманне лікаў 74 і 22 у слупок?

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$88 - 36 \quad 54 - 31 \quad 32 + 23 \quad 56 + 33$$

2. Ад кавалка дроту спачатку адрэзалі 22 дм, а потым — яшчэ столькі ж дэцыметраў. Засталося 56 дм дроту. Колькі дэцыметраў дроту было ў кавалку?

Уроки 99–101

1. Якія лікі прапушчаны? Састаў роўнасці.

Памяншаемае	99	49	?	52	50	?
Аднімаемае	?	38	18	?	15	36
Рознасць	61	?	72	14	?	54

2. Вылічы. Выканай праверку.

$$26 + 38 \quad 53 + 29 \quad 42 - 21 \quad 37 - 16$$

3. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$54 + 32 \quad 67 + 12 \quad 85 - 44 \quad 58 - 27$$

4. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} (90 + 6) - 38 & 100 - (50 - 29) \\ 80 - (19 + 36) & (31 - 27) - 4 \\ (48 + 14) - 61 & 50 + (14 + 36) \end{array}$$

5. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$$\begin{array}{lll} 36 + \boxed{?} = 39 & \boxed{?} - 12 = 57 & \boxed{?} - 22 = 53 \\ \boxed{?} + 47 = 68 & 64 - \boxed{?} = 21 & \boxed{?} + 14 = 84 \end{array}$$

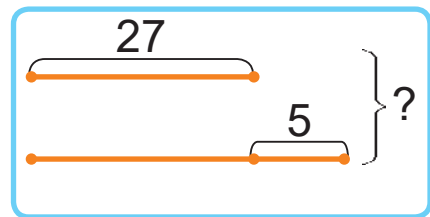
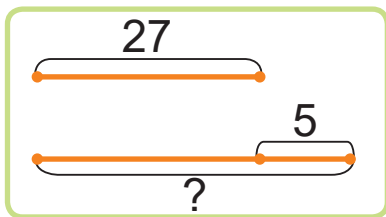
6. Гоша знайшоў рознасць двух лікаў, якія стаяць побач. Чаму роўная гэта рознасць?

7. Параўнай.

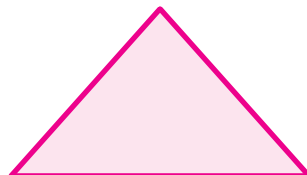
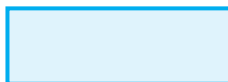
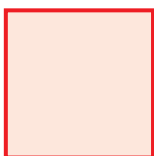
$$\begin{array}{ll} 6 \text{ дм } \boxed{?} 6 \text{ см} & 1 \text{ м } 2 \text{ дм } \boxed{?} 15 \text{ дм} \\ 10 \text{ дм } \boxed{?} 1 \text{ м} & 3 \text{ дм } 5 \text{ см } \boxed{?} 35 \text{ дм} \\ 6 \text{ дм} - 20 \text{ см } \boxed{?} & 1 \text{ м} - 5 \text{ дм} \\ 90 \text{ см} - 6 \text{ дм } \boxed{?} & 1 \text{ м} - 40 \text{ см} \end{array}$$

8. На ўзлётным полі было 38 самалётаў. Потым 14 самалётаў прыляцела, а 16 паляцела. Колькі самалётаў засталася на ўзлётным полі?
9. Купілі карункавую стужку і тасьму. Карункавай стужкі купілі 35 дм, што на 12 дм больш, чым тасьмы. Колькі ўсяго дэцыметраў карункавай стужкі і тасьмы купілі?
10. У класе 23 вучні. У футбольнай секцыі займаюцца 8 вучняў, у музычнай школе — 7 вучняў. Астатнія вучні займаюцца плаваннем. Колькі дзяцей вучыцца плаваць?
11. У майстэрні 34 рабочыя. 3 іх 16 токараў, астатнія — слесары. Каго больш: слесараў або токараў? На колькі чалавек больш?
12. Складзі і рашы задачы.

13. Назаві фігуры. Знайдзі іх перыметры.

Правер сябе

1. Які прыклад рашылі няправільна?

А $23 + 36 = 60$

Б $52 - 24 = 28$

В $38 + 48 = 86$

Г $66 - 51 = 15$

2. У якім запісе трэба паставіць знак «<»?

А $45 - 12$? $61 - 32$

Б $26 + 35$? $17 + 45$

В $62 + 19$? $100 - 19$

Г $91 - 48$? $28 + 12$

3. Даўжыня прамавугольніка — 9 м, а шырыня — 3 м. Знайдзі перыметр прамавугольніка.

А 15 м

Б 12 м

В 24 м

Г 24 дм

4. Знайдзі няправільнае рашэнне задачы.
Сабралі 17 кг буракоў і 24 кг морквы. Выкарысталі 5 кг агародніны. Колькі кілаграмаў агародніны засталася?

А $(17 + 24) - 5$

Б $(17 - 5) + 24$

В $17 + (24 - 5)$

Г $(17 + 24) + 5$

5. Якую лічбу трэба паставіць замест знака *, каб атрымалася правільная роўнасць $5* + *5 = 77$?

А 1

Б 2

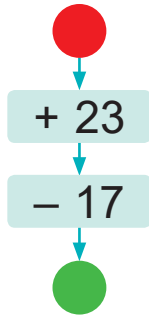
В 3

Г 4

Заданні і праекты

1. Разгледзьце схему вылічэнняў.
Дапоўніце табліцу.

	35	?	17	?	23
	?	23	?	17	?

2. Разгледзьце схемы, якія склалі Алесь і Яна.
Растлумачце гэтыя схемы.

Дастану пакет
з малаком з
халадзільніка.

Бяру сподак.

Наліваю малако
ў сподак.

Кармлю кацяня
Мурзіка.

Вымяраю даўжыню
першай стараны
трохвугольніка.

Вымяраю даўжыню
другой стараны
трохвугольніка.

Вымяраю даўжыню
трэцяй стараны
трохвугольніка.

Знаходжу суму даўжынь
гэтых старон.

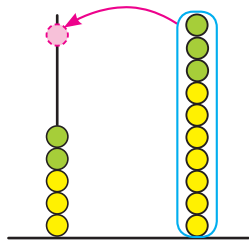

Складзіце падобныя схемы (напрыклад, для заострывання алоўка, падрыхтоўкі гарбаты або іншых практычных дзеянняў).

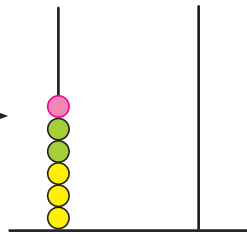

Урок 102

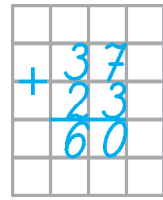
$$37 + 23 = ?$$

дзяс. адз.

дзяс. адз.

1. **Пішу** дзясяткі пад дзясяткамі, адзінкі пад адзінкамі.

2. **Складваю адзінкі.** Атрымліваю 10. Гэта 1 дзясятак. Пішу пад адзінкамі 0, а адзін дзясятак запомню і дадам да дзясяткаў.

3. **Складваю дзясяткі.** Атрымліваю 5. Дадаю яшчэ адзін дзясятак, атрымліваю 6. Пішу 6 пад дзясяткамі.

4. **Чытаю** адказ — 60.

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

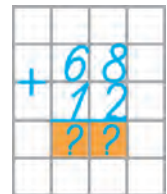
$73 + 17$

$34 + 26$

$35 + 55$

$21 + 59$

2. Паспрабуй спачатку выканаць складанне, пачынаючы з адзінак, а потым — пачынаючы з дзясяткаў. У якім парадку зручней выконваць вылічэнні?

3. Вылічы.

$15 + 17 + 31$

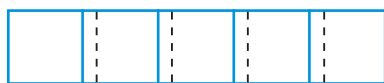
$(62 + 9) + 13$

$51 - 18 + 67$

$100 - (62 - 25)$

4. Максим скочыў у даўжыню на 9 дм, а Раман — на 5 см менш. Ці стане Раман пераможцам, калі палепшыць свой вынік на 10 см?
5. Састаў выразы да ўмовы задачы.
На хакейны матч прыйшлі 20 дзяўчынак і 15 хлопчыкаў з 2 А класа, а з 2 Б класа — 12 дзяўчынак і 22 хлопчыкі.
6. Зося зрабіла аплікацыю з мазаікі. Яна выкарыстала 15 зялёных дэталей, 3 жоўтыя дэталі, а чырвоных і сініх — столькі, колькі зялёных і жоўтых разам. Колькі ўсяго дэталей выкарыстала Зося?
7. Дзеці ўзялі 5 квадратаў са стараной 6 см і склеілі прамавугольнік. Шырыня палоскі склейвання — 1 см. Знайдзіце перыметр прамавугольніка.

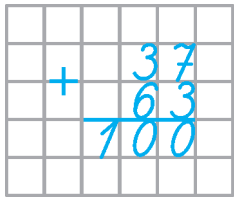
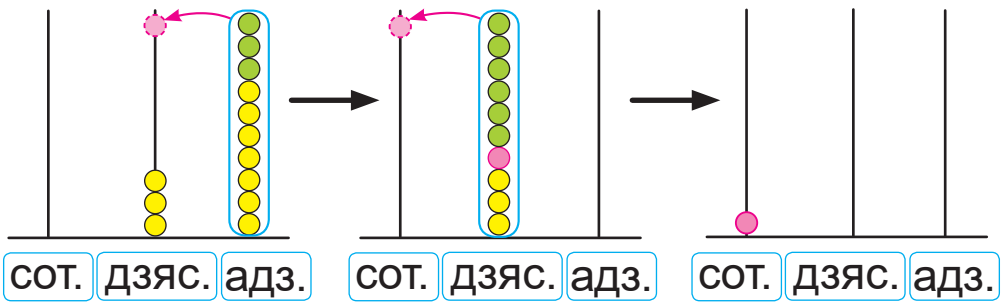
- ? Чаму пры складанні лікаў 52 і 18 у слупок вылічэнні пачынаюць з адзінак?

1. Запішы ў слупок. Вылічы.
 $54 + 26$ $28 + 32$ $78 - 34$ $68 - 56$
2. У адным пакеце было 17 грэцкіх арэхаў, а ў другім — 18. Пасля таго як частку арэхаў з'елі, у пакетах засталася 8 арэхаў. Колькі грэцкіх арэхаў з'елі?

Урок 103

$37 + 63 = ?$

Дапоўні разважанне:

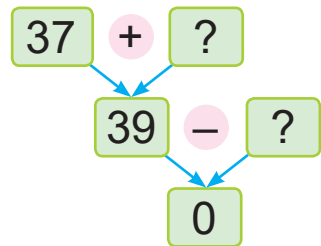
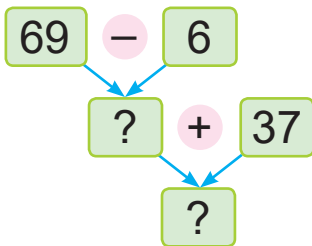
1. Пішу
2. Складваю адзінкі
3. Складваю дзясяткі
4. Чытаю адказ — 100.

1. Запішы ў слупок. Вылічы.
 $47 + 53$ $84 + 16$ $69 + 31$ $35 + 65$

2. Параўнай.
 $34 + 0$? $72 - 39$ $48 + 16$? $65 - 0$

3. Знайдзі прапушчаныя лікі. Састаў роўнасці.

4. Рабочыя павінны замасціць 23 м дарожкі чырвонай пліткай і 22 м жоўтай. Да абеду яны замасцілі пліткай 20 м. Колькі метраў дарожкі засталася замасціць пліткай?

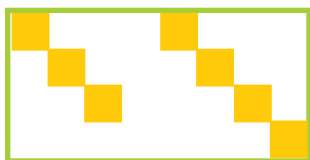
5. Складзі задачу па даных табліцы.
Рашы задачу.

Цырк	Кіно	Тэатр	Усяго
16 білетаў	20 білетаў	?	100 білетаў

6. Праз 15 гадоў дзядзьку Тарасу будзе 42 гады.
Колькі гадоў будзе дзядзьку Тарасу праз 8 гадоў?

7. Алесь і Яна хочуць даведацца, колькі жоўтых квадратаў змесціцца ў прамавугольніку.

Алесь кажа:

Змесціцца 30 жоўтых квадратаў.

Ці праўду кажа Алесь?

- Трэба 74 павялічыць на 26. Як выканаць вылічэнні вусна? У слупок?

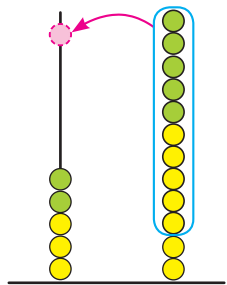
1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$45 + 55 \quad 31 + 69 \quad 58 + 32 \quad 36 + 44$$

2. У магазіне было 47 футбольных і валебольных мячоў. Прадалі 13 футбольных мячоў і столькі ж валебольных. Колькі мячоў засталася?

Урок 104

дзяс. адз.

$37 + 25 = ?$

		3	7
+		2	5
		6	2

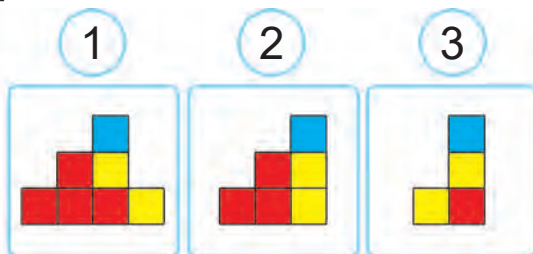
Дапоўні разважанне:

1. Пішу ...
2. **Складваю адзінкі.** Атрымліваю 12.
У ліку 12 — 1 дзясятак і 2 адзінкі. Пішу пад адзінкамі 2, а адзін дзясятак запомню і дадам да дзясяткаў.
3. **Складваю дзясяткі.** Атрымліваю 5. Дадаю яшчэ ... дзясятак, атрымліваю Пішу ... пад дзясяткамі.
4. **Чытаю адказ** — 62.

1. Запішы ў слупок. Вылічы.
 $54 + 29$ $18 + 23$ $29 + 36$ $35 + 57$
2. Вылічы.
 $(47 + 33) - 59$ $100 - (57 - 35)$
 $17 + 35 + 48$ $64 + (74 - 38)$
3. Параўнай.
 $90 \text{ см } ? 9 \text{ дм}$ $9 \text{ дм } 9 \text{ см } ? 1 \text{ м}$
 $38 \text{ см } ? 38 \text{ дм}$ $5 \text{ дм } 4 \text{ см } ? 4 \text{ дм } 5 \text{ см}$
 $9 \text{ дм } ? 1 \text{ м}$ $74 \text{ см } ? 7 \text{ дм } 3 \text{ см}$

4. На свяце ў парку было 45 паветраных шарыкаў. Паляцела 5 сініх і некалькі зялёных шарыкаў. Засталося 32 шарыкі. Колькі зялёных шарыкаў паляцела?
5. У гербарыі ў Аліны 38 раслін, у Іны — 26, у Лены — 30. У гербарыі ў Валі на 8 раслін менш, чым у Аліны і Іны разам. Колькі раслін у гербарыі ў Валі?
6. Бабуля Глаша разгадвала красворд 1 г, а чытала кнігу на 7 мін больш. Потым яна палівала кветкі, на што ёй спатрэбілася на 49 мін менш, чым на чытанне кнігі. Колькі мінут бабуля Глаша палівала кветкі?
7. Яна сфатаграфавала вежу з кубікаў. Які фотаздымак мог атрымацца?

Як скласці ў слупок лікі 48 і 14?

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

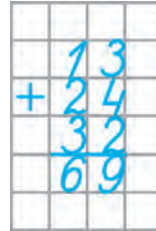
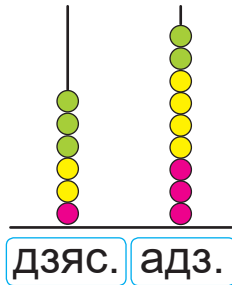
$$16 + 69 \quad 17 + 58 \quad 35 + 48 \quad 66 + 25$$

2. Саша 1 г гуляў з братам Іванам, а выконваў дамашняе заданне на 35 мін менш. Колькі мінут патраціў Саша на гэтыя заняткі?

Урок 105

Растлумач, як выканалі складанне трох лікаў у слупок.

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$50 + 12 + 24$

$24 + 16 + 35$

$31 + 27 + 42$

$26 + 13 + 61$

2. Параўнай.

$25 + 15 \text{ ? } 50 - 15$

$19 - 12 \text{ ? } 68 - 60$

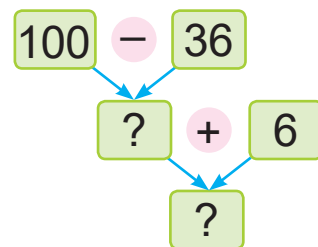
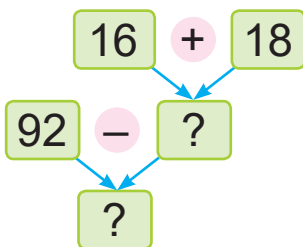
$100 - 1 \text{ ? } 19 + 80$

$31 + 32 \text{ ? } 60 + 3$

$38 + 14 \text{ ? } 60 - 7$

$34 + 6 \text{ ? } 48 - 9$

3. Знайдзі прапушчаныя лікі. Састаў роўнасці.

4. Устаў прапушчаныя знакі дзеянняў, каб роўнасці былі правільныя.

$73 \text{ ? } 7 \text{ ? } 8 = 88$

$73 \text{ ? } 7 \text{ ? } 8 = 74$

5. Запішы ў парадку павелічэння.

75 мін

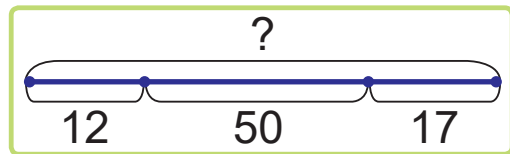
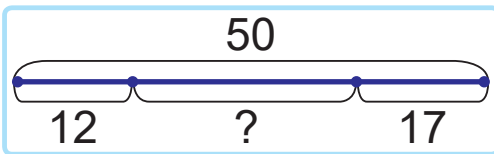
1 г 10 мін

60 мін

10 мін

6. У трох вяснових месяцах усяго 92 дні. У сакавіку і маі па 31 дню. Колькі дзён у красавіку?
7. Выберы схему. Рашы задачу.
У папцы было 50 лістоў паперы. Узялі 12 лістоў жоўтай і некалькі лістоў сіняй паперы. Засталося 17 лістоў паперы. Колькі лістоў сіняй паперы ўзялі?

8. Вымерай даўжыню і шырыню прамавугольніка. Знайдзі яго перыметр.

9. Васіль хоча начарціць адрэзак, даўжыня якога роўная суме даўжынь дзвюх старон прамавугольніка з задання 8. Якую даўжыню можа мець гэты адрэзак?

? Як скласці лікі 32, 33 і 34 у слупок?

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$23 + 21 + 25 \quad 37 + 25 + 29 \quad 46 + 35 + 19$$

2. У адной бляшанцы 32 вітамінкі, што на 12 вітамінак больш, чым у другой бляшанцы. Колькі ўсяго вітамінак у гэтых бляшанках?

Урок 106

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$57 + 32$

$43 + 57$

$16 + 61 + 23$

$38 + 52$

$39 + 48$

$29 + 29 + 29$

2. Выпішы ў адзін слупок выразы, значэнні якіх роўныя 47. У другі слупок выпішы выразы, значэнні якіх роўныя 78.

$13 + 40$

$43 + 4$

$8 + 70$

$100 - 47$

$90 - 12$

$79 - 1$

$7 + 40$

$100 - 53$

3. Вылічы.

$41 \text{ см} + 5 \text{ дм}$

$6 \text{ дм } 6 \text{ см} - 6 \text{ дм}$

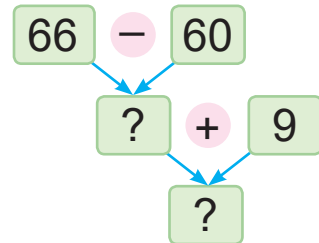
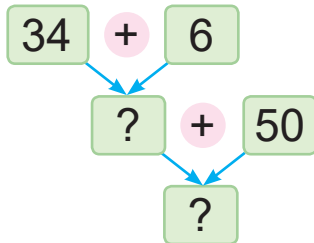
$10 \text{ дм} - 80 \text{ см}$

$5 \text{ дм } 3 \text{ см} + 4 \text{ см}$

$98 \text{ см} - 7 \text{ дм}$

$1 \text{ м} - 7 \text{ дм}$

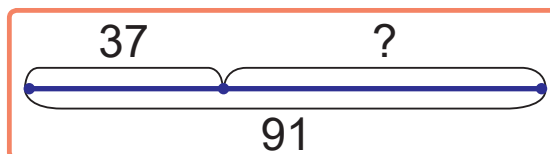
4. Састаў выразы па схемах. Вылічы.

5. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Складаемае	$53 + 8$	71	$100 - 27$
Складаемае	39	$76 - 47$	27

6. Складзі і рашы задачу. Складзі адваротныя задачы.

7. Настаўніцы трэба праверыць 24 сшыткі па матэматыцы і столькі ж сшыткаў па беларускай мове. Яна ўжо праверыла некалькі сшыткаў. Ёй засталася праверыць 18 сшыткаў. Колькі сшыткаў праверыла настаўніца?

Павялічыцца або паменшыцца адказ задачы, калі лік 18 замяніць на лік 15?

8. У фермера ёсць розныя птушкі. На малюнку паказана, колькі дзясяткаў яек знеслі гэтыя птушкі за адзін дзень. Напрыклад, качкі знеслі 4 дзясяткі яек.

- Колькі дзясяткаў яек знеслі перапёлкі?
- На колькі менш фермер сабраў перапяліных яек, чым курыных і качыных разам?

Куры	■	■	■	■	■	■	■				
Перапёлкі	■	■	■	■	■	■	■	■			
Качкі	■	■	■	■							

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$36 + 48$$

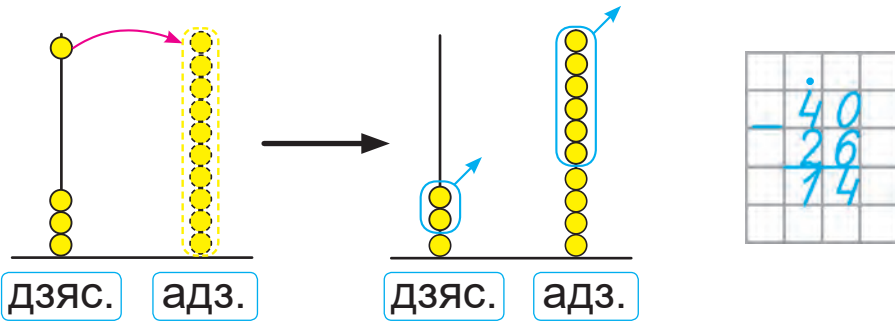
$$47 + 53$$

$$25 + 39 + 36$$

2. У ансамбль народных танцаў запісаліся 27 дзяцей, а ў хор — на 15 дзяцей больш. Колькі ўсяго дзяцей стала займацца танцамі і спевамі?

Урок 107

1. **Пішу** дзясяткі пад дзясяткамі, адзінкі пад адзінкамі.

2. **Аднімаю адзінкі.** Ад 0 нельга адняць 6. Вазьму 1 дзясятак з разраду дзясяткаў. Каб не забыць, пастаўлю кропку над разрадам дзясяткаў. Дзясятак — гэта 10 адзінак. Ад 10 аднімаю 6, атрымліваю 4. Пішу 4 пад адзінкамі.

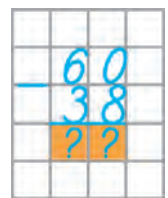
3. **Аднімаю дзясяткі.** Ад 4 дзясяткаў мы ўзялі 1 дзясятак. Засталася 3 дзясяткі. Ад 3 аднімаю 2, атрымліваю 1 дзясятак. Пішу 1 пад дзясяткамі.

4. **Чытаю** адказ — 14.

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$50 - 34$ $30 - 17$ $90 - 25$ $80 - 32$

2. Паспрабуй спачатку выканаць адніманне, пачынаючы з адзінак, а потым — з дзясяткаў. У якім парадку зручней выконваць вылічэнні? Чаму?

3. Запішы ў слупок. Вылічы.

$31 + 46 + 23$ $43 + 19 + 11$ $27 + 27 + 27$

4. У кожным радзе выберы лікі, якія падыходзяць, і састаў правільныя роўнасці і няроўнасці.

25 29 34 38

$$? + ? = ? + ?$$

24 37 50 63

$$? - ? > ? - ?$$

5. На вуліцы Лясной 24 дамы. Гэта на 16 дамоў менш, чым на вуліцы Сонечнай. Колькі дамоў на вуліцы Паркавай, калі на ёй дамоў на 8 больш, чым на Сонечнай?

6. Складзі і рашы задачы.

Было — ?
Паплылі — 15 і 21.
Засталося — 28.

Было — 64.
Паплылі — 15 і 21.
Засталося — ?

7. У пакеце 3 чырвоныя і 3 жоўтыя яблыкі. Колькі яблыкаў трэба ўзяць з заплюшчанымі вачыма з пакета, каб хаця б адзін яблык быў чырвоны?

- ? Чаму пры адніманні лікаў 70 і 16 у слупок вылічэнні пачынаюць з адзінак?

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$60 - 34 \quad 50 - 21 \quad 80 - 49 \quad 90 - 64$$

2. У прэзентацыі спачатку было 19 слайдаў. Потым зрабілі яшчэ 23 слайды, а 11 слайдаў выдалілі. Колькі слайдаў стала ў прэзентацыі?

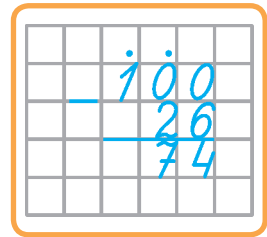

Урок 108

Дапоўні разважанне:

1. Пішу ...

2. **Аднімаю адзінкі.** Ад 0 нельга адняць 6 адзінак. Трэба ўзяць 1 дзясятка з разраду дзясяткаў. У разрадзе дзясяткаў 0 дзясяткаў. Вазьму 1 сотню з разраду соцень.

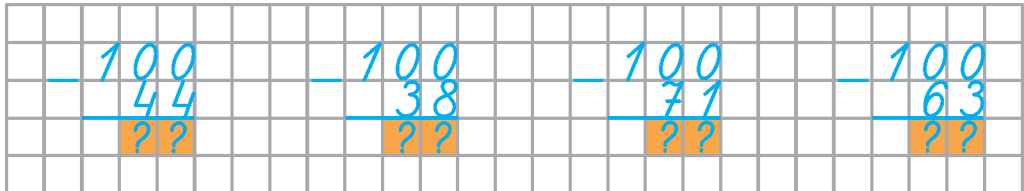

1 сотня — гэта 10 дзясяткаў. Вазьму 1 дзясятка і перанясу ў разрад адзінак. Ад 10 адзінак аднімаю 6 адзінак, атрымліваю У разрадзе дзясяткаў засталася 9 дзясяткаў.

3. **Аднімаю дзясяткі** ...

4. **Чытаю** адказ — 74.

1. Вылічы.

2. Запішы ў слупок. Вылічы.

100 - 52 100 - 11 100 - 47 100 - 39

3. Запішы ў слупок. Вылічы.

48 + 37 72 + 28 56 - 31 80 - 42

4. Замяні * адзінкамі даўжыні, якія падыходзяць.

100 * = 1 *

1 * = 10 *

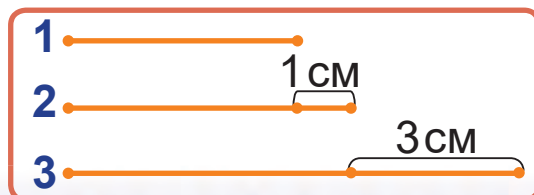
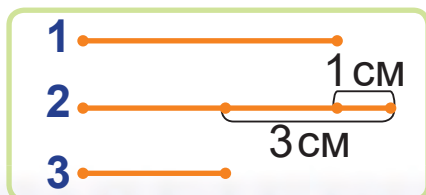
100 * = 10 *

10 * = 1 *

5. У пякарні для выпечкі кексаў трэба ўзяць 32 кг мукі, а для выпечкі ватрушак — на 12 кг больш. Ці хопіць 70 кг мукі для выпечкі кексаў і ватрушак?

6. Выберы схему. Рашы задачу.
Другі адрэзак на 3 см даўжэйшы за трэці і на 1 см даўжэйшы за першы. Знайдзі даўжыню першага адрэзка, калі даўжыня трэцяга — 3 см.

7. Начарці ломаную, даўжыні звёнаў якой роўныя даўжыням адрэзкаў з задання 6.

8. Складзі задачы, якія рашаюцца так:

$$64 - 22 + 14$$

$$64 - (22 + 14)$$

- ? Як ад ліку 100 адняць лік 77 у слупок?

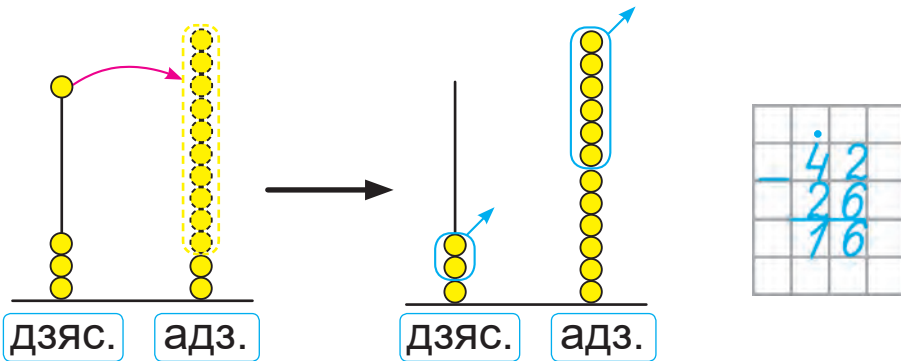
1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$100 - 35 \quad 100 - 62 \quad 47 + 45 \quad 24 + 76$$

2. У аўтобусе 56 месцаў. У касе прадалі 17 дзіцячых і 35 дарослых білетаў на гэты аўтобус. Колькі білетаў засталася прадаць?

Урок 109

1. **Пішу** дзясяткі пад дзясяткамі, адзінкі пад адзінкамі.

2. **Аднімаю адзінкі.** Ад 2 нельга адняць 6. Вазьму 1 дзясятак з разраду дзясяткаў. Каб не забыць, пастаўлю кропку над разрадам дзясяткаў. 1 дзясятак і 2 адзінкі — гэта 12 адзінак. Ад 12 аднімаю 6, атрымліваю 6 адзінак. Пішу 6 пад адзінкамі.

3. **Аднімаю дзясяткі.** Ад 4 дзясяткаў мы ўзялі 1 дзясятак. Засталася 3 дзясяткі. Ад 3 аднімаю 2, атрымліваю 1 дзясятак. Пішу 1 пад дзясяткамі.

4. **Чытаю** адказ — 16.

1. Вылічы ў слупок.

$$75 - 17 \quad 33 - 29 \quad 51 - 36 \quad 44 - 18$$

2. Вылічы ў слупок.

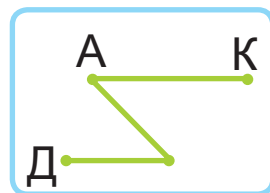
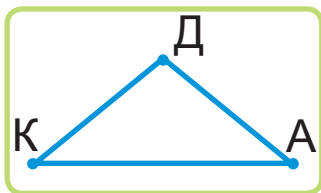
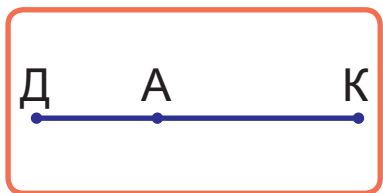
$$100 - 36 \quad 67 + 18 \quad 31 + 19 + 29$$

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$$38 + \boxed{?} = 44 \quad 56 - \boxed{?} = 29 \quad 71 = 84 - \boxed{?}$$

4. Выберы схему. Рашы задачу.
 Пёс Анцімон у пошуках костачкі прабег 28 м ад дома да альтанкі, потым яшчэ 44 м ад альтанкі да калодзежа, а потым яшчэ 28 м ад калодзежа да дома. Колькі ўсяго метраў прабег пёс Анцімон?

5. Кошка Марка прайшла па плоце вакол участка квадратнай формы. Даўжыня плота ўздоўж стараны ўчастка — 15 м. Колькі метраў прайшла па плоце кошка Марка?

Ці можна ва ўмове задачы замяніць кошку на сабаку?

6. У вежы гістарычнага музея 100 прыступак. Руслан прайшоў 36 прыступак, потым — яшчэ 12. Колькі прыступак засталася прайсці Руслану?

? Як выканаць адніманне лікаў 32 і 14 у слупок?

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$71 - 23 \quad 36 - 19 \quad 62 - 44 \quad 82 - 76$$

2. У дзвюх кнігах 100 старонак. У адной з іх 63 старонкі. На колькі старонак у адной кнізе больш, чым у другой?

Урок 110

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$67 - 45$

$92 - 73$

$100 - 81$

$80 - 54$

$39 + 47$

$100 - 68$

$87 - 49$

$51 + 49$

$100 - 49$

2. Запішы ў слупок. Вылічы.

$24 + 26 + 27$

$44 + 17 + 28$

$33 + 33 + 33$

3. Запішы выразы і знайдзі іх значэнні.

- Лік 100 паменшы на рознасць лікаў 18 і 15.
- Лік 28 павяліч на суму лікаў 24 і 39.
- Лік 92 паменшы на суму лікаў 27 і 19.
- Лік 14 павяліч на рознасць лікаў 83 і 27.

4. На колькі значэнні выказаў меншыя за лік 100?

$68 - 29 + 33$

$24 + 58 - 15$

$100 - 78 + 18$

5. Параўнай.

$3 \text{ дм } 4 \text{ см} + 40 \text{ см} \text{ ? } 9 \text{ дм} - 1 \text{ дм } 7 \text{ см}$

$52 \text{ см} + 4 \text{ дм} \text{ ? } 6 \text{ дм } 8 \text{ см} + 32 \text{ см}$

6. Устаў прапушчаныя лічбы.

$$\begin{array}{r} + \quad 4* \\ \quad *7 \\ \hline 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + \quad *3 \\ \quad 2* \\ \hline 51 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \quad 4* \\ \quad *6 \\ \hline 14 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - \quad *2 \\ \quad 3* \\ \hline 47 \end{array}$$

7. Тэрэзе і Мірону трэба пачысціць да вячэры 30 бульбін. Тэрэза пачысціла ўжо 6 бульбін, а Мірон — 7 бульбін. Колькі бульбін засталася пачысціць?

8. У двюх лейках было па 7 л вады. Зрасходавалі ўсю ваду з адной лейкі і яшчэ 2 л вады. Колькі літраў вады засталася?
9. Складзі і рашы задачы.

Насця — 33 ...	} ?
Ксюша — ?, на 15 ... менш.	

Юра — 33 ..., на 15 ... менш.	} ?
Дзіма — ?	

10. Рашы задачу. Складзі адваротныя задачы.
У баку машыны было 27 л бензіну. Колькі літраў бензіну далілі ў бак, калі пасля запраўкі ў ім стала 55 л бензіну?

11. Здагадайцеся, якой можа быць даўжыня кожнага адрэзка ў сантыметрах. Праверце з дапамогай лінейкі сваю здагадку.

1. Запішы ў слупок. Вылічы.
 $61 - 39$ $74 - 47$ $100 - 83$ $50 - 21$
2. Даўжыня ломанай з трох звёнаў — 14 см. Даўжыня першага звяна — 2 см, даўжыня другога звяна — 5 см. Якая даўжыня трэцяга звяна ломанай? Пабудуй такую ломаную.

Урок 111

Множанне і дзяленне

Колькі ўсяго ракавінак?

Складанне аднолькавых складаемых можна замяніць новым дзеяннем — **множаннем**.

Знак множання — кропка (\cdot).

$$3 + 3 + 3 + 3 = 12$$

$$3 \cdot 4 = 12$$

Па 3 узяць 4 разы, атрымаецца 12.

3 памножыць на 4, атрымаецца 12.

1. Састаў роўнасці па ўзоры. Прачытай роўнасці.

$3 + 3 + 3 = 9$
 $3 \cdot 3 = 9$

2. Вылічы.

$4 + 4 + 4 + 4$

$8 + 7 + 6 + 8 + 6$

$10 + 10$

$5 + 5 + 3 + 5$

$9 + 9 + 9 + 9 + 9$

$12 + 13$

На якія групы можна падзяліць гэтыя сумы?

3. Знайдзі значэнні выразаў па ўзоры.

$$4 \cdot 3 = 4 + 4 + 4 \quad 5 \cdot 3 \quad 6 \cdot 2 \quad 9 \cdot 4$$

$$4 \cdot 3 = 12 \quad 7 \cdot 2 \quad 8 \cdot 3 \quad 2 \cdot 5$$

4. Вылічы.

$$14 + 49 \quad 100 - 43 \quad 19 + 19 + 19 + 19$$

5. Знайдзі масу сома, калі вядома, што яна на 25 кг большая за масу шчупака і масу судака разам.

Рыба	Акунь	Шчупак	Лешч	Судак
Маса рыбы	1 кг	7 кг	4 кг	6 кг

6. Параўнай задачы.

- Калі ў бочку налілі 12 л вады, а потым — яшчэ 25 л, у ёй стала 50 л вады. Колькі літраў вады было ў бочцы?
- Калі ў бочку наліць 12 л вады, а потым — яшчэ 25 л, у ёй стане 50 л вады. Колькі літраў вады ў бочцы?

? У якім выразе можна замяніць складанне множаннем?

$$1 + 2 + 3 + 4$$

$$20 + 20 + 20$$

1. Вылічы, замяніўшы множанне складаннем.

$$4 \cdot 5 \quad 8 \cdot 2 \quad 16 \cdot 2 \quad 25 \cdot 3$$

2. Ганчар зрабіў для выстаўкі 12 збаноў і 15 ваз. На выстаўцы 7 яго вырабаў было прададзена. Колькі вырабаў засталася?

Урок 112

Яша можа зрабіць мішку з пластыліну і ДВУХ каштанаў. Колькі каштанаў трэба ўзяць Яшу, каб зрабіць ТРОХ такіх мішак?

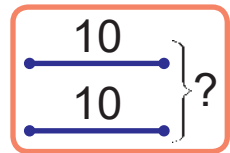

Для рашэння задачы трэба па **два** ўзяць **тры** разы.
Значыць, трэба 2 памножыць на 3.

$$2 \cdot 3 = 6 \text{ (к.)}$$

1. Пасадзілі 2 рады сосен, па 10 сосен у кожным радзе. Колькі ўсяго сосен пасадзілі?

Сосен у адным радзе	Колькасць радоў	Усяго сосен
10	2	?

2. Прачытай выразы. Знайдзі значэнні выразу, замяніўшы множанне складаннем.

$$8 \cdot 4 \qquad 6 \cdot 5 \qquad 0 \cdot 3 \qquad 11 \cdot 2$$

3. Параўнай.

$$2 + 2 + 2 + 2 \quad ? \quad 2 \cdot 3 \qquad 3 + 3 + 3 \quad ? \quad 3 \cdot 3$$

$$4 + 4 \quad ? \quad 4 \cdot 3 \qquad 5 + 5 + 5 \quad ? \quad 5 \cdot 2$$

4. Вылічы.

$$24 + 24 + 24$$

$$18 + 18 + 18 + 18$$

$$31 + 31 + 31$$

$$21 + 21 + 21 + 21$$

5. На возеры расцвіло 12 белых гарлачыкаў. Гэта на 2 гарлачыкі больш, чым жоўтых. Колькі ўсяго гарлачыкаў расцвіло на возеры?
6. Складзі пытанне, каб задача рашалася ў два дзеянні. Рашы задачу.
У дзвюх залах 86 крэсел. У адной з гэтых зал 36 крэсел.

7. Разгледзьце манеты, якія ёсць у Яны.

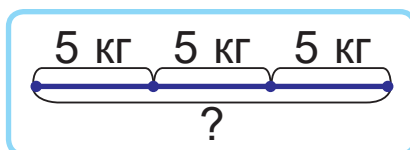
Яна кажа:

Я змагу купіць 4 сшыткі па 20 капеек.

Ці праўду кажа Яна?

Складзі задачу.

1. Вылічы, замяніўшы множанне складаннем.
 $7 \cdot 2$ $6 \cdot 3$ $15 \cdot 2$ $27 \cdot 3$
2. На кожнай кашулі па 2 кішэні. Колькі кішэней на 4 такіх кашулях?

Урок 113

Множник

Множник

Здабытак

$$3 \cdot 4 = 12$$

Здабытак

Множнікі — 3 і 4,
здабытак — 12.

Здабытак лікаў 3 і 4 роўны 12.

1. Састаў суму і здабытак па кожным радзе малюнкаў. Прачытай выразы. Вылічы.

2. Назаві множнікі і здабытак. Прачытай роўнасці.
 $4 \cdot 2 = 8$ $5 \cdot 3 = 15$ $10 \cdot 4 = 40$
3. З лікаў 3, 4 і 5 састаў усе здабыткі, у якіх першы множнік меншы за другі множнік.

4. Вылічы.

$$60 - (20 + 40)$$

$$(41 + 25) - 38$$

$$(37 + 12) + 51$$

$$(50 + 50) - 46$$

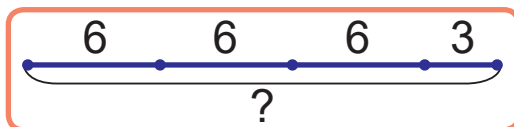
5. Дапоўні ўмову задачы. Рашы задачу.
У кожнай бочцы было па ? л мёду. Колькі літраў мёду было ва ўсіх бочках?

6. Складзі і рашы задачу.

Ручак у адным пенале	Колькасць пеналаў	Усяго ручак
2	3	?

7. Купілі 3 сервізы для гарбаты, па 6 кубкаў у кожным, і яшчэ 3 кубкі. Колькі ўсяго кубкаў купілі?

- ? Назаві множнікі і здабытак.

$$13 \cdot 2 = 26$$

1. Запішы ў слупок. Вылічы.

$85 - 19$

$100 - 64$

$27 + 18 + 55$

2. У заамагазіне ў кожнай клетцы было па 3 канарэйкі. Колькі канарэек было ў 4 такіх клетках?

Урок 114

Колькі пар можна скласці з 8 танцораў?

Для таго каб даведацца, колькі разоў па два змяшчаецца ў васьмі, прымяняюць дзеянне **дзяленне**.

Знак дзялення — двукроп'е (:).

Ц

$$8 : 2 = 4$$

8 падзяліць на 2, атрымаецца 4.

1. Адкажы на пытанні.

Дапоўні запісы па ўзоры.

• Колькі разоў па 3 змяшчаецца ў 6?

$$6 : 3 = 2$$

• Колькі разоў па 2 змяшчаецца ў 6?

$$6 : 2 = ?$$

• Колькі разоў па 4 змяшчаецца ў 8?

$$8 : 4 = ?$$

2. Прачытай выразы. Вылічы, замяніўшы множанне складаннем.

$3 \cdot 4$	$7 \cdot 2$	$4 \cdot 3$	$2 \cdot 5$
$13 \cdot 4$	$17 \cdot 2$	$14 \cdot 3$	$12 \cdot 5$

Чым падобныя і чым адрозніваюцца здабыткі ў кожным слупку?

3. Вылічы.

$97 - 63$	$80 - (13 + 55)$	$(64 - 12) - 38$
-----------	------------------	------------------

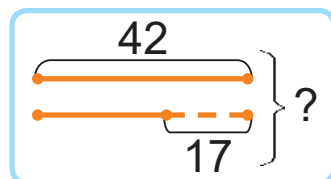
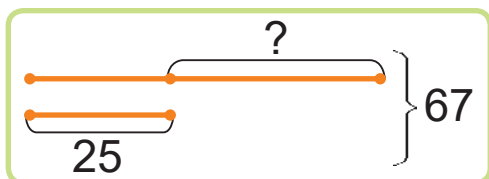
4. Складзі і рашы задачу.

5. У двух вагонах трамвая ехалі па 32 пасажыры. Пасля прыпынку ў трамваі стала на 11 пасажыраў менш. Колькі пасажыраў стала ў трамваі?

6. У пакеце было 44 фінікі. Кастусь узяў з паке-та 12 фінікаў. Маша таксама ўзяла некалькі фінікаў. У пакеце засталася 15 фінікаў. Колькі фінікаў узяла Маша?

7. Складзі і рашы задачу.

8. Назавіце ў кожным радзе лішні лік.

3 6 9 12 15 17

27 24 20 16 12 8

? Прачытай роўнасць.

$$20 : 5 = 4$$

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$$(72 - 39) + 67$$

$$90 - (24 + 26)$$

2. У ломанай тры звяны. Кожнае звяно мае даўжыню 33 см. Знайдзі даўжыню ломанай.

Урок 115

Было 6 банцікаў. Кожнай дзяўчынцы далі па 2 банцікі. Колькі дзяўчынак атрымала банцікі?

Для рашэння задачы трэба даведацца, колькі разоў па два змяшчаецца ў шасці. Значыць, трэба 6 падзяліць на 2.

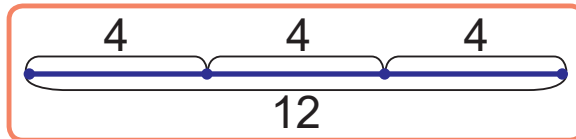

$$6 : 2 = 3 \text{ (д.)}$$

1. Мама расставіла 10 руж у вазы, па 5 руж у кожную. Колькі спатрэбілася ваз?

2. Было 12 кг сухога корму для сабак. За кожны тыдзень сабака з'ядала па 4 кг корму. На колькі тыдняў хапіла гэтага корму?

3. Вылічы, замяніўшы множанне складаннем.

$$7 \cdot 3 \qquad 11 \cdot 2 \qquad 24 \cdot 2 \qquad 13 \cdot 4$$

$$7 \cdot 4 \qquad 11 \cdot 3 \qquad 24 \cdot 3 \qquad 13 \cdot 5$$

Чым падобныя і чым адрозніваюцца здабыткі ў кожным слупку?

4. Вылічы.

$$25 \text{ см} + 75 \text{ см}$$

$$3 \text{ дм } 4 \text{ см} - 8 \text{ см}$$

$$1 \text{ м} - 6 \text{ дм } 6 \text{ см}$$

$$1 \text{ дм } 5 \text{ см} + 7 \text{ дм } 8 \text{ см}$$

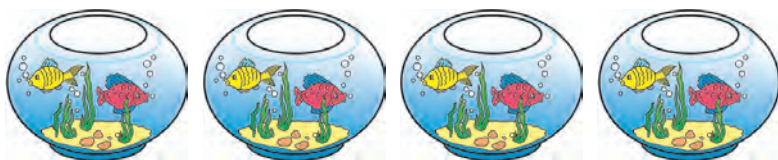

5. Пабудуй схему. Рашы задачу.
Для падрыхтоўкі аднаго амлета трэба ўзяць 4 яйкі. Колькі яек спатрэбіцца для трох такіх амлетаў?
6. На пчальніку было 8 вуллёў, затым паставілі 6 вуллёў. Колькі вуллёў трэба яшчэ паставіць, каб іх стала 22?

7. Даўжыня сіняга адрэзка — 1 дм 2 см. Чырвоны адрэзак на 4 см карацейшы за сіні. Зялёны адрэзак на 2 см даўжэйшы за чырвоны. Знайдзі даўжыню зялёнага адрэзка.

8. Начарці чырвоны і зялёны адрэзкі з задачы 7. Падзялі кожны з іх на адрэзкі па 2 см. Колькі адрэзкаў атрымалася?

? Выберы выраз, які падыходзіць да малюнка.

$$8 : 2$$

$$6 : 2$$

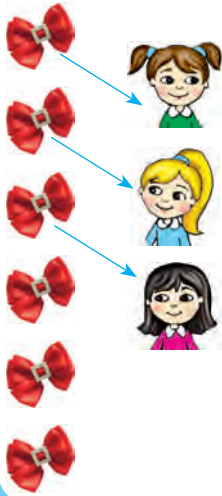
1. Вылічы, замяніўшы множанне складаннем.
 $5 \cdot 2$ $7 \cdot 3$ $16 \cdot 4$ $19 \cdot 5$
2. Было 9 пернікаў. Іх раздалі дзецям, па 3 пернікі кожнаму. Колькі дзяцей атрымала пернікі?

Урок 116

Было 6 банцікаў. Іх раздалі 3 дзяўчынкам, па роўну кожнай. Колькі банцікаў атрымала кожная дзяўчынка?

Узялі 3 банцікі і раздалі па адным кожнай дзяўчынцы.

Потым узялі яшчэ 3 банцікі і раздалі па адным кожнай дзяўчынцы.

У задачы трэба даведацца, колькі разоў па тры змяшчаецца ў шасці.

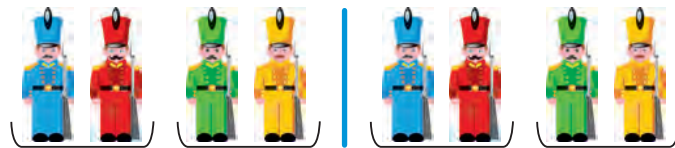

Значыць, трэба 6 падзяліць на 3.

$$6 : 3 = 2 \text{ (б.)}$$

1. Рашы задачы з дапамогай малюнка. Параўнай задачы.

- Было 8 салдацікаў. Іх раздалі 2 хлопчыкам па роўну. Колькі салдацікаў атрымаў кожны хлопчык?
- Было 8 салдацікаў. Іх раздалі па 2 кожнаму хлопчыку. Колькі хлопчыкаў атрымала салдацікаў?

2. Вылічы, замяніўшы множанне складаннем.
 $24 \text{ см} \cdot 2$ $18 \text{ л} \cdot 4$ $12 \text{ г} \cdot 7$ $31 \text{ кг} \cdot 3$

3. Вылічы.

$$27 + 44 \quad 77 + 23 \quad 70 - 13 \quad 53 - 39$$

4. Складзі задачу. Пабудуй схему. Рашы задачу.

Маса пакета з грушамі (кг)	Колькасць пакетаў (шт.)	Маса ўсіх груш (кг)
3	4	?

5. У магазіне прадалі 25 кавамолак, міксерай — на 17 больш, чым кавамолак, а тостарай — на 15 менш, чым міксерай. Колькі прадалі тостарай?

6. У Ані і Юры было пароўну сліў. Калі Аня з'ела 5 жоўтых сліў і 7 сініх сліў, у яе засталася 17 сліў. Колькі сліў было ў Юры?

7. Алесь і Яна ўзялі аднолькавыя магніты. Алесь паклаў 6 😊 у адзін рад на адлегласці 4 см адзін ад аднаго. Яна паклала 4 😊 у адзін рад на адлегласці 2 см адзін ад аднаго. Чый рад магнітаў атрымаўся даўжэйшым?

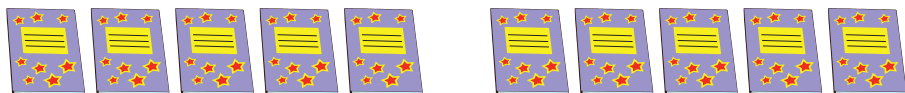

? Як падзяліць восем пароўну паміж двума братамі?

1. Вылічы, замяніўшы множанне складаннем.

$$6 \text{ см} \cdot 2 \qquad 5 \text{ л} \cdot 3 \qquad 48 \text{ мін} \cdot 2$$

2. Было 10 сшыткаў. Іх раздалі пароўну 2 вучням. Колькі сшыткаў атрымаў кожны вучань?

Урок 117

Дзялімае

Дзельнік

Дзель

$$12 : 3 = 4$$

Дзель

Дзялімае — 12, дзельнік — 3,
дзель — 4.

Дзель лікаў 12 і 3 роўная 4.

1. Назаві дзялімае, дзельнік і дзель.

$6 : 2 = 3$

$8 : 2 = 4$

$10 : 5 = 2$

$9 : 3 = 3$

2. Запішы ўсе дзелі.

$3 \cdot 4$

$10 : 2$

$13 \cdot 2$

$40 : 4$

$9 \cdot 3$

$15 : 5$

$20 \cdot 4$

$18 : 3$

$6 : 3$

$15 \cdot 5$

3. Знайдзі дзелі з дапамогай малюнкаў.

$6 : 2$

$6 : 3$

$8 : 2$

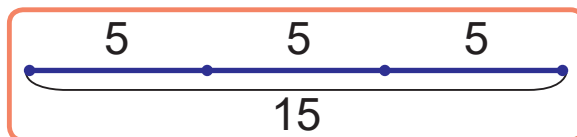
$8 : 4$

$10 : 2$

$10 : 5$

4. Дзеці падзялілі паміж сабой 15 вішань. Кожны ўзяў па 5 вішань. Колькі было дзяцей?

5. Вылічы ў слупок.

$29 + 14$

$62 - 49$

$14 + 37 + 29$

$73 - 37$

$34 + 56$

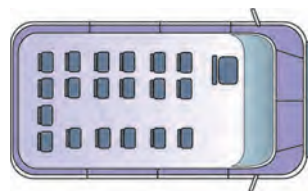
$26 + 47 + 27$

6. Настаўніцы трэба пасадзіць 12 вучняў, пароўну за 3 сталы. Колькі вучняў будзе сядзець за кожным сталом?

7. Дапоўні ўмову задачы па малюнку. Рашы задачу.

У маршрутным таксі змяшчаюцца ? пасажыраў. Ці хопіць двух такіх маршрутных таксі, каб размясціць 32 чалавекі?

? Назаві дзялімае, дзельнік, дзель.

$$20 : 5 = 4$$

1. Знайдзі значэнні выразаў, замяніўшы множанне складаннем.

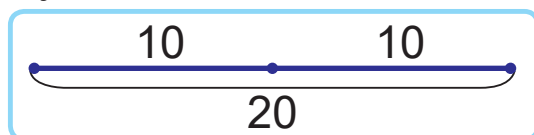
$10 \cdot 3$

$15 \cdot 4$

$25 \cdot 3$

$50 \cdot 2$

2. Было 20 м проваду. Яго разрэзалі на часткі, па 10 м кожная. Колькі атрымалася частак проваду?

Урок 118

1. Прачытай выразы. Выканай дзяленне.

$12 : 3$

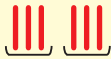
$15 : 5$

$12 : 4$

$15 : 3$

2. Састаў здабыткі і дзелі па ўзоры.

$3 \cdot 2 = 6$

$6 : 3 = 2$

$6 : 2 = 3$

3. Які выраз лішні?

Множнікі — 8 і 2.

Дзель — 6 і 3.

Здабытак — 4 і 4.

Дзялімае — 10, дзельнік — 2.

$10 : 2$

$4 \cdot 4$

$6 \cdot 3$

$6 : 3$

$8 \cdot 2$

4. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$56 + ? = 90$

$82 - ? = 48$

$55 = 22 + ?$

$32 = 69 - ?$

$? + 35 = 77$

$? - 34 = 29$

5. Складзі задачы на множанне і дзяленне.

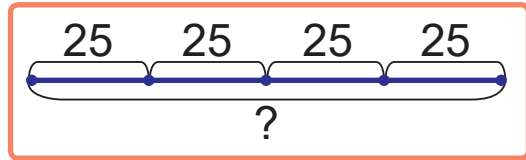
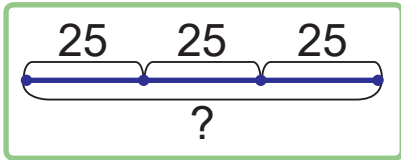

6. Выберы схему. Рашы задачу, замяніўшы множанне складаннем.

Маса аднаго пакета з цэмантам — 25 кг.

Знайдзі масу чатырох такіх пакетаў.

7. Пабудуй схемы да задач.

Параўнай і рашы задачы.

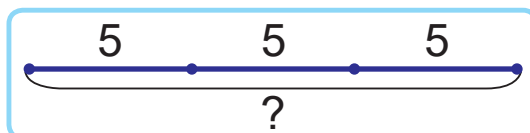
- Было 6 мячоў. Іх раздалі хлопчыкам, па 2 мячы кожнаму. Колькі хлопчыкаў атрымала мячы?
- Было 6 мячоў. Іх раздалі 3 хлопчыкам пароўну. Колькі мячоў атрымаў кожны хлопчык?

8. Гаспадыня на рынку за палову дня прадала 35 кг агародніны. Ёй засталася прадаць на 17 кг агародніны менш, чым яна прадала. Колькі кілаграмаў агародніны было ў гаспадыні?

1. Вылічы.

$$46 + 39 \quad 68 + 27 \quad 91 - 48 \quad 100 - 72$$

2. У кожным кабінэце 5 камп'ютараў. Колькі камп'ютараў у трох такіх кабінэтах?

Урок 119

$$\frac{2 \cdot 2 = ?}{2 + 2}$$

$$2 + 2$$

$$\frac{2 \cdot 3 = ?}{2 \cdot 2 + 2}$$

$$2 \cdot 2 + 2$$

Растлумач роўнасці. Запомні.

$$2 \cdot 2 = 4$$

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$2 \cdot 4 = 8$$

$$2 \cdot 5 = 10$$

1. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Множнік	2	2	2	2
Множнік	2	5	4	3

2. Параўнай.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 \text{ ? } 2 \cdot 4$$

$$2 \cdot 3 \text{ ? } 2 \cdot 4$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 \text{ ? } 2 \cdot 6$$

$$2 \cdot 5 \text{ ? } 2 \cdot 4$$

3. Пабудуй схемы па ўзоры. Вылічы.

$$2 \cdot 3 + 2 = 2 \cdot 4 = 8$$

$$2 \cdot 2 + 2$$

$$2 \cdot 4 + 2$$

4. Пабудуй схемы па ўзоры. Вылічы.

$$2 \cdot 4 - 2 = 2 \cdot 3 = 6$$

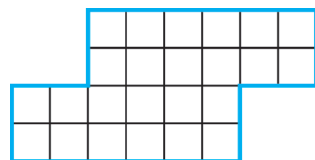
$$2 \cdot 5 - 2$$

$$2 \cdot 3 - 2$$

5. За адзін дзень папугай можа вывучыць 2 словы. Колькі слоў ён можа вывучыць за 3 дні?
6. У беларускім алфавіце 32 літары. Гэта на 6 літар больш, чым у англійскім алфавіце. У іспанскім алфавіце на 1 літару больш, чым у англійскім. Колькі літар у іспанскім алфавіце?
7. Наташа і Юра збіралі наклейкі. У іх разам на 30 наклеек больш, чым у Наташы, і на 22 наклейкі больш, чым у Юры. Колькі ўсяго наклеек у дзяцей? У каго з дзяцей наклеек больш і на колькі больш?

8. Начарці такую фігуру ў сшытку. Знайдзі перыметр фігуры.

9. У казачнага ката 2 пярэднія лапы, 2 заднія, 2 правыя і 2 левыя. Колькі лап у казачнага ката?

- ?
- Значэнне якога выразу большае?
На колькі большае?

$$2 \cdot 5$$

$$2 \cdot 4$$

1. Вылічы.

$$2 \cdot 3$$

$$2 \cdot 4$$

$$2 \cdot 5$$

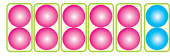
$$2 \cdot 2$$

2. На паркоўцы стаяць двухколавыя ровары. Колькі ўсяго колаў у чатырох такіх ровараў?

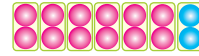

Урок 120

$$\frac{2 \cdot 6 = ?}{2 \cdot 5 + 2}$$

$$\frac{2 \cdot 7 = ?}{2 \cdot 6 + 2}$$

Растлумач роўнасці. Запомні.

$$2 \cdot 6 = 12$$

$$2 \cdot 7 = 14$$

$$2 \cdot 8 = 16$$

$$2 \cdot 9 = 18$$

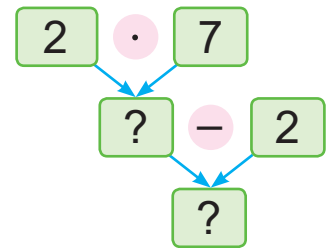
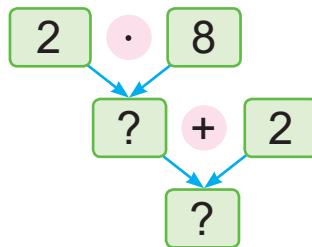
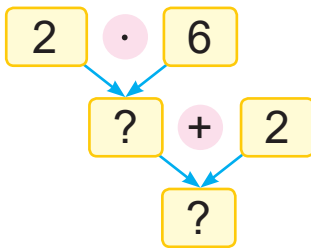

1. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Множнік	2	2	2	2	2	2
Множнік	7	9	6	8	4	3

2. Састаў запісы па ўзоры. Вылічы.

$$2 \cdot 6 + 2 = 12 + 2 = 14$$

3. Вылічы.

$$2 \cdot 4 + 2$$

$$2 \cdot 4 - 2$$

$$2 \cdot 5 + 2$$

$$2 \cdot 5 - 2$$

4. Запішы ў слупок. Вылічы.

$$54 + 29$$

$$63 - 35$$

$$24 + 45$$

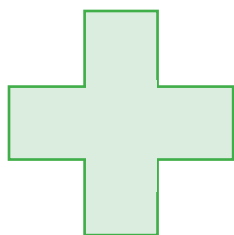
$$100 - 58$$

5. Складзі і рашы задачу.

Умяшчаль- насць аднаго збана (л)	Колькасць збаноў (шт.)	Умяшчаль- насць усіх збаноў (л)
2	5	?

6. Колькі цукерак было ў каробцы, калі пасля таго, як Цімур і тры яго браты ўзялі па 2 цукеркі, у каробцы засталася 24 цукеркі?
7. Лена чытала кнігу 25 мін, а Жэня — на 7 мін менш, чым Лена. Ігар чытаў кнігу на 12 мін больш, чым Жэня. Колькі часу чытаў кнігу Ігар?
8. Знайдзі перыметры фігур, калі даўжыня адной стараны кожнай фігуры роўная 2 см.

? Як, ведаючы значэнне выразу $2 \cdot 5$, знайсці значэнні выказаў $2 \cdot 6$ і $2 \cdot 4$?

1. Вылічы.

$$2 \cdot 7 + 2 \quad 2 \cdot 6 - 2 \quad 2 \cdot 8 + 2 \quad 2 \cdot 5 - 2$$

2. За кожную гадзіну тата рамантаваў па 2 м плота. Колькі метраў плота ён адрамантаваў за 3 гадзіны?

Урок 121

Колькі ўсяго дзяцей? Растлумач роўнасці.

$$2 + 2 + 2 = 6$$

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$3 + 3 = 6$$

$$3 \cdot 2 = 6$$

Перамяшчальная ўласцівасць множання:

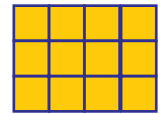
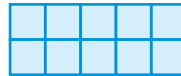
$$2 \cdot 3 = 3 \cdot 2$$

Ад перастаноўкі множнікаў здабытак не змяняецца.

1. Састаў роўнасці па ўзоры.

$$3 \cdot 5 = 15$$

$$5 \cdot 3 = 15$$

2. Параўнай.

$$2 \cdot 6 \text{ ? } 6 \cdot 2 \quad 8 \cdot 3 \text{ ? } 2 \cdot 8 \quad 5 \cdot 2 \text{ ? } 2 + 5$$

$$5 \cdot 3 \text{ ? } 3 \cdot 5 \quad 3 \cdot 7 \text{ ? } 8 \cdot 3 \quad 4 + 3 \text{ ? } 3 \cdot 4$$

У якіх выпадках можна выканаць параўнанне без вылічэнняў?

3. Састаў запісы па ўзоры.

$$2 + 2 + 2 + 15 = 2 \cdot 3 + 15 = 21$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 24$$

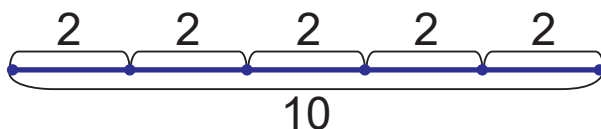
$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 - 11$$

4. Колькі літраў соку змяшчаецца ў дзевяці двухлітровых збанах?

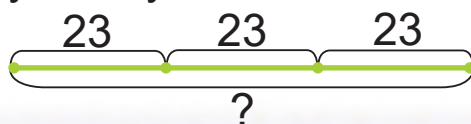

5. Параўнай і рашы задачы.

- Дзесяць турыстаў селі па два ў кожную лодку. Колькі спатрэбілася лодак?
- Дзесяць турыстаў размясціліся ў 5 лодках, пароўну ў кожнай. Колькі турыстаў апынулася ў кожнай лодцы?

6. За кожную гадзіну смоўж прапаўзаў па сцяжынцы 23 см. Ён поўз 3 гадзіны. Колькі сантыметраў прапоўз смоўж за гэты час?

7. Няхай смоўж пасля 3 гадзін руху павярнуў назад і за чацвёртую гадзіну прапоўз яшчэ 23 см. Колькі сантыметраў трэба яшчэ прапаўзці смаўжу, каб вярнуцца ў пачатак дарожкі?

? Закончы сказ: «Ад перастаноўкі множнікаў...».

1. Вылічы.

$$2 \cdot 9 + 82 \quad 2 \cdot 8 + 64 \quad (100 - 47) + 29$$

2. Мастак распісаў 12 кубкаў, столькі ж сподкаў і 8 талерак. Колькі ўсяго вырабаў распісаў мастак?

Урок 122

Растлумач роўнасці. Запомні.

$$\begin{array}{r} 4 \cdot 2 = ? \\ \hline 4 \cdot 2 = 2 \cdot 4 \end{array}$$

$$2 \cdot 2 = 4$$

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$2 \cdot 4 = 8$$

$$2 \cdot 5 = 10$$

$$2 \cdot 6 = 12$$

$$2 \cdot 7 = 14$$

$$2 \cdot 8 = 16$$

$$2 \cdot 9 = 18$$

$$\begin{array}{r} 8 \cdot 2 = ? \\ \hline 8 \cdot 2 = 2 \cdot 8 \end{array}$$

$$3 \cdot 2 = 6$$

$$4 \cdot 2 = 8$$

$$5 \cdot 2 = 10$$

$$6 \cdot 2 = 12$$

$$7 \cdot 2 = 14$$

$$8 \cdot 2 = 16$$

$$9 \cdot 2 = 18$$

1. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Множнік	7	2	9	2	4	2
Множнік	2	7	2	9	2	4

2. Вылічы.

$$2 \cdot 6 - 11$$

$$5 \cdot 2 - 10$$

$$2 \cdot 9 - 14$$

$$6 \cdot 2 + 11$$

$$2 \cdot 5 + 10$$

$$9 \cdot 2 + 14$$

3. Вылічы.

$$70 - 24$$

$$63 - (8 + 37)$$

$$(91 - 4) + 13$$

$$70 + 24$$

$$63 - 8 + 37$$

$$91 - (4 + 13)$$

4. Запішы ў слупок. Вылічы.

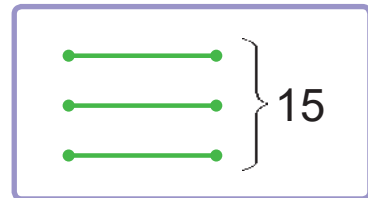
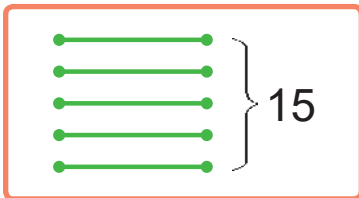
$$44 + 28$$

$$66 - 19$$

$$23 + 49 + 28$$

5. Каб змайстраваць адну шпакоўню, спатрэбіцца 6 дошчачак. Колькі дошчачак спатрэбіцца для 2 такіх шпакоўняў?
6. Гаспадыня за дзень надаіла 2 вядры малака, па 4 л у кожным вядры, і яшчэ 7 л малака. Колькі ўсяго літраў малака надаіла гаспадыня?
7. У машыне змяшчаюцца 4 пасажыры і вадзіцель. Колькі чалавек змяшчаецца ў дзвюх такіх машынах?
8. Выберы схему. Рашы задачу.
Пасадзілі 15 кустоў бэзу ў 3 рады, пароўну ў кожным. Колькі кустоў бэзу пасадзілі ў кожным радзе?

- ? Прачытай выразы ў парадку павелічэння іх значэнняў.

$$6 \cdot 2$$

$$4 \cdot 2$$

$$8 \cdot 2$$

$$3 \cdot 2$$

1. Вылічы.

$$5 \cdot 2 + 30$$

$$6 \cdot 2 + 49$$

$$9 \cdot 2 + 56$$

2. У кожным наборы было па 8 пірожных. Купілі 2 такіх наборы. Колькі ўсяго пірожных купілі?

Урок 123

Разгледзь малюнак на вышыўцы.
Растлумач роўнасці.

$$3 \cdot 2 = 6$$

$$6 : 3 = 2$$

$$6 : 2 = 3$$

Калі здабытак двух множнікаў
падзяліць на адзін з іх,
то атрымаецца другі множнік.

1. Састаў здабыткі і дзелі па малюнках.

2. Пабудуй схемы і састаў дзелі па ўзоры.

$$4 \cdot 2 = 8$$

$$8 : 2 = 4$$

$$8 : 4 = 2$$

$$3 \cdot 4$$

$$7 \cdot 2$$

$$5 \cdot 3$$

$$2 \cdot 5$$

$$6 \cdot 3$$

$$8 \cdot 2$$

3. Параўнай.

$$3 \cdot 4 \text{ ? } 4 \cdot 3$$

$$5 \cdot 6 \text{ ? } 5 \cdot 5$$

$$2 \cdot 27 \text{ ? } 27 \cdot 2$$

$$13 \cdot 6 \text{ ? } 13 \cdot 5$$

У якіх выпадках можна выканаць
параўнанне без вылічэнняў?

4. Вылічы.

$$57 + 4 - 37$$

$$91 - 6 + 15$$

$$72 - (36 + 9)$$

$$66 + (40 - 9)$$

$$2 \cdot 8 + 24$$

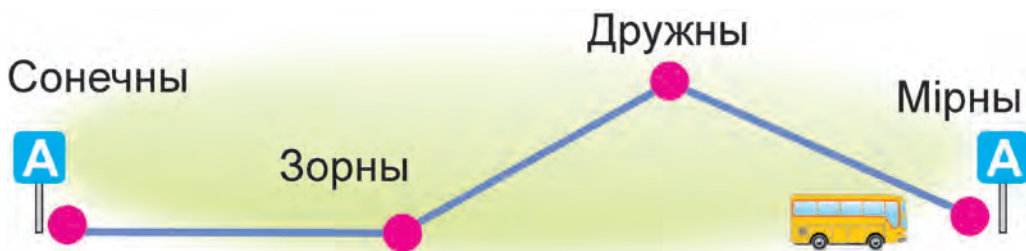
$$9 \cdot 2 - 18$$

5. Складзі задачу. Складзі адваротныя задачы.

Персікаў на адной талерцы	Колькасць талерак	Усяго персікаў
2	5	?

6. На даху сядзела 37 галубоў. Колькі галубоў засталася на даху пасля таго, як паляцела 2 разы па 7 галубоў?
7. Складзі задачу са словамі «ехаў 25 мінут», «ехаў на 5 мінут больш», «ехаў на 10 мінут менш». Рашы задачу.

8. Было прададзена 2 скрынкі чарэшань, па 24 кг у кожнай. Засталася прадаць столькі ж кілаграмаў чарэшань, колькі было прададзена. Колькі кілаграмаў чарэшань было?

? Знайдзі значэнні выразаў.

$6 \cdot 2$

$12 : 6$

$12 : 2$

1. Знайдзі значэнні выразаў.

$8 \cdot 2$

$2 \cdot 8$

$16 : 2$

$16 : 8$

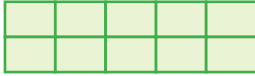
2. У тыдні 7 дзён. Прайшло 2 тыдні і 5 дзён. Колькі ўсяго дзён прайшло?

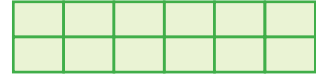
Урок 124

Ц

$$\frac{10 : 2 = ?}{5 \cdot 2 = 10}$$

$$\frac{12 : 6 = ?}{2 \cdot 6 = 12}$$

Раствумач роўнасці. Запомні.

2 · 2 = 4

4 : 2 = 2

2 · 3 = 6

6 : 2 = 3

6 : 3 = 2

2 · 4 = 8

8 : 2 = 4

8 : 4 = 2

2 · 5 = 10

10 : 2 = 5

10 : 5 = 2

2 · 6 = 12

12 : 2 = 6

12 : 6 = 2

2 · 7 = 14

14 : 2 = 7

14 : 7 = 2

2 · 8 = 16

16 : 2 = 8

16 : 8 = 2

2 · 9 = 18

18 : 2 = 9

18 : 9 = 2

1. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Дзялімае	8	8	12	12	18	18
Дзельнік	2	4	2	6	2	9

2. Вылічы.

75 – 39

100 – 54

52 + 19

39 + 39

65 – 39

100 – 64

62 + 19

38 + 38

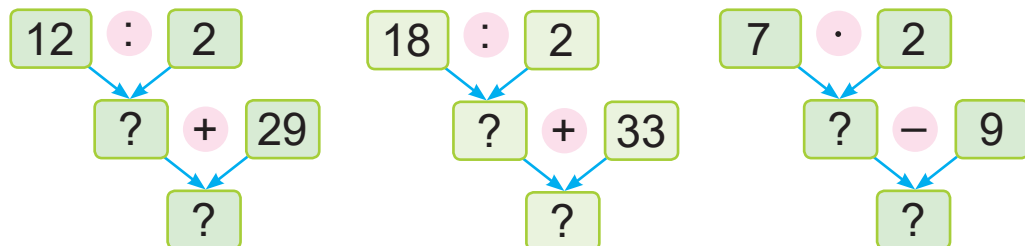
3. Знайдзі прапушчаныя лікі.

• Здабытак лікаў 2 і ? роўны дзелі лікаў 16 і 2.

• Дзель лікаў 18 і 2 меншая за лік 16 на ?.

4. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

5. Складзі задачу. Складзі адваротныя задачы.

Гузікаў на адным пінжаку	Колькасць пінжакоў	Усяго гузікаў
?	2	10

6. Дапоўні задачу па малюнку. Рашы задачу.

Таўшчыня стоса з аднолькавых кніг — ? см. Таўшчыня кожнай кнігі — ? см. Колькі кніг у стосе?

7. Знайдзі перыметр прамавугольніка, калі яго даўжыня — 6 см, што на 4 см больш за яго шырыню.

? Закончы сказ: «Дзель лікаў 14 і 2 роўная...».

1. Вылічы.

$10 : 2$

$10 : 5$

$18 : 9$

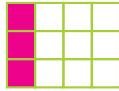
$18 : 2$

2. Падрыхтавалі 14 л кампоту і разлілі ў 7 слоікаў, пароўну ў кожны слоік. Колькі літраў кампоту налілі ў кожны слоік?

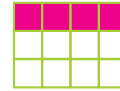

Урок 125

$$\frac{3 \cdot 4 = ?}{3 \cdot 3 + 3}$$

$$\frac{4 \cdot 3 = ?}{4 \cdot 3 = 3 \cdot 4}$$

Раствлумач роўнасці. Запомні.

$3 \cdot 3 = 9$

$3 \cdot 4 = 12$

$3 \cdot 5 = 15$

$3 \cdot 6 = 18$

$3 \cdot 7 = 21$

$3 \cdot 8 = 24$

$3 \cdot 9 = 27$

$4 \cdot 3 = 12$

$5 \cdot 3 = 15$

$6 \cdot 3 = 18$

$7 \cdot 3 = 21$

$8 \cdot 3 = 24$

$9 \cdot 3 = 27$

1. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Множнік	3	3	3	3	3	3
Множнік	2	5	3	4	9	7

2. Знайдзі значэнні выказаў у кожным слупку, выкарыстоўваючы ўжо вядомыя значэнні выказаў.

$3 \cdot 2 = 6$

$3 \cdot 9 = 27$

$3 \cdot 15 = 45$

$3 \cdot 3 = ?$

$3 \cdot 8 = ?$

$3 \cdot 16 = ?$

$3 \cdot 4 = ?$

$3 \cdot 7 = ?$

$3 \cdot 17 = ?$

3. Параўнай.

$3 \cdot 4 ? 6 \cdot 2$

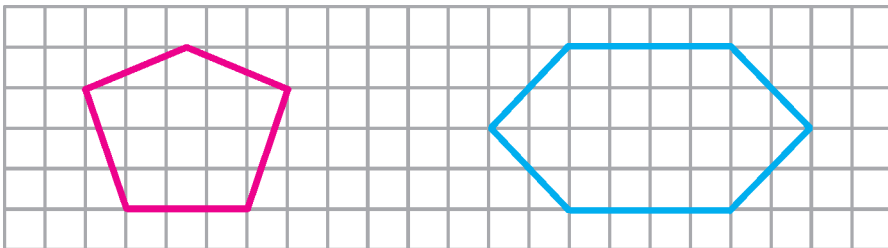
$3 \cdot 2 + 3 ? 3 \cdot 2$

$12 : 2 ? 3 \cdot 4$

$2 \cdot 3 + 2 ? 2 \cdot 4$

4. Купілі 5 аднолькавых набораў мячоў для вялікага тэніса. Колькі ўсяго мячоў купілі, калі ў кожным наборы было па 3 мячы?
5. У кожным букеце было па 3 гваздзікі. Прадалі 7 такіх букетаў і яшчэ 19 гваздзікоў. Колькі ўсяго гваздзікоў прадалі?
6. У дзіцячы сад прывезлі 40 кг мукі. З 7 кг мукі спяклі бліны. Столькі ж кілаграмаў мукі зрасходавалі для піражкоў. Колькі кілаграмаў мукі засталася?
7. Начарці такія фігуры ў сшытку. Раздзялі кожную фігуру з дапамогай адрэзка на два чатырохвугольнікі.

? Знайдзі значэнні выразаў.

$$3 \cdot 4$$

$$4 \cdot 3$$

1. Вылічы.

$$3 \cdot 5$$

$$3 \cdot 5 + 3$$

$$5 \cdot 3$$

$$5 \cdot 3 - 5$$

2. Вырасцілі 10 кустоў расады перцаў. Расаду пасадзілі на градку, па 2 кусты ў кожным радзе. Колькі радоў атрымалася?

Урок 126

1. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Множнік	3	3	6	8	3	5
Множнік	7	9	3	3	3	3

2. Вылічы.

$$\begin{array}{cccc}
 3 \cdot 8 & 3 \cdot 5 & 6 : 3 + 98 & 16 : 2 + 62 \\
 9 \cdot 3 & 6 \cdot 3 & 14 : 2 + 85 & 2 \cdot 9 + 50
 \end{array}$$

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$$\begin{array}{ccc}
 3 \cdot ? = 15 & 16 : ? = 2 & 16 : 2 = 5 + ? \\
 ? \cdot 6 = 18 & 18 : ? = 9 & 18 : 2 = 7 + ?
 \end{array}$$

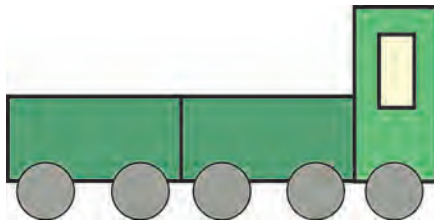
4. Знайдзі прапушчаныя лікі. Састаў сумы.

50	
14	?
?	28
33	?

90	
29	?
?	41
58	?

100	
?	28
45	?
?	62

5. Колькі прамавугольнікаў і колькі кругоў трэба выказаць, каб атрымаліся тры такія машыны?

6. У кожнай каробцы па 6 алоўкаў. Колькі алоўкаў у 3 такіх каробках?

7. Параўнай і рашы задачы.
- Было 18 яблыкаў. Іх раздалі па 2 яблыкі дзецям. Колькі дзяцей атрымала яблыкі?
 - Было 18 сліў. Іх раздалі 2 хлопчыкам пароўну. Колькі сліў атрымаў кожны?
8. Садоўніку трэба пасадзіць 26 лілей і столькі ж касачоў. Ён ужо пасадзіў 19 кветак. Колькі кветак засталася пасадзіць садоўніку?
9. Якой даўжыні могуць быць стораны прамавугольніка, у якога перыметр роўны 16 см?
10. Канверт каштуе 10 капеек, а марка — 20 капеек. Вось грошы, якія ёсць у Алесь і Яны:

Алесь кажа:

Нам хопіць грошай толькі на 2 канверты і 2 маркі.

Яна кажа:

Нам хопіць грошай толькі на 2 канверты і 4 маркі.

Чыя праўда?

1. Вылічы.

$$3 \cdot 4$$

$$8 \cdot 3$$

$$3 \cdot 9 + 29$$

$$12 : 2 + 67$$

2. На коле агляду ў кожнай кабіне сядзяць па 4 чалавекі. Колькі чалавек сядзіць у 3 такіх кабінах?

Урок 127

$$\begin{array}{r} 15 : 3 = ? \\ \hline 5 \cdot 3 = 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 : 8 = ? \\ \hline 3 \cdot 8 = 24 \end{array}$$

Растлумач роўнасці. Запомні.

$3 \cdot 3 = 9$

$9 : 3 = 3$

$3 \cdot 4 = 12$

$12 : 3 = 4$

$12 : 4 = 3$

$3 \cdot 5 = 15$

$15 : 3 = 5$

$15 : 5 = 3$

$3 \cdot 6 = 18$

$18 : 3 = 6$

$18 : 6 = 3$

$3 \cdot 7 = 21$

$21 : 3 = 7$

$21 : 7 = 3$

$3 \cdot 8 = 24$

$24 : 3 = 8$

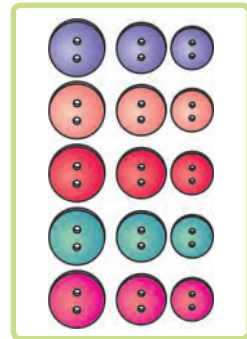
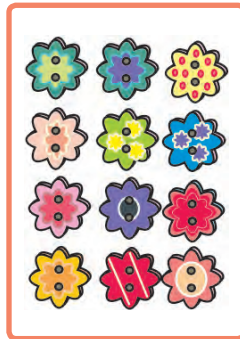
$24 : 8 = 3$

$3 \cdot 9 = 27$

$27 : 3 = 9$

$27 : 9 = 3$

1. Састаў здабыткі і дзелі па ўзоры.

$$\begin{array}{l} 2 \cdot 3 = 6 \\ 3 \cdot 2 = 6 \\ 6 : 3 = 2 \\ 6 : 2 = 3 \end{array}$$

2. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

Дзялімае	12	12	18	18	21	21
Дзельнік	3	4	3	6	3	7

3. Устаў прапушчаныя лікі.

$8 \cdot ? = 24$

$24 : ? = 3$

$? : 3 = 8$

4. Мама падзяліла шакаладку на 18 аднолькавых частак. Гэтыя часткі раздалі Мані, Ягору і Тані пароўну. Колькі частак шакаладкі атрымаў кожны?
5. Лодцы трэба праплысці ад аднаго берага да другога 30 м, а потым вярнуцца той самай дарогай назад. Лодка ўжо праплыла 20 м. Колькі метраў засталася праплысці лодцы?
6. З кавалка дроту даўжынёй 12 см трэба зрабіць квадратную рамку. Якой будзе даўжыня стараны рамкі?

7. З таго ж кавалка дроту трэба зрабіць трохвугольную рамку з роўнымі даўжынямі старон. Падумаўце, большай або меншай будзе даўжыня стараны гэтай рамкі ў параўнанні з даўжынёй стараны рамкі з задачы 6. Праверце сваю здагадку.

? Знайдзі значэнні выказаў.

$$27 : 3$$

$$27 : 9$$

1. Вылічы.
- $$3 \cdot 7 + 21 \qquad 27 : 3 - 5 \qquad 24 : 3 + 42$$
2. Бабуля з 12 маткоў нітак звязала шалікі для ўсіх сваіх унукаў. На кожны шалік яна расходавала па 4 маткі. Колькі ўнукаў у бабулі?

Урок 128

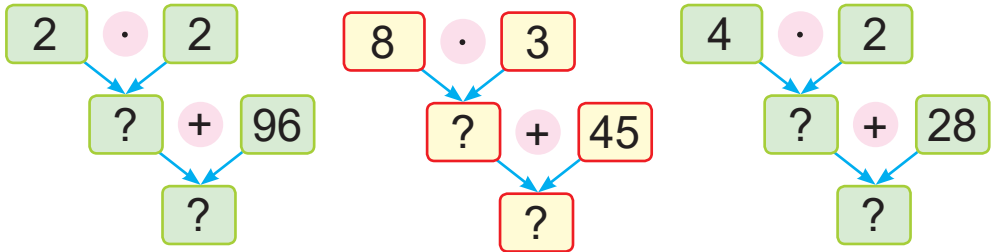
1. Састаў здабыткі і дзелі па ўзоры.

$3 \cdot 4 = 12$	•	2	3	4	5	6	7	8	9
$4 \cdot 3 = 12$	2	4	6	8	10	12	14	16	18
$12 : 3 = 4$	3	6	9	12	15	18	21	24	27
$12 : 4 = 3$									

2. Вылічы.

$3 \cdot 4$	$9 \cdot 3$	$27 : 3$	$18 : 9$
$12 : 4$	$27 : 9$	$24 : 3$	$16 : 8$
$12 : 3$	$27 : 3$	$21 : 3$	$14 : 7$

3. Састаў выразы і знайдзі іх значэнні.

4. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$?: 2 = 4$ $8 : ? = 2$ $21 : ? = 7$

5. Запішы ў слупок. Вылічы.

$57 + 19$ $37 + 43$ $67 - 38$ $73 - 45$

6. Знайдзі пары лікаў, рознасць якіх роўная 28. Запішы правільныя роўнасці.

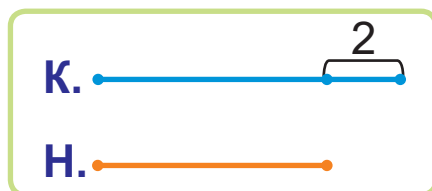
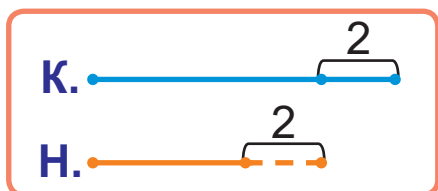
24 12 28 52 0 40 80

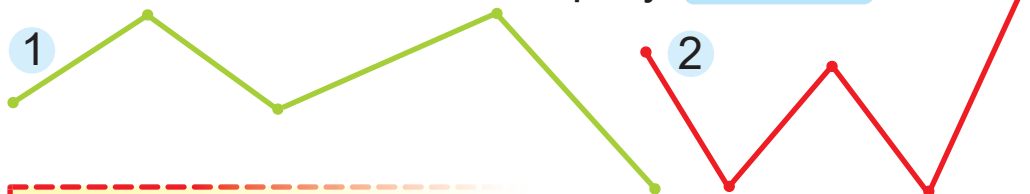
7. За кожную гадзіну Міша паспявае зрабіць 3 спускі на лыжах з гары. Колькі разоў Міша зможа спусціцца на лыжах з гары за 4 г?
8. Складзі задачу. Складзі адваротныя задачы.

Расход тканіны на спадніцу (м)	Колькасць спадніц (шт.)	Расход тканіны на ўсе спадніцы (м)
2	?	18

9. Выберы схему. Рашы задачу.
Каця аддала 2 цукеркі Насці, і ў дзяўчынак стала цукерак пароўну. У каго з дзяўчынак цукерак было больш? На колькі больш?

10. Выберы ломаную, даўжыню якой можна вылічыць з дапамогай выразу $2 \cdot 3 + 3$.

1. Вылічы.

$$18 : 9$$

$$18 : 3$$

$$18 : 2$$

$$18 : 6$$

2. На градцы пасадзілі 27 фасолін у 3 рады, пароўну ў кожным. Колькі фасолін пасадзілі ў адным радзе?

Урокі 129–135

Паўтарэнне вывучанага ў другім класе

1. Параўнай.

4 дзяс. ? 4 адз.

5 дзяс. 8 адз. ? 5 дзяс. 4 адз.

10 адз. ? 1 дзяс.

7 дзяс. 1 адз. ? 7 дзяс. 2 адз.

2. Вылічы.

$$(50 + 10) - 1$$

$$1 + (100 - 80)$$

$$80 - (40 + 4)$$

$$70 - (43 - 3)$$

3. Вылічы.

$$3 \cdot 7$$

$$24 : 8$$

$$12 : 4$$

$$3 \cdot 4 - 5$$

$$3 \cdot 9$$

$$21 : 3$$

$$18 : 6$$

$$27 : 9 + 16$$

4. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$$32 + ? = 39$$

$$(56 + 3) - ? = 57$$

$$77 - ? = 73$$

$$(44 + 3) + ? = 48$$

5. Устаў прапушчаныя лікі, каб роўнасці былі правільныя.

$$7 \cdot ? = 21$$

$$6 \cdot ? = 12$$

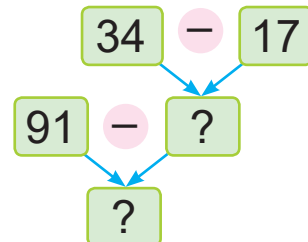
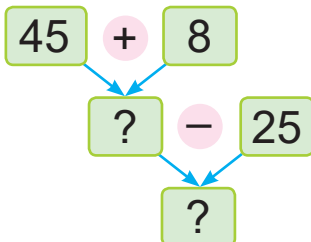
$$? : 3 = 5$$

$$? : 9 = 2$$

$$9 : ? = 3$$

$$14 : ? = 7$$

6. Састаў выразы. Знайдзі іх значэнні.

7. Вылічы ў слупок.

$$37 + 32$$

$$54 + 29$$

$$19 + 45$$

$$100 - 54$$

$$79 - 24$$

$$92 - 75$$

$$60 - 46$$

$$68 + 32$$

Уроки 129–135

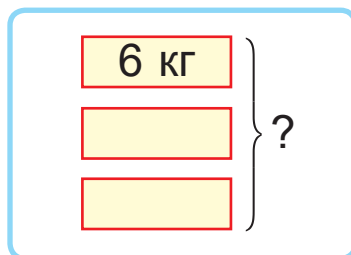
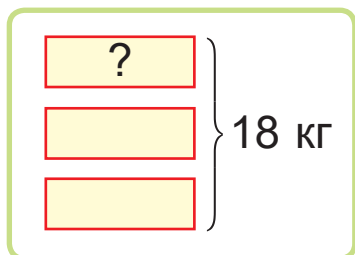
- 14.** Для таго каб пашыць танцавальны касцюм, спатрэбілася 4 розныя кавалкі тканіны. Даўжыня кожнага кавалка была роўная 3 м. Колькі метраў тканіны пайшло на касцюм?
- 15.** За кожную гадзіну бабуля можа звязаць 9 см шаліка. Колькі сантыметраў шаліка можа звязаць бабуля за 3 г?
- 16.** Мама расклала 15 тэфтэляў на талеркі, па 3 тэфтэлі на кожную. Колькі талерак спатрэбілася?
- 17.** Складзі і рашы задачу. Складзі адваротныя задачы.

Колькасць дзён у адным тыдні	Колькасць тыдняў	Уся колькасць дзён
?	3	21

- 18.** Колькі дзікіх гусей было на возеры, калі пасля таго, як паляцелі дзве чарады па 9 гусей, на возеры засталася 14 гусей і 12 качак?
- 19.** На конкурс школьных праектаў было пададзена 54 работы. 3 іх 12 праектаў — па музыцы, 36 — па прадмеце «Чалавек і свет», а астатнія — па матэматыцы. Колькі праектаў па матэматыцы было пададзена на конкурс?

20. Складзі і рашы задачы.

21. Прачытай умову задачы. Раствлумач выразы. Для рамонту купілі 7 рулонаў шпалер, па 10 м у кожным, і 5 рулонаў шпалер, па 9 м у кожным.

$$7 + 5$$

$$10 \cdot 7$$

$$7 - 5$$

$$9 \cdot 5$$

22. Параўнай.

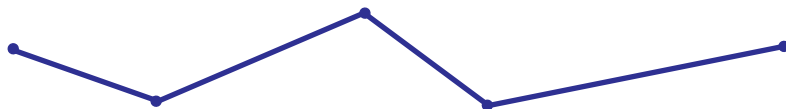
$$24 \text{ см} \text{ ? } 2 \text{ дм}$$

$$1 \text{ г } 30 \text{ мін} \text{ ? } 80 \text{ мін}$$

$$1 \text{ м} \text{ ? } 10 \text{ дм}$$

$$1 \text{ г} \text{ ? } 100 \text{ мін}$$

23. Знайдзі даўжыню ломанай. Пабудуй ломаную такой жа даўжыні.

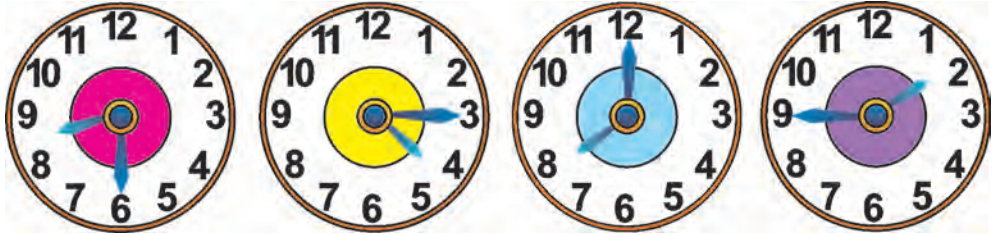
24. Перыметр трохвугольніка — 20 см. Знайдзі даўжыню адной з яго старон, калі дзве іншыя стараны маюць даўжыні па 8 см.

25. Перыметр трохвугольніка роўны 24 см. Знайдзі даўжыню адной стараны, калі вядома, што ўсе стараны аднолькавай даўжыні.

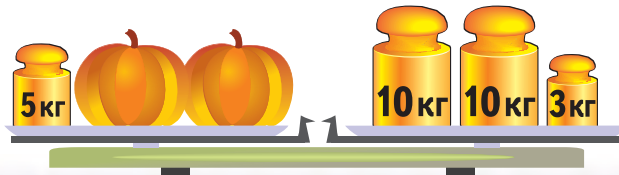

Урокі 129–135

26. Колькі часу паказваюць гадзіннікі? Колькі часу будуць паказваць гадзіннікі праз 15 мін?

27. На вагах ляжаць два аднолькавыя па масе гарбузы. Вызнач масу аднаго гарбуза.

28. Выберыце сказы, якія падыходзяць да адказу задачы 27.

- Маса гарбуза большая за 5 кг.
- Маса гарбуза не роўная 9 кг.
- Маса гарбуза роўная 5 кг або 9 кг.

29. Колькі ўсяго грошай у дзяцей? Ці змогуць дзеці за гэтыя грошы купіць у кнігарні альбом пра горад Мінск за 29 рублёў?

Даша							
Алег							
Іра							

Правер сябе

1. Знайдзі здабытак двух лікаў.

А $64 + 31$ Б $2 \cdot 9$ В $14 : 7$ Г $69 - 42$

2. Знайдзі лік, меншы за суму лікаў 25 і 19.

А 44 Б 46 В 43 Г 53

3. Знайдзі, у якім выпадку няправільна выкана-
на адніманне лікаў у слупок.

А
$$\begin{array}{r} 100 \\ - 51 \\ \hline 49 \end{array}$$
 Б
$$\begin{array}{r} 100 \\ - 43 \\ \hline 47 \end{array}$$
 В
$$\begin{array}{r} 100 \\ - 25 \\ \hline 75 \end{array}$$
 Г
$$\begin{array}{r} 100 \\ - 27 \\ \hline 73 \end{array}$$

4. Знайдзі правільнае рашэнне задачы.

У Лены 25 сшыткаў, у Жэні — на 12 сшыткаў менш, чым у Лены. Колькі сшыткаў у Валодзі, калі ў яго на 5 сшыткаў больш, чым у Жэні?

А 1) $25 - 12 = 13$ (сш.)
2) $13 - 5 = 8$ (сш.) Б 1) $25 - 12 = 13$ (сш.)
2) $13 + 5 = 18$ (сш.)

В 1) $25 + 12 = 37$ (сш.)
2) $37 - 5 = 32$ (сш.) Г 1) $25 + 12 = 37$ (сш.)
2) $37 + 5 = 42$ (сш.)

5. На алеі ў рад растуць 5 бяроз. Адлегласць паміж суседнімі бярозамі роўная 3 м. Знайдзі адлегласць паміж другой і чацвёртай бярозамі.

А 9 м Б 12 м В 3 м Г 6 м

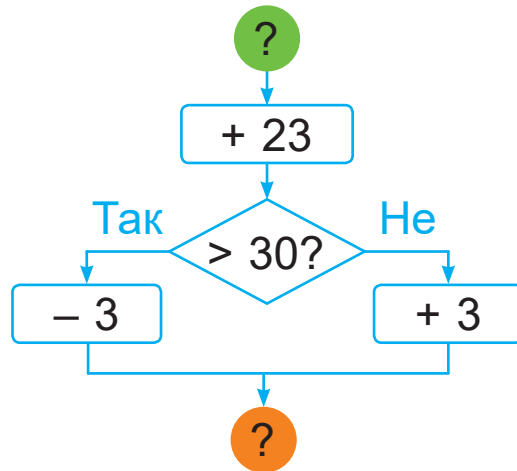
Уроки 129–135

Заданні і праекты

1. Разгледзьце схему. Растлумачце вылічэнні.

	
5	31
6	32
7	33
8	28

2. Разгледзьце схему дзеянняў.

Бяру лейку з вадой.

Так

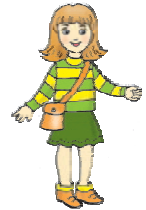
Зямля ў вазоне сухая?

Не

Паліваю кветку.

Не паліваю кветку.

Стаўлю лейку на месца.

Складзіце падобную схему дзеянняў:

- Выходжу на вуліцу.
- Пагляджу ў акно.
- Бяру парасон.
- Ці ідзе дождж?
- Не бяру парасон.

Гэта цікава!

Знакі множання і дзялення

Ты ведаеш знак множання — кропку (\cdot). Аднак сустракаюцца і іншыя знакі, які абазначаюць множанне: крыжык (\times) і зорачка ($*$).

$$5 \cdot 2 = 10$$

$$5 \times 2 = 10$$

$$5 * 2 = 10$$

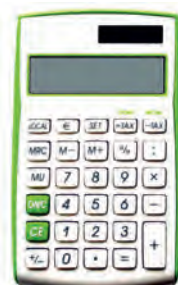
Знак дзялення — двукроп'е ($:$). Аднак ёсць і іншыя знакі дзялення: касая рыса ($/$) і абялюс (\div).

$$10 : 2 = 5$$

$$10 / 2 = 5$$

$$10 \div 2 = 5$$

Сёння ты можаш убачыць некаторыя з гэтых знакаў на калькулятарах.

Што такое цотныя і няцотныя лікі?

Некаторыя лікі дзеляцца на 2. Гэта, напрыклад, лікі 4, 8, 12 і многія іншыя. У матэматыцы такія лікі называюць **цотнымі**.

Некаторыя лікі не дзеляцца на 2. Гэта, напрыклад, лікі 5, 9, 13 і многія іншыя. У матэматыцы такія лікі называюць **няцотнымі**.

(Назва ўстановы адукацыі)

Наву- чальны год	Імя і прозвішча вучня	Стан вучэб- нага дапа- можніка пры атрыманні	Адзнака вучню за карыстанне вучэбным дапаможнікам
20 /			
20 /			
20 /			
20 /			

Вучэбнае выданне

Мураўёва Галіна Леанідаўна
Урбан Марыя Анатольеўна

МАТЭМАТЫКА

Вучэбны дапаможнік для 2 класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

У дзвюх частках

Частка 2

Рэдактар *Н. М. Мамчыц*
Мастакі *І. В. Лазерка, Н. А. Хромава, Ю. М. Галавейка*
Мастацкі рэдактар *З. П. Болцікава*
Камп'ютарная вёрстка *Ю. М. Галавейка*
Карэктары *Д. Р. Лосік, В. М. Паўлючэнка*

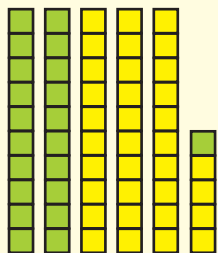
Падпісана да друку 15.09.2020. Фармат 70x100/16. Папера афсетная.
Друк афсетны. Ум. друк. арк. 11,05. Ул.-выд. арк. 5,5. Тыраж 14 835 экз. Заказ

Навукова-метадычная ўстанова «Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі
выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў
№ 1/263 ад 02.04.2014. Вул. Караля, 16, 220004, г. Мінск

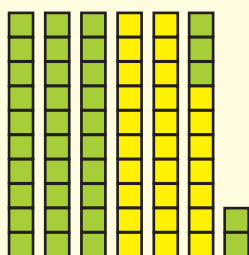
Адкрытае акцыянернае таварыства «Друкарня “Перамога”».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка
друкаваных выданняў № 2/38 ад 29.01.2014. Вул. Таўлая, 11, 222310, г. Маладзечна

Правообладатель Национальный институт образования

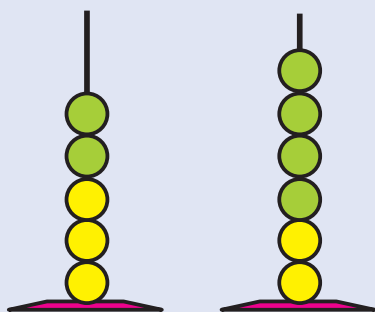
Складанне двухзначных лікаў

$$\begin{array}{r} 34 + 21 = 50 + 5 = 55 \\ \begin{array}{cc} 30 & 4 \\ 20 & 1 \end{array} \end{array}$$

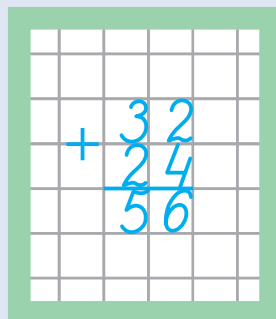

$$\begin{array}{r} 27 + 35 = 27 + 30 + 5 = 62 \\ \begin{array}{cc} 30 & 5 \end{array} \end{array}$$

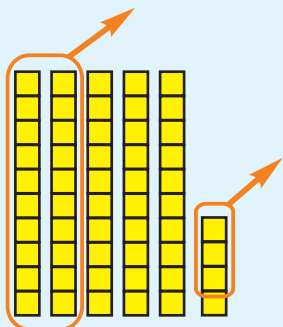

Дзясяткі

Адзінкі

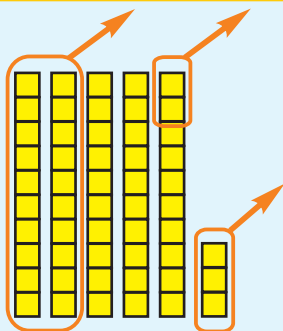

Адніманне двухзначных лікаў

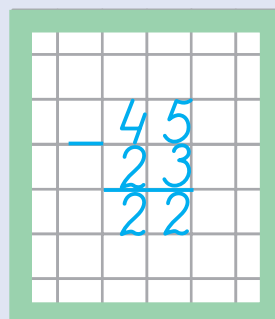
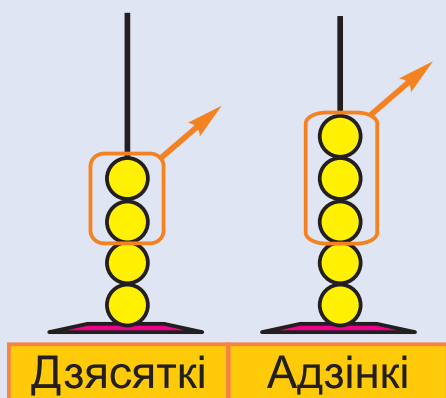
$$54 - 23 = 30 + 1 = 31$$

50 4 20 3

$$53 - 25 = 53 - 20 - 5 = 28$$

20 5

Многавугольнікі

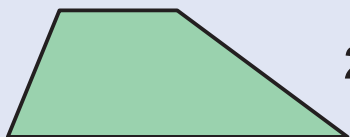
Прамавугольнік — гэта чатырохвугольнік, у якога ўсе вуглы прамыя.

Квадрат — гэта прамавугольнік, у якога ўсе стараны роўныя.

Перыметр многавугольніка

Перыметр многавугольніка — гэта сума даўжынь усіх яго старон.

$$2 \text{ см} + 2 \text{ см} + 3 \text{ см} + 5 \text{ см} = 12 \text{ см}$$

$$2 \cdot 5 = 10$$

$$10 : 2 = 5$$

$$10 : 5 = 2$$

Множник

Множник

Здабытак

$$3 \cdot 4 = 12$$

Здабытак

Дзялімае

Дзельнік

Дзель

$$12 : 3 = 4$$

Дзель

•	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27